

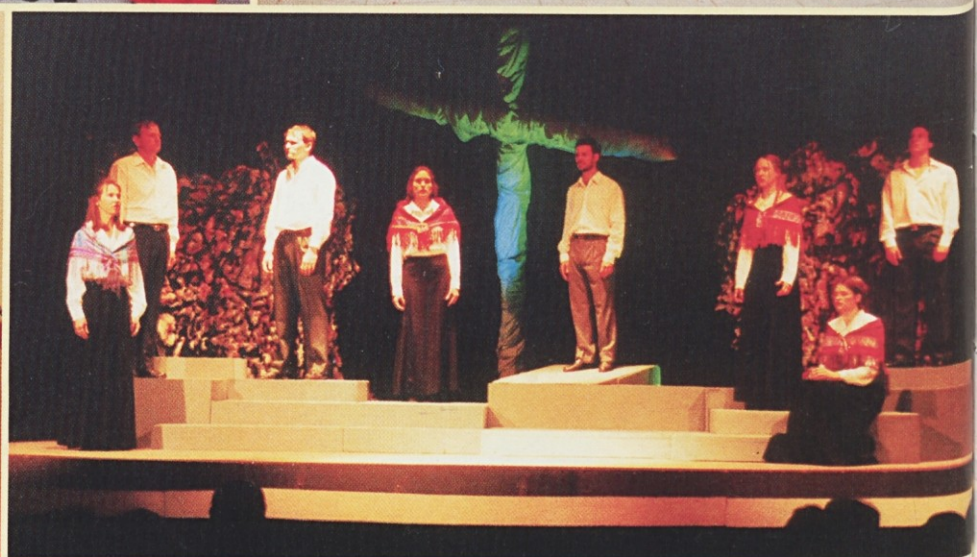

BUENOS AIRES
LETO 67
JULIJ
2000
LETO JUBILEJA

duhovno
ŽIVLJENJE

Spodaj: V nedeljo, 21. maja, so imeli mendoški vojaki svoje letno marijansko romanje s sv. mašo in popoldansko pobožnostjo. Foto: Pavle Malovrh

Od zgoraj in od leve: Osrednja žalna svečanost za pobile domobrance in druge žrtve komunistične revolucije v SH 4. junija.

1. Odkritje spominske plošče ob 55-letnici,
2. molitve pred spomenikom,
3. slavnostni govornik Franc Zorec v Dvorani škofa Rožmana in
4. odrski prikaz Martina Sušnika „Jaz sem vstajenje“.

Levo zgoraj: 16. aprila so na pokopališču v Šentjerneju blagoslovili simbolni grob - sarkofag 414 žrtvam komunizma iz te fare.

Desno spodaj: 10.000 udeležencev na spominski proslavi v Kočevskem Rogu 18. junija

JEZUS, GOSPOD ZGODOVINE

LOJZE KUKOVICA

Dne 13. maja letos, ob 73. obletnici prvega Marijinega prikazovanja trem pastirčkom v Fatimi, so argentinski škofje izdali skupno pastirsko pismo, z naslovom „Jezus Kristus, Gospod zgodovine“, naslovljeno na svoje vernike, pa tudi na vse argentinsko ljudstvo dobre volje. Pismu so dodali še „Vodič za branje“ dokumenta, kar je nekaj novega in je hkrati jasen znak, kako želijo, da verniki Pismo ne samo berejo, ampak ga tudi osebno ali pa skupinsko preučujejo.

Pastirsko pismo ima poleg kratkega uvoda tri dele in zaključni razmislek. Omenjeni trije deli nosijo naslednje naslove: 1. V začetku časa... 2. V polnosti časa... 3. Na koncu časov... O vsakem od teh delov naj zapišem nekaj misli, predvsem zato, da bi vzbudil tudi med nami Slovenci zanimanje za ta škofovski dokument. Nekateri teh misli bom podal v dobesednem prevodu, druge pa samo po smislu.

UVOD

Škofje začenjajo Pismo z besedami: „Praznujemo Veliki Jubilej, ker poteka 2000 let, kar je Božji Sin Jezus Kristus postal človek. Sedaj, ko človeška družina vstopa v tretje tisočletje zgodovine, se Katoliška cerkev spominja prvega božiča, ko je Božji Sin vstopil v čas in v zgodovino.“ Cerkev se tega dogodka spominja s praznovanjem Velikega Jubileja. Ta je za vse ljudi lepa priložnost, da prisluhnejo vabilu vstalega Kristusa, ki nam govori: „Stojim pri vratih in trkam: če kdo sliši moj glas in bova mi odpre, bom vstopil k njemu in bova skupaj večerjala.“

Končujemo tisočletje, v katerem se je o Bogu komaj kaj govorilo. Pa tudi človek je bil v neki meri oskrnjen. Prišlo je tako daleč, da so nekateri proglasili smrt tako prvega kot drugega. Vse to se je kazalo „s strašnimi krivicami, s teptanjem svobode ali z nje zlorabo, z dvomi in obupavanjem, s pre mnogimi zločini proti življenju, z novimi oblikami malikovanja užitka in oblasti“. In prav v

teh okoliščinah nam Jezus znova kliče: Vstani in hodi! Škofje nas tako bodrijo, naj se ne damo premagati od zla. Gradimo naj marveč z Jezusom nov svet.

1. V ZAČETKU ČASA...

„To, kar je bilo od začetka, kar smo slišali in kar smo videli s svojimi očmi, kar smo gledali in tipali s svojimi rokami o Besedi življenja, vam oznanjamo. Kajti življenje je postalo vidno in mi smo ga videli in smo tega priče ter vam oznanjamo večno življenje, ki je bilo pri Očetu in se nam je razodelo“ (1Jn 1,1-2). S temi besedami škofje uvedejo prvi del svojega Pisma.

V letu 2000 doživlja človeštvo poseben trenutek. „Pred nekaj desetletji je Cerkev govorila o zarji neke nove dobe človeške zgodovine, za katero so bile značilne globoke spremembe.“ Od tedaj je naša doba postala še bolj zapletena. Vemo, kaj se končuje, ne vemo pa, kakšna prihodnost nas čaka.

V teh okoliščinah se ljudem z vso silo zbuja stara vprašanja; kaj je človek, od kod je in kam je namenjen. Kakšen smisel ima ves naš napor, naše trpljenje in naši neuspehi; kakšen je končno smisel zla in smrti. Za nas

kristjane je odgovor jasen, ker nam ga je dal Bog sam. Bog je na začetku vsakega življenja. „Nismo sad slučaja, ne neke sile, ki ne bi imela ne imena ne obraza.“ To resnico naj bi imeli globoko zapisano v svoje srce. To velja še posebej za tiste, ki preživljajo bedo in trpljenje vseh vrst. Še več, Bog nas ni samo ustvaril, ampak nas je naredil celo za svoje posinovljene otroke, ki nas čaka v večnosti, da bomo nekoč z njim delili večno srečo. Pa ne le posamezen človek izvira iz Boga, tudi skupnosti so sad njegove ljubezni, zlasti zakon, družina in državne skupnosti.

2. V POLNOSTI ČASOV...

Kot kristjani pa verujemo tudi, da je Oče poslal na svet svojega Sina, da bi postal eden od nas z zgodovino kogarkoli od nas, z edino razliko,

da ni padel v naše grehe, v naše sovraštvo in naš egoizem. Vera nas uči, da se je za nas izročil v strašno smrt in tako okusil, kaj se pravi trpeti. Toda Kristus je vstal od mrtvih. In kot vstali Odrešenik želi priti do vsakega človeka, da bi mu dal delež v svojem poveličanem življenju. Kdor je na zemlji našel Kristusa, temu se njegovo življenje spremeni. Kristus mu razsvetli vse njegovo življenje. Že ni trpljenja in bolečine, ki bi je s Kristusom ne mogel nositi.

Kristus je tudi Gospod časa, v katerem se odigrava naša osebna zgodovina. Je to čas milosti in sreče, pa tudi neuspehov in razočaranj. Krščanstvo nas uči, kako velik pomen ima za nas čas. Tudi Kristus je živel v času. Ko je napočil njegov čas, je začel živeti med nami. Z nami je delil vsakodnevno in se ni sramoval imenovati se naš brat. A prišla je njegova „velika ura“, ki se je je bal, a je tudi hrepenel po njej - ura, ko je bil zavržen od bratov, izdan sovražnikom v roke in pretrpel za nas smrt. In se potem vrnil k Očetu. Postal je Gospod zgodovine in kot takšen daje vsakemu človeku gotovost, da bo tudi naše življenje kot njegovo v Bogu našlo svoj srečni konec.

Škofje pišejo, naj se zavedamo težav,

v katerih nam je živeti. Z žalostjo in skrbjo vsi ugotavljamo, da se zgublja-ta čut za pravičnost in spoštovanje do drugih, kar je povzročilo zelo težko neenakost med ljudmi, ki je pognala globoke korenine med nami. Naš čas je čas široko razširjene moralne korupcije. Zato se obračajo na vse Argentine s prošnjo, „naj vsak pogleda v svoje lastno srce... Vprašajmo se, - pravijo - če nismo tudi sami udeleženi pri ustvarjanju te mreže nemoralnosti, ki vodi v revščino in v težke oblike nasilja ter egoizma. Vsakdo mora po svojih močeh sodelovati, da se odpravijo te strukture greha“.

3. NA KONCU ČASOV...

„Kajti mi verujemo, da je Jezus umrl in vstal; da bo Bog vzel z Jezusom tudi vse tiste, ki so umrli z njim... Jaz delam nove vse stvari... Ta, ki zagotavlja vse to, tudi zatrjuje: 'Da, kmalu se bom vrnil. Amen. Pridi, Gospod Jezus!'" S temi besedami iz Svetega pisma nam Bog zagotavlja, da je Kristus tudi Gospod časov.

Vstali Kristus živi med nami, čeprav se zdi, da stanje današnjega sveta tej resnici nasprotuje. Je z nami v svetu, „ponuja nam svojo milost, ki jo pa lahko zavrnamo, kajti Bog spoštuje našo svobodo. In kaj moremo kot kristjani pričakovati od Gospoda časov? Po mnenju nekaterih se svet bliža katastrofalnemu koncu, za druge je pa šele na začetku svojega razvoja. Spet drugi menijo, da je nesmiselno govoriti o bodočnosti ali pa da je tako malo važna, kot sta bili preteklost in sedanjost. Važen naj bi bil le sedanji trenutek, ki ga je treba izrabiti do zadnjih možnosti za dosego čim večje sreče. Bodočnost naj bi bila le neka iluzija, ki nas odvrča od tega, da bi vse svoje sile posvetili sedanjemu trenutku. Nekateri, tudi med kristjani, pa celo govorijo o neki reinkarnaciji, kot da bi imel človek več zaporednih življenj.

Pot vsakega bo seveda različna z ozirom na različni konec, ki ga kdo pričakuje. Za tiste, ki pravijo, da na koncu življenja ni nič, mora biti življenje naravnost neznosno, ker ni nič drugega kot bližanje popolnemu in dokončnemu izginotju. Mi kristjani in vsi, ki v Boga verujemo, pa vemo, da nas na koncu čaka On, ki nas je poklical v življenje in ki nas po tej zemeljski poti pričakuje, da nas pritisne v svoj blaženi, večni objem.

To veselo pričakovanje nas pa ne odvrča od dela za izboljšanje tega sveta. Prav nasprotno. Verujemo, da nam

Stanislav Hočevar posvečen v škofa

Na praznik Marije Pomočnice, 24. maja, so apostolski nuncij nadškof Edmond Farhat ter nadškof dr. Franc Rode in dr. Franc Perko na Rakovniku v Ljubljani posvetili Stanislava Hočevarja za beograjskega nadškofa pomočnika. Bogoslužja se je udeležilo okrog 2000 ljudi, med njimi 19 škofov in 3 pred kratkim imenovani, 180 duhovnikov. Nuncij Farhat, ki je vodil obred, je nad izbranim molil, na njegovo glavo položil evangeljsko knjigo, ga mazilil,

vsakdanje delo na tem svetu „pripravlja snov za nebeško kraljestvo“. „Verniki imamo v svoji veri nov nagib za gradnjo bolj človeškega sveta,“ nam govorijo argentinski škofje. Upanje na življenje onkraj zgodovine nam nalaga še večjo dolžnost, da delamo za ta svet. To upanje nas navdaja z veselimi pričakovanjem, da se bo Jezus vrnil. Tedaj bo obrisal z naših oči vsako solzo tam, kjer „ne bo več smrti, ne bolečine, ne pohujšanja, kajti vse prejšnje bo prešlo... Tudi noči ne bo več tam,“ nam zagotavlja sv. Janez v Skrivnem razodetju.

Na koncu časov bomo sojeni po ljubezni, ki smo jo izkazovali ali ne izkazovali Kristusu v njegovih bratih.

mu izročil knjigo beril in evangelijev ter mu v znamenje škofovske oblasti izročil prstan, mitro in pastirsko palico. Geslo nadškofa Hočevarja je: Služite Gospodu z veseljem!

Beograjska nadškofija ob koncu 2. tisočletja

Beograjsko nadškofijo vodi nadškof dr. Franc Perko, sedaj pa je dobil nadškofa pomočnika mag. Stanislava Hočevarja.

Beograjska nadškofija je bila ustanovljena leta 1914 s konkordatom med Svetim sedežem in kraljevino Jugoslavijo. Prvi nadškof je bil imenovan 1924. Število vernikov je raslo med prvo in drugo svetovno vojno, pozneje pa se je zmanjševalo, tako da je bilo katolčanov ob koncu 1999 še 8.500. Škofija ima samo 8 svojih duhovnikov. V njej delujejo še 2 duhovnika iz drugih škofij in 8 redovnikov (franciškani, jezuiti, lazaristi in salezijanci). Leta 1999 je bilo v nadškofiji le 46 krstov, 32 otrok in 14 odraslih. Birmancev je bilo 24, prvoobhajancev pa 33. Sklenjenih je bilo 12 zakonov in 8 mešanih zakonov. Pogrebov je bilo 198. Neporočenih je okoli 1800 oseb. Verouk obiskuje 243 otrok in 124 odraslih. Po teh številkah je nadškofija malo večja župnija, vendar na območju, večjem od 50 tisoč km². Nadškofija ima 3 bogoslovce.

Kristus bo položil pred Očeta celotno stvarstvo, odrešeno z njegovo krvjo. Tedaj bo Bog vse v vseh, kajti človeštvo in stvarstvo bo „prebivališče Boga med ljudmi: On bo prebival z njimi, oni bodo njegovo ljudstvo“. Ker smo tu na zemlji potniki, smo seveda podvrženi tudi zmotan in grehom. To velja tudi za Cerkev. Zato škofje svoje ljudstvo pozivajo, naj se posebej v tem času prenovimo pod vplivom Svetega Duha, ki prihaja iz Srca vstalega Kristusa.

Škofje končajo svoje Pismo s prošnjo na Marijo, Božjo in našo Mater, naj prosi za nas, da bomo znali slediti Jezusu, ki nam govori: „Zaupajte, jaz bom z vami do konca sveta!“

NOVI SLOVENSKI ŠKOFJE

IMENOVANJA

13. maja je ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode predstavnikom družbenega obveščanja sporočil novico, ki so jo istočasno objavili v vatikanskem tiskovnem uradu, da je Janez Pavel II. vsem trem slovenskim škofom ordinarijem imenoval nove pomožne škofo: za ljubljansko nadškofijo prelata Andreja Glavana, za mariborsko dr. Antona Stresa in za koprsko dr. Jurija Bizjaka.

PRELAT ANDREJ GLAVAN - POMOŽNI LJUBLJANSKI ŠKOF

Andrej Glavan se je rodil 14.10.1943 v župniji Soteska pri Dolenjskih Toplicah. V družini se je rodilo 11 otrok. Oče je bil organist in cerkovnik. V Soteski je bil krščen in obiskoval osnovno šolo. Pri birni je bil v letu zažiga škofa Vovka; zato je moral skupaj z večino birmancev novomeške dekanije k birni v škofijsko kapelo v Ljubljani. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Dolenjskih Toplicah, maturiral pa je leta 1961 v Kranju. Po maturi je nadaljeval študij kemijske tehnologije na ljubljanski univerzi in leta 1966 diplomiral. Po nekajmesečni službi-stažiranju v tovarni

Iskra v Žužemberku in po enoletni vojaščini v Koprivnici na Hrvaškem je vstopil in bogoslovje. Na duhovniški poklic je mislil že po prvi stopnji študija kemije, a ga je prelat Josip Šimenc prepričal, da naj prej diplomira, da bo, če bo potrebno, lahko prevzel pouk kemije na takrat še edini katoliški gimnaziji - srednji verski šoli v Vipavi. Poklic za duhovnika je dokončal v takrat zelo razgibanem in duhovno prebujenem pokoncilskem obdobju. Sodeloval je pri organizaciji pokoncilskega mladinsko-študentskega misijona v Ljubljani spomladi leta 1966. Kot študent je sodeloval v mnogih cerkvenih pevskih zborih in pomagal pri ustanovitvi pozneje zelo uspešnega zbora sv. Cecilije v Ljubljani.

29. junija 1972 je bil posvečen v duhovnika, 30. novembra istega leta je nastopil službo nedeljskega kaplana v Škofji Loki s stalnim bivanjem na župniji. Nato je bil tam eno leto in pol redni kaplan. V tem času je pripravljaval ustanovitev nove župnije na Suhi, ki je bila do tedaj del škofjeloške župnije in je postala samostojna 1.1.1975. Od leta 1981 je bil župnik župnije Stara Loka. V tem času je bil eno leto tudi supravritelj župnije Sv. Lenart nad Škofjo Loko.

Leta 1980 je bil izvoljen in imenovan za dekana loške dekanije in jo opravljal v treh petletnih mandatih, nakar je sprejel službo prodekana in bil ponovno izvoljen v duhovniški svet ljubljanske nadškofije. Od leta 1998 je član zbora svetovalcev, od jeseni 1998 pa opravlja službo arhidiakona 2. arhidiakonata. Vmes je bil nekaj let član nadškofijskega in medškofijskega katehetskega sveta in več let tudi član komisije za pastoralno družino pri nadškofijskem pastoralnem svetu. V letu 1999 ga je sveti oče imenoval za prelata.

Škofovsko posvečenje je prejel 12. junija v ljubljanski stolnici.

DR. ANTON STRES - POMOŽNI MARIBORSKI ŠKOF

Anton Stres se je rodil 15.12.1942 v Donački gori v župniji Rogatec, v družini s tremi otroki. Leta 1960 se je odločil, da bo vstopil v Misijonsko družbo, k lazaristom. Teologijo je študiral v Ljubljani

in Parizu. Leta 1967 je naredil večne obljube, aprila naslednjega leta (1968) pa je bil posvečen v duhovnika. Študij je nadaljeval v Parizu in leta 1972 na Katoliškem inštitutu diplomiral še iz filozofije. Po diplomi v Parizu se je zaposlil na Teološki fakulteti v Ljubljani kot predavatelj filozofije in je leta 1974 doktoriral s tezo Razvoj marksističnega pojmovanja religije v povojni Jugoslaviji. V tem času so ga opazili tudi partijski vrhovi in ga poimenovali „jastreb“ (sem so prištevali tudi dva sedanja nadškofa dr. Rodeta in dr. Perka). Udaba je o njem širila opravljive govorce, kaj več pa ni bila sposobna.

V zbirki Duhovni razgledi je leta 1979 izdal študijo Nič in smisel, ki govori o filozofskih osnovah nihilizma. Lotil se je tudi nove doktorske disertacije in leta 1984 doktoriral iz filozofije. Leta 1985 je postal izredni profesor, tri leta pozneje pa predstojnik katedre za filozofijo na Teološki fakulteti. V tem obdobju je sodeloval v uredništvu Celovškega zvona in urejal Bogoslovni vestnik. Leta 1990 je postal redni profesor, leta 1999 pa tudi dekan Teološke fakultete.

Vseskozi je družbeno zelo aktiven, tudi kot publicist in komentator v Družini. Slovenska pokrajinska škofovska konferenca je septembra 1985 ustanovila Svet Pravičnost in mir, vodenje je prevzel Anton Stres. Že s prvo izjavo se je Svet Pravičnost in mir vključil v napade na JLA, se povezal z mirovnim gibanjem, ter se postavil na stran uredništva 57. št. Nove revije. Leta 1987 se je svet pre-

imenoval v Komisijo Pravičnost in mir, kateri še danes predseduje Anton Stres.

Leta 1988 je postal vizitator provincialnega vodstva jugoslovanke province Misijonske družbe, bil je vizitator slovenske Misijonske družbe.

Od leta 1992 vodi različne komisije za pogajanja med Cerkvijo in državo.

Njegova najpomembnejša dela: Jugoslovanski marksizem in religija (1979), Nič in smisel (1979), Med besedami in dejanji (1986), Med Bogom in cesarjem (1989), Oseba in družba (1991), Človek in njegov Bog (1994), Svoboda in pravičnost (1998), Cerkev in država (1998).

Škofovsko posvečenje je prejel 24. junija v mariborski stolnici.

DR. JURIJ BIZJAK - POMOŽNI KOPRSKI ŠKOF

Jurij Bizjak je bil rojen 22. februarja 1947 na Colu v družini s štirimi otroki, med katerimi je Jurij najstarejši. Starša Stanko in Marija Širca sta pokojna. Pet razredov osnovne šole je končal doma na Colu, zadnje tri pa v Ajdovščini. Gimnazijo (1961-1965) je študiral v semenišču v Vipavi, bogoslovje (1965-1971) pa na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1972).

V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1971 v Logu pri Vipavi.

Po posvečenju je bil nekaj mesecev kaplan v Sežani, nato pa od 1972 do 1975 v Ilirski Bistrici. Od leta 1975-1976 je bil župnijski upravitelj na Planini in na Ustjah.

Od 1976-1983 je bil na študiju v Rimu in sicer na Papeškem bibličnem inštitutu in na Papeški univerzi Urbaniana. Študij je zaključil z doktorsko disertacijo z naslovom Sporni pregovori - Provorni discussi (o svetopisemski knjigi Pregarji). Je doktor bibličnih (svetopisemskih) znanosti.

Od leta 1983 do 1997 je bil duhovni voditelj (spiritual) v Malem semenišču v Vipavi. Od leta 1991 do 1997 pa duhovni pomočnik v župniji Šturje.

Od leta 1983 je profesor svetopisemskih ved na Teološki fakulteti v Ljubljani. Od leta 1997 je duhovni voditelj bogoslovcev v Ljubljani.

Deset let je bil v skupini strokovnjakov, ki je prevedla in pripravila

Slovenski standardni prevod Svetega pisma. Prevedel je starozavezne knjige: Izaija, 12 malih prerokov, Joba, Pregarji in Pridigarja.

V akademskem letu 1990-91 se je strokovno izpopolnjeval (predvsem iz biblične arheologije in zgodovine) v Jeruzalemu. Objavil je precej člankov v Ognjišču in Družini in imel vrsto predavanj na različnih tečajih. Leta 1989 je pri Ognjišču izšel njegov prevod Jobove knjige s kratkimi uvodi in opombami.

Za škofovsko geslo si je izbral besede iz svetopisemske knjige preroka Ageja: „Pogum, vse ljudstvo v deželi“ (Ag 2,4). Posvečen je bil 5. julija v koprski stolnici.

Spominska plošča na rojstni hiši nadškofa Vovka

V njej je bil pred 200 leti rojen pesnik Prešeren in pred 100 leti škof Vovk

Ob spominski plošči Francetu Prešernu je nova z napisom: V tej hiši se je 19. maja 1900 rodil Anton Vovk, ljubljanski nadškof; ob 100-letnici rojstva postavili vaščani Vrbe. V petek, 19. maja, je novo spominsko ploščo blagoslovil ljubljanski nadškof dr. Franc Rode.

Poslej bosta spominski plošči pesniku Francetu Prešernu ter ljubljanskemu nadškofu mons. Antonu Vovku na pročelju njune rojstne hiše v Vrbi slovenskim rodovom tretjega tisočletja naznanjali blagovest, ki jo je v petek, 19. maja, v mašnem nagovoru v župnijski cerkvi Žalostne božje Matere na Breznici povedal nadškof in metropolit ljubljanski dr. Franc Rode:

Pesnik France Prešeren predstavlja slovensko kulturo - v njenem najvišjem dometu -, nadškof Anton Vovk pa predstavlja slovensko vero in omiko v najtežjih okoliščinah svojega pastirskega poslanstva v ljubljanski škofiji. Ker izhajata iz istega družinskega debla, je to še toliko bolj poučno za nas. Vera in kultura sta dva poglavitna vira, iz katerih slovenski narod črpa moč, da ga združuje in ohranja. Vera in kultura sta tista dva temelja, ki našemu narodu dajeta trdnost, samoniklost, iz njiju je pogнал in rastel, se razvijal in obstal.

Veliko ljudstva se je bilo zbralo pred Prešernovo in Vovkovo rojstno hišo v Vrbi na Gorenjskem. Mlaj z napisom „V Gospoda zaupam“ (škofovsko geslo nadškofa Vovka) na začetku vasi je obiskovalcem veljalo v prijazen pozdrav. Stoletnico rojstva rojaka nadškofa Antona Vovka so

domačini zaznamovali s spominsko ploščo, ki so jo pritrdili ob dosedanji s Prešernovim spominom. Oba sta rojena v tej hiši - škof Vovk ob stoletnici rojstva svojega prastrica pesnika Prešerna -, oba sta dovolj pomembna za slovenski narod, da nas še dandanašnji lahko življenjsko, versko in kulturno nagovorita.

Ob stoletnici je založba Družina te dni izdala obsežno knjigo V Gospoda zaupam - s pripisom Iz zapisov nadškofa Antona Vovka. Knjigo je (z opombami in pripisi ter s slikovno prilogo) pripravil dr. Bogdan Kolar; zapisi so v nadaljevanjih izhajali v Družini. V uvodnem pojasnilu k zapisom je Kolar med drugim zapisal: „Da je škof Vovk kljub izčrpavajočim zaslišanjem ohranil izredno treznost duha, nam govori zapisni zaslišanj, ki jih je delal takoj po vrnitvi v stanovanje. Čeprav je bilo zaslišanj na desetine, saj so se začele že v letu 1945, so se nam ohranili zapiski samo nekaterih; segajo pretežno v čas med letoma 1947 in 1951. Zapisniki so se nahajali v njegovi zalušnici.“

Z zborovsko pesmijo domačih pevcev, nagovori ter z nadškofovo molitvijo Cerkev je bilo zaznamovano srečanje ob spominski plošči, zatem pa se je vse ljudstvo romarsko napotilo v sosednjo Breznico k slovesni maši, ki jo je ob 25

JANEZ PAVEL II. - 80-LETNIK

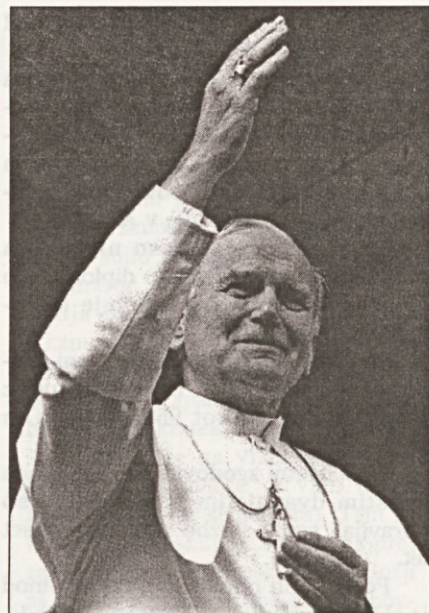
JOŽE PAVLIČ

Papež Janez Pavel II. je 18. maja dopolnil osemdeset let. Ta visoki življenjski jubilej je praznoval z mašo na Trgu sv. Petra v Rimu, pri kateri se mu je pridružilo več kot 7000 kardinalov, škofov in duhovnikov z vsega sveta (med njimi tudi slovenski), ki so ob nedelji duhovnih poklicev prišli na svetoletno romanje v Rim.

Papež Janez Pavel II. je visok življenjski jubilej kljub vsem ugibanjem o njegovem zdravstvenem stanju dočkal duhovno čil in veder. Njegovi znanci in sodelavci zatrjujejo, da kljub visokim letom in bolezenskim znakom, ki so tudi posledica naporne skoraj dvaindvajsetletne papeške skužbe in atentata nanj 13. maja 1981 na Trgu sv. Petra v Rimu, ne misli na odstop. Res težko hodi, trese se mu leva roka, kar pripisujejo Parkinsonovi bolezni, pa tudi govori težko. Vse to lahko vidimo pri prenosih njegovih maš iz Rima in ob apostolskih obiskih po svetu, vendar to niso tisti pravi razlogi, zaradi katerih naj bi prestol apostola

Petra prepustil nasledniku.

Ravno nasprotno, papež Janez Pavel II. je v svetem letu 2000, v katerem je tudi praznoval 80. rojstni dan, dosegel svoj veliki cilj: pripeljati Cerkev v novo tisočletje in s številnimi slovesnostmi spomniti na Jezusovo rojstvo pred 2000 leti. Temu dogodku želi dati poseben poudarek v življenju Cerkve in na ekumenskem področju. V Rim zaradi njega in zaradi svetega leta, ki ga letos praznujemo, prihajajo številni romarji. Papež sam pa je poromal po „sledih odreditvene zgodovine“ v Irak (v duhu), Egipt, Jordanijo, Izrael in prosil odpustčanja za napake, ki jih je Cerkev naredila v preteklosti, 7. maja pa se je spomnil vseh pričevalcev za vero (tudi številnih iz Slovenije, katerim je bil poseben bogoslužni spomin posvečen 18. junija v Kočevskem rogu), ki so v dvajsetem stoletju darovali življenje za

Kristusa. Pred papežem pa so še novi veliki dogodki in dejanja svetega leta. Eno od njih bo tudi srečanje v avgustu na obrobju Rima z mladimi z vsega sveta.

PO 455 LETIH PRVI PAPEŽ NEITALIJAN

Karol Wojtyła se je rodil 18. maja 1920 v južnopoljskih Wadowicach. Med nacistično okupacijo se je preživljal tudi z delom v tovarni, hkrati pa skrivaj študiral teologijo. 1. novembra 1946 je bil posvečen v duhovnika, 28. septembra 1958 v škofa, pet let pozneje, 30. decembra 1963 je prevzel vodenje krakovske nadškofije. Papež Pavel VI. ga je 26. junija 1967 imenoval za kardinala. 16. oktobra 1978 je bil kot prvi Neitalijan po 455 letih izvoljen za poglavarja vesoljne Cerkve.

92 PASTORALNIH POTOVANJ V 125 DRŽAV

Papež Janez Pavel II. je „papež rekordov“. Največ apostolskih obiskov zunaj Italije od vseh dosedanjih papežev, najdaljši pontifikat v 20. stoletju, maše z največ udeleženci, najštevilnejši diplomatski zbor, akreditiran pri Svetem sedežu. Od nastopa službe je opravil 92 apostolskih potovanj, pri tem pa obiskal 125 držav (poleg tega še več kot 150 apostolskih obiskov znotraj Italije). Za njim je več kot 1,2 milijona kilometrov, to je toliko,

mašnikov imel nadškof Rode.

Srečanje pri rojstni hiši pesnika in škofa, občestvena molitev v brezniški župnijski cerkvi, svetopisemska in škofova beseda - vse je želelo biti slovenski spravi program. A ne brez spoštljivega premisleka o preteklosti. Čas je obračunal s premočrtnimi imperativi: o ideološkem boju proti verskim predsodkom, odkritem in javnem medijskem strateškem boju proti duhovščini. „Nekateri naši mediji tu politiko še nadaljujejo,“ je dejal nadškof Rode.

„Ko mene in vas ne bo, bo Cerkev še vedno čvrsta in neomajna!“ je škof Vovk dejal svojim „zmagujočim“ zasliševalcem. Vera je do naših dni ostala v slovenskem narodu. „Ta narod je in bo ostal veren,“ je dejal nadškof. Trije atentati (bogve če jih ni bilo več) na škofa Vovka so se izjalovili. V očeh današnje Cerkve na Slovenskem je Vovk ostal „veliki pričevalec vere v tistih težkih vojnih časih nasilnega brezboštva“. Svoje poslanstvo je opravil „pošteno, resno in pokončno“, zato je naše upanje, da ga bo Cerkev kmalu razglasila za blaženega, povsem upravičeno.

kot če bi skoraj tridesetkrat obkrožil Zemljo.

Kot prvi papež v zgodovini je aprila 1986 obiskal rimsko sinagogo ter predstavnike drugih Cerkev in verskih skupnosti kljub raznovrstnim protestom oktobra 1986 in 1993 povabil na medversko mirovno srečanje v Assisi.

Sveti sedež je v času njegovega papeževanja razvil živahno diplomatsko dejavnost, saj danes vzdržuje diplomatske donose s 173 državami.

Pomembno dejanje v cerkveni zgodovini je Janez Pavel II. opravil tudi z razglasitvijo več kot 950 blaženih in skoraj 300 svetih.

V 2000-letni zgodovini Cerkve spada k tistim dvanajstim papežem, ki so opravljali svojo službo več kot dvajset let.

Poleg petih rednih škofovskih sinod je sklical tudi izredne škofovske sinode, ki so obravnavale razmere v Cerkvah na Nizozemskem, po vsej Evropi, v Afriki, Libanonu, Ameriki, Aziji in Oceaniji.

BORITELJ ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

Že pri svojem prvem apostolskem obisku na tujem, ki ga je leta 1979 vodil v Mehiko in Dominikansko republiko, je jasno povedal, kaj mu je posebej pri srcu, ko misli na dejavnost Cerkve na svetnem področju: obramba človekovih pravic, svoboda in mir. Kot otrok je namreč doživel njihovo teptanje - vojno, rasizem in antisemitizem, takoj zatem pa komunistično zatiranje. Kmalu se je pokazalo, da se papež misli duhovno in politično soočiti s tem režimom. Tvorca tako imenovane vatikanske „Ostpolitik“,

Agostina Casarolija, je imenoval za vatikanskega državnega tajnika. Večkrat je obiskal tedaj še komunistično Poljsko z namenom, da s svojo besedo moralno podpre prizadevanje tamkajšnje Cerkve in politične opozicije.

Njegovo posebno pozornost do Vzhodne Evrope je mogoče razbrati tudi iz razglasitev blaženih in svetnikov: Kazimirja, Neže Praške, Maksimilijana Kolbeja, Rafaela Kalinowskega in Alberta Chmielowskega. To so ljudje sprejemali, razumeli. Celo nedvomna priča komunizma, kakršen je bil nekdanji voditelj Sovjetske zveze Mihail Gorbačov, priznava papežu iz Poljske, da je v bistveni meri pripomogel h koncu komunizma in k prelomnim dogodkom v letih 1989/90.

Človekovo dostojanstvo, vključno z dostojanstvom še nerojenih, in obramba človekovih pravic je postala osrednja misel vseh papeževih pastoralnih potovanj. Cerkev je tako postala glas tistih, ki „nimajo svojega glasu“. Že v svoji prvi okrožnici Človekov odrešenik (Redemptor hominis) - Janez Pavel II. jih je napisal trinajst - izdani leta 1979, je sedanji papež poudaril, da človek ne sme postati suženj ideologij, sistemov, stvari oziroma lastnih proizvodov. Močno so v svetu odmevale njegove socialne okrožnice: (O človekovem delu, 1981, in Ob stoletnici, 1991).

NOV SLOG PAPEŽEVANJA

Italijani so bili zmedeni, ko so 16. oktobra 1978 slišali, da je na Petrov sedež izvoljen Poljak. Karol Wojtyła pa si je kmalu pridobil njihova srca, ko je po izvolitvi stopil v srednjo ložo bazilike sv. Petra in jih nagovoril v italijanščini.

Janez Pavel II. je na belo nedeljo med mašo na Trgu sv. Petra v Rimu pred 200 tisoč romarji, od teh več kot 50 tisoč Poljakov, razglasil za sveto poljsko redovnico bl. Faustino Kowalsko (1905-1938). Ob njenem življenjskem zgledu - urešničevala je božjo usmiljenost do ljudi - je napovedal, da bo Cerkev odslej vsako prvo nedeljo po veliki noči praznovala kot „nedeljo usmiljenja“. Novo svetnico je označil za poslanko božjega usmiljenja v 20. stoletju, ki sta tako tragično poleg drugega zaznamovali dve svetovni vojni, in zagovornico človekovega dostojanstva. Njena upanja polna duhovna poslanica lahko pomaga predvsem tistim ljudem, ki so izgubili vero v Boga in v smisel življenja.

Uvedel je tudi nov in nenavaden slog: svoje službe ni začel s kronanjem in slovesnim prihodom na papežev prestol, marveč s preprosto mašo. V apostolsko palačo je uvedel sodoben slog občevanja in opustil prenekateri tradicionalni običaj. Izginil je vzvišeni, dvorni „mi“, kot tudi papeževa nosilnica, ki so jo uporabljali njegovi predniki.

Preteklo je komaj štiriindvajset ur po izvolitvi, ko je s svojim obiskom bolnega prijatelja nadškofa Andrzeja Deskurja v kliniki Gemelli spravil pokonci svoje varnostjo osebje. Živahni papež, večš odnosa do javnih občil, se je približal človeku, množicam, na „tekočih tiskovnih konferencah“ sproščeno odgovarjal na vprašanja časnikarjev.

Leta 1989 je začel reformo rimske kurije. Janez Pavel II. ni že zaradi svojih številnih pastoralnih potovanj tako strogo upravljal s „kurijskim aparatom“ kot njegov prednik papež Pavel VI., ki je imel odličen vpogled v vse skrivnosti vatikanske birokracije. Kritiki so v takšnih razmerah videli enega od razlogov za centralistična stremjenja v kuriji. Začetno odobravanje, ki ga je doživel novi papež, pa je kmalu pri nekaterih, posebej še v nemško govorečih deželah, zbudilo kritiko. Vzrok so bila nekatera škofovska imenovanja in papeževa odločna drža na področju morale in cerkvenega reda.

IMENOVAL 129 KARDINALOV

Papež Janez Pavel II. je pri sedmih konzistorijih imenoval 129 kardinalov, več kot osemdeset odstotkov v sedanjem kardinalskem zboru. Njegov naslednik bo verjetno ravno eden izmed kardinalov, ki jih je sam poklical v zbor posebnih cerkvenih dostojanstvenikov.

OBISKA V SLOVENIJO

Slovinci smo posebej veseli, da smo dočakali kar dva pastoralna obiska papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji. Prvič od 17. do 19. maja 1996, ko je obiskal vse tri slovenske škofije, drugič pa 19. septembra 1999, ko je v Mariboru razglasil škofa Antona Martina Slomška za prvega slovenskega blaženega. Bilo pa je še veliko drugih srečanj s sedanjim papežem, tako da nas ti obiski in njegova posebna pozornost do Slovenije, zlasti pa še prizadevanje za njeno državno samostojnost, ob 80. rojstnem dnevu sedanjega vrhovnega poglavarja Cerkve navdajajo s prav posebno hvaležnostjo, najiskrejšimi čestitkami in najboljšimi željami.

SV. FAUSTINA KOWALSKA

PAPEŽ JE PRAZNOVAL SVOJO 80-LETNICO Z DUHOVNIKI

Toliko somašnikov se še nikoli ni zbralo v Vatikanu. Vsi duhovniki so bili oblečeni v bele albe, čez katere so si nadedli bele štole. Med njimi je bilo veliko tistih, ki letos praznujejo življenjske in mašniške jubileje. Ravno te je Janez Pavel II. prav posebej povabil, da darujejo zahvalno daritev skupaj z njim.

V imenu duhovnikov, ki so prišli na svetoletno srečanje in romanje v Rim, s svojo udeležbo pri slovesni maši pa se tudi zahvaliti Bogu za dar papeža Janeza Pavla II. Cerkvi in človeštvu, je jubilara na začetku maše pozdravil in mu čestital prefekt Kongregacije za duhovnike, kolumbijski kardinal Dario Castrillon Hoyos. Papežu Janezu Pavlu II. se je zahvalil za vse, kar je naredil za Cerkev, poživitev vere in utrditev miru v svetu. Povedal je, kako ga ljudje spoštujejo in ga imajo radi. Zaželel mu je, da bi mu Bog dal moči, da bi lahko še dolgo vodil Cerkev, opravljal službo, ki jo je prevzel kot naslednik apostola Petra na papeškem prestolu, opogumljal in krepi Cerkev. „Hvala za sive lase in za trpljenje, s katerima ste nam postali bližji, hvala za Vaše telesno utrjene, toda duhovno neutrudne korake,“ je s svojo latinskoameriško širino na svoj način izrazil veselje navzočih vse Cerkve, da imamo papeža, ki nam je res blizu.

Janez Pavel II. je v svojem govoru povabil duhovnike, naj poglobijo svojo poklicanost v duhovništvo in bodo zares zgled za vernike. Poudaril je, da je duhovništvo dar za vse čase in za ljudi vseh ljudstev in kultur. Pozdravil je vse navzoče mašnike, posebej še bolne in osamljene med njimi. Povedal je, da morajo duhovniki tam, kamor jih je postavila božja previdnost, skrbeti za oblikovanje skupnosti božjega ljudstva. „Božje črede“ ne smejo voditi nasilno, „marveč blago“, „ne kot šefi, marveč z zglednim pričevanjem“. To pričevanje lahko pripelje tudi do prelitja krvi, kar so morali doživeti številni duhovniki v 20. stoletju.

Papež se je še posebej spomnil tudi tistih duhovnikov, ki iz različnih vzrokov ne opravljajo več svoje službe. Molil je za te sobrate, da bi ohranili vero in ostali v cerkveni skupnosti.

Pri prošnjah so prosili za to, da bi papež človeštvu še naprej naklinal „modrost srca in pričevanje svojih preroških dejanj“.

Papež je po maši povabil kardinale in 300 gostov h kosilu v vatikansko

gostišče sv. Marte. Zvečer so mu v avdienci dvorani pripravili glasbeno čestitko za rojstni dan s svojim koncertom londonski simfoniki. Dirigiral jim je v Ameriki rojeni judovski dirigent Gilbert Levine, izvajali pa so Haydnovo Stvarjenje. Levine je v osemdesetih letih dirigiral filharmonikom v Krakovu, nekdanjem papeževem škofovskem mestu.

Papežu Janezu Pavlu II. so poleg drugih ob 80. rojstnem dnevu čestitali ruski predsednik Vladimir Putin (napovedal je obisk v Vatikanu, s katerim želi „poglobiti politični dialog s Svetim sedežem“; prepričan pa je, da bo „nadaljevanje medsebojnih rusko-vatikanskih odnosov služilo medsebojnim interesom obeh strani“), ameriški predsednik Bill Clinton z ženo Hillary, generalni tajnik OZN Kofi Anan, nekdanji sovjetski predsednik Mihail Gorbačov, palestinski voditelj Jaser Arafat, argentinski predsednik Fernando de la Rúa, slovenski predsednik Milan Kučan...

Ruski pravoslavni patriarh Aleksej II. je v čestitki izrazil upanje, da bi kristjani na Vzhodu in na Zahodu lahko premagali „nasprotja in napetosti“, ki jih ločujejo.

Petdeset tisoč vernikov, zbranih z vseh koncev sveta, pa mu je z napismi na transparentih in s pozdravi izrazilo

IZ PISMA misijonarja ROKA GAJŠKA z Madagaskarja Opekovicim

... Prav te dni je Peter spet zdoma. Za nekaj dni je šel na sosednji otok Réunion skupaj z dvema sodelavcema na povabilo tamkajšnjih dobrotnikov Akamasoe. Vrne se 22. maja... 12. junija bo šel v Monaco, kjer ima Akamasoa velike prijatelje, nato bo obiskal nekatere kraje v Franciji, nato bo šel pa še v Španijo. Po vsem tem se bo vrnil za kratek čas nazaj k nam. Nato pa pride na vrsto težko pričakovano „romanje“ k vam v Argentino (meseca septembra). Tam se boste potem skupaj z njim najprej zahvalili Bogu in lujanski Materi Božji za 25 let njegovega bogatega duhovniškega življenja in za vse, kar je Bog naredil po njegovi roki...

najboljše želje pri splošni avdienci na Trgu sv. Petra v sredo, 17. maja.

Zelo slovesno so 80. rojstni dan svojega rojaka na sedežu apostola Petra praznovali na Poljskem.

Janez Pavel II. je ob tem dogodku dobil tudi vrsto daril. Rimska občina mu je podarila „jubilejne orgle“, ki bodo krasile baziliko sv. Marije Angelske na Trgu republike.

13. maja je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu
VIKTORIJA JEROVŠEK, hči Marka in Monike, roj. Mehle.
Botra: Betka Jerovšek in Daniel Mehle. Krstitelj: prelat dr. Jure Rode.

MUČENCI 20. STOLETJA

Cerkev prvega tisočletja se je rodila iz krvi mučencev: „*Sanguis martyrum - semen christianorum*“. Zgodovinski dogodki, povezani s podobo Konstantina Velikega, ne bi nikoli mogli zagotoviti razvoja Cerkev, kot se je izkazal v prvem tisočletju, če ne bi bilo tiste *setve mučencev in tiste dediščine svetosti, ki sta označevali prve generacije kristjanov*. Na koncu drugega tisočletja je Cerkev znova postala Cerkev mučencev. Preganjanja kristjanov - duhovnikov, redovnikov in laikov - so uresničila veliko setev mučencev na različnih delih sveta. Pričevanje za Kristusa do prelitja krvi je postalo skupna dediščina katoličanov, pravoslavnikov, anglikancev in protestantov.

To je pričevanje, ki se ne sme pozabiti. Čeprav se je Cerkev prvih stoletij srečevala z znatnimi organizacijskimi težavami, si je prizadevala vnesti v primerne martirologije pričevanje mučencev. Te martirologije so v stoletjih nenehno posodabljali in v seznam svetih in blaženih Cerkev so prišli ne samo tisti, ki so prelili kri za Kristusa, ampak tudi učitelji vere, misijonarji, priznavalci, škofje, duhovniki, device, poročeni, vdove in otroci.

V našem stoletju so se vrnila mučenci, večkrat nepoznani, kot „*neznani vojaki*“ za veliko božjo stvar. Kolikor je

mogoče, se v Cerkvi ne smejo zgubiti njihova pričevanja. Kot je bilo nasvetovano v konzistoriju, je treba, da krajevne Cerkve storijo vse, da se ne bi zgubil spomin na tiste, ki so pretrpeli mučeništvo, in zberejo vso potrebno dokumentacijo. To bo gotovo imelo tudi ekumenski pomen in zgovernost. Ekumenizem svetih, ekumenizem mučencev je morda najbolj prepričljiv. Občestvo svetnikov govori glasneje kot dejavniki razkola. Martirologij prvih stoletij je postavil temelj za češčenje svetnikov. Cerkev je s tem, da je razglasila in častila svetost svojih sinov in hčera, dajala najvišjo čast samemu Bogu; v mučencih je častila Kristusa, ki je bil izvor njihovega mučeništva in njihove svetosti. Postopno se je razvila praksa razglasitve za svete, ki v katoliški Cerkvi in v pravoslavni Cerkvah še vedno traja. V teh letih so se množile razglasitve za blažene in svete. Razodevajo življenjskost krajevnih Cerkev, mnogo številnejših kot v prvih stoletjih in v prvem tisočletju. Največja čast, ki jo bodo vse Cerkev izkazale Kristusu na pragu tretjega tisočletja, bo izkaz vsemogočne Odrešnikove navzočnosti po sadovih vere, upanja in ljubezni v moških in ženskah toliko jezikov in ras, ki so hodili za Kristusom v raznih oblikah krščanske poklicanosti.

Naloga apostolskega sedeža z vidika

Papež je pri ekumenski spominski slovesnosti pred rimskim Kolosejem počastil spomin „pričevalcev za vero“ 20. stoletja.

tretjega tisočletja bo *posodobiti martirologije* za vesoljno Cerkev in posvetiti veliko pozornost svetosti tistih, ki so tudi v našem času živeli popolnoma v Kristusovi resnici. Na poseben način si bo treba prizadevati za priznanje heroičnosti kreposti moških in žensk, ki so uresničili svojo krščansko poklicanost v zakonu: kot smo prepričani, da tudi v tem stanu ne manjka sadov svetosti, čutimo potrebo, da najdemo najprimernejše poti, da se jih preveri in predloži vsej Cerkvi za vzor in spodbudo drugih krščanskih zakoncev.

NOVOMAŠNIKI V SLOVENIJI V LETU 2000

Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, 29. junija, so bili posvečeni na Sveti gori novomašniki kopske škofije: Tomaž Kete (r. 1974) iz župnije Šturje, Rajko Klemenčič (r. 1969) iz župnije Šentviška Gora, Roman Leban (r. 1974) iz župnije Tolmin, in Iztok Mozetič (r. 1975) iz župnije Bilje.

V ljubljanski stolnici - novomašniki ljubljanske nadškofije in redovniki: Sebastijan Cerk (r. 1972) iz župnije Borovnica, Anton Česen (r. 1973) iz župnije Radomlje, Marko Čižman (r. 1970) iz župnije Šmartno pod Šmarno goro, Peter Geč (r. 1974) iz župnije Ljubljana - Moste, Izidor Grošelj (r. 1974) iz župnije Šentlambert, Robert Hladnik (r. 1973) iz župnije Tržič, Janez Mrak (r. 1974) iz župnije Radovljica, Andrej Ojstrež (r. 1974) iz župnije Ljubljana - Ježica, in Jošt Snaj (r. 1967) iz župnije Ljubljana Trnovo.

V mariborski stolnici - novomašniki mariborske škofije: Dejan Horvat (1974) iz župnije Bogojina, Tomislav Roškarič (r. 1972) iz župnije Maribor - Sveti Križ, Marko Veršič (r. 1974) iz župnije Sv. Marko niže Ptuja.

Iz redovnih skupnosti: cistercijan Maksimilijan File (r. 1974) iz župnije Kranjska Gora, frančiškan Bogdan Knavs (r. 1964) iz župnije Mošnje, jezuita Anton Bole (r. 1964) iz župnije Ljubljana - Šentvid, in Ivan Herceg (r. 1967) iz župnije Artiče, karmeličan Klemen Loboda (r. 1970) iz župnije Ljubljana - Šentvid, križnik Boštjan Nemanič (r. 1972) iz župnije Metlika, salezijanec Marko Košnik (r. 1972) iz župnije Cerklje, in Peter Pučnik (r. 1971) iz župnije Prihova.

PRIČEVANJE ZA KRISTUSA SKUPNA DEDIŠČINA KRISTJANOV

Papež Janez Pavel II. se je pri ekumenski slovesnosti pred rimskim Kolosejem spomnil mučencev 20. stoletja

Papež Janez Pavel II. je v nedeljo, 7. maja, zvečer pri ekumenski spominski slovesnosti pred rimskim Kolosejem počastil spomin na tiste kristjane, ki so v 20. stoletju iz ljubezni do Kristusa sprejeli nase „stare in nove oblike preganjanja“, bili zaradi svoje vere „zasramovani, mučeni in umorjeni“. Med njimi so tudi Slovenci.

Pričevanje za Kristusa do prelitja lastne krvi je postalo „skupna dediščina katoličanov, pravoslavnikov, anglikancev in protestantov“, je poudaril papež. Ta dediščina je močnejša, kot so „dejavniki ločitve“.

Papež se je pri spominski slovesnosti, ki so se je udeležili visoki predstavniki številnih krščanskih Cerkev, posebej spomnil „žrtve komunizma, nacizma ter malikovanja države in rase“; pa tudi misijonarjev in številnih drugih ljudi iz raznih Cerkev na vseh celinah, ki so raje umrli mučeniške smrti, kot pa da bi zatajili svoje krščansko poslanstvo in prepričanje.

Vse te priče so ostale zveste Kristusu „sredi strašnih in zatiralskih sistemov, ki so popačili človeka“. Ta je moral prestajati hude bolečine, pomanjkanje, nesmiselne pohode, mraz in lakoto, preganjanja. Papež sam in njegova generacija dobro vedo, kaj pomenijo strahote vojne, koncentracijska taborišča, preganjanje, saj so jih sami doživljali. Janez Pavel II. se je pri tem posebej spomnil 3000 duhovnikov, ki so jih nacisti strpali v koncentracijsko taborišče Dachau.

PREPRIČLJIV EKUMENIZEM

Ob vsem hudem je papež izjavil, da je „ekumenizem mučencev najbolj prepričljiv“, saj kaže kristjanom pot do edinosti. Zaradi tega ne sme ugasniti spomin na številne pričevalce za vero in mučencev. Treba ga je dokumentirati, ga znova prilicati v zavest.

Večerna slovesnost pred Kolosejem je bila drugi ekumenski vrhunec svetega leta 2000 v Rimu. Prostor je krasil krvavordeč prt z upodobitvijo Kristusa na bolgarski ikoni. Kar zadeva število 12.692 pričevalcev za vero v 20. stoletju, je treba povedati, da gre tu za doslej znane osebe, dejansko število pa je veliko večje. Zgodovinar David Barrett meni, da je omenjenih žrtev med kris-

tjani dvajsetega stoletja še enkrat več, kot jih je bilo v vseh devetnajstih stoletjih poprej. Točen seznam, ki ga tako rekoč vsak dan dopolnjujejo, naj bi papežu predvidoma izročili poleti. V njem naj bi bil tudi ameriški borec za pravice črnc Martin Luther King.

OSEM SKUPIN MUČENCEV

V Vatikanu so mučence 20. stoletja razdelili v osem skupin. Pri spominski slovesnosti sta bili za vsako od njih prebrani dve pričevanja. Najprej za žrtve sovjetskega totalitarizma. Ruski pravoslavni metropolit Longin se je spomnil moskovskega patriarha Tihona, ki so ga boljšeвики preganjali zaradi njegove dozdevne „kontrarevolucionarne dejavnosti“; umrl je leta 1925. Udeleženci slovesnosti so lahko prisluhnili tudi pričevanju za vero ruske učiteljice Olge

Jafa iz gulaga na otočju Solovki.

Na žrtve komunizma med drugimi evropskimi narodi sta spomnili pričevanji romunskega grškokatoliškega škofa Ioana Suciuja in albanskega jezuita Antona Lulija, na žrtve nacizma in fašizma pa luteranskega pastorja Paula Schneiderja, ki je umrl v koncentracijskem taborišču Buchenwald, in v Dachau pregnanega poljskega škofa Ignacyja Ježa.

Iz Azije je zvestobo Kristusu pričevalcev zanj in za vero izpričevalo besedilo nečakinje pred tedni umrlega kitajskega kardinala Ignatiusa Gong Pinmeija. Zbrani verniki so prisluhnili tudi pričevanju žrtve med anglikanci v japonskih koncentracijskih taboriščih.

Poseben spomin je bil posvečen kristjanom, ki so bili „iz sovraštva do katoliške vere“ umorjeni v Španiji in Mehiki.

Spomnili so se tudi žrtev oznanjevanja vere v Afriki in Ameriki; med njimi leta 1996 umorjenih trapistov v Alžirji, žrtev pokolov v Burundiju, leta 1987 umorjenega kapucinskega misijonarja iz porečja reke Amazonke in leta 1989 v Kolumbiji ugrabljenega in umorjenega misijonarja iz reda sv. Frančiška Ksaverija. Pozabili niso tudi na žrtve armenskega genocida na začetku 20. stoletja.

Janez Pavel II. je molil tudi za salvadorskega nadškofa Oscarja Arnulfa Romera, ki so ga leta 1980 ob oltarju ustrelili „eskadroni smrti“.

Janez Pavel II. v družbi predstavnikov drugih krščanskih Cerkev, združenj in krščanskih organizacij na spominski slovesnosti pred rimskim Kolosejem

Papež Janez Pavel II. razglasil fatimska pastirčka za blažena

Papež Janez Pavel II. je v soboto, 13. maja, med 92. apostolskim potovanjem zunaj Italije, ki ga je za 30 ur popeljal na Portugalsko, v tamkajšnjem osrednjem Marijinem božjepotnem središču Fatimi razglasil fatimska pastirčka in vidca Frančiška in Hijacinto Marto za blažena.

Slovesne razglasitve se je udeležila tudi edina še živa fatimska vidkinja, 93-letna karmeličanka Lucija dos Santos, s katero se je papež srečal in pogovarjal v zakristiji bazilike Naše Gospe rožnega venca, preden je v soboto dopoldne maševal pred svetiščem v Fatimi. Njeh in omenjenima pastirčkoma, bratcu in sestrici Frančišku (Franciscu) in Hijacinti (Jacinti) Marto, se je od 13. maja do 13. oktobra 1917 prikazovala Marija ter jih prosila,

naj veliko molijo in se pokorijo za spreobrnjenje grešnikov. Otroci so obljubo vestno držali. Frančišek in Hijacinta sta, kot je Marija napovedala, umrla v otroških letih, njuna sestrična s. Lucija pa je učakala visoko starost in papežu Piju XII. ter njegovim naslednikom pisno zaupala vsebino tretje fatimske skrivnosti, ki jo je po maši nepregledni množici romarjev razkril vatikanski državni tajnik kardinal Angelo Sodano - namreč da bo „škof,

STOLETJE SENC, PA TUDI SVETLOBE

Papež je na velik ekumenski pomen nedeljske večerne spominke slovesnosti pred Kolosejem spomnil že pri opoldanski nedeljski molitvi z verniki na Trgu sv. Petra. Pred več desetletji zbranimi je poudaril, da pogum teh mož in žena, pričevalcev za vero, „govori glasneje kot dejavniki ločitve“. Res je, da na dvajseto stoletje legajo sence, vendar je v njem tudi veliko svetlobe. To izžarevajo „tisti številni možje in žene, kristjani vseh veroizpovedi in starosti, ki so izpričali svojo vero v hudih preganjanjih, v zaporu in raznih vrstah pomanjkanja, ter so

mnohi od njih prelili kri iz zvestobe do Kristusa, Cerkev in evangelija“.

Sveti sedež je že pred slovesnostjo pred Kolosejem poudaril, da tukaj ne gre za razglasitev novih blaženih in svetnikov, pa tudi ne za katoliško polastitev žrtev drugih krščanskih Cerkev in skupnosti, marveč za spomin na pričevalce za vero. Zaradi tega so se v Vatikanu s tem v zvezi odpovedali pojmu mučencev in načelno govorili le o „pričevalcih za vero“.

Pri slovesnosti so sodelovali bralci in zbori različnih veroizpovedi. Za vsako od osmih skupin mučencev so ob vznožju velikega križa prižgali svečo.

oblečen v belo, padel na zemljo kot mrtev, pod streli iz ognjenega orožja“.

To se je res zgodilo 13. maja 1981 na Trgu sv. Petra v Rimu, ko je na papeža Janeza Pavla II. streljal Turek Ali Agça, vendar rane k sreči niso bile smrtno. Janez Pavel II. je trdno prepričan, da ga je smrti rešila Marija iz Fatime, katere vnet častilec je. Za to rešitev se ji je prišel tokrat že tretjič zahvaliti; prvič leta 1982, drugič leta 1991. Nekoč je papež dejal: „Ena roka je pritisnila na petelina, druga roka je preusmerila kroglo.“ Druga roka je bila Marijina. V zahvalo za čudežno rešitev je papež za kip fatimske Marije, v katerega krono je že vdelana krogla, ki ga je zadela 13. maja 1981, tokrat podaril prstan, katerega mu je na začetku papeške službe poklonil njegov prijatelj, nekdanji poljski primas Štefan Višinski. Na njem je izpisano papeževo geslo Ves Tvoj, kar pomeni, ves Marijin, s podobo Marije iz Čenstohove.

Kardinal Višinski je bil v času atentata v bolnišnici. Umrl je nekaj dni po napadu na Janeza Pavla II., tako da ni učakal njegovega okrevanja.

Janez Pavel II. je prvi dan obiska v Fatimi (12. maja) pri večerni pobožnosti Marijo prosil, naj to, kar se je pred 83 leti dogodilo v Fatimi, še naprej rojeva obilne sadove svetosti pri ljudeh. Razglasitev Frančiška in Hijacinte Marto za blažena - prva otroka med blaženimi, ki nista umrla mučeniške smrti za vero in Kristusa - pa naj vsi kristjani doživljajo kot povabilo k življenju v sozvočju s posvetitvijo pri prejemu sv. krsta ter s trajnim darovanjem Bogu za spreobrnjenje grešnikov in mir na svetu.

Marijin zgodovinski poseg v Fatimi, njena prikazovanja malemu človeku, pastirčkom, in pogumen odgovor novih blaženih, da bosta postala njena glasnika v svetu in se tako Mariji pridružila v njenem gorečem prizadevanju za spreobrnjenje ter zveličanje grešnikov in odvrnitev božjih kazni, ki grozijo svetu, so bili osrednji začetni poudarki papeževega govora množici pri sobotni slovesni maši in razglasitvi za blažena.

Janez Pavel II. je spomnil, kako sta se Frančišek in Hijacinta popolnoma spremenila po Marijinih prikazovanjih in njenih naročilih za človeštvo. V sebi sta globoko doživljala Jezusovo žalost nad grehi, s katerimi ga žalijo ljudje. Posvetila sta se, kolikor je bilo to v

Čudeži ne spreobračajo

ALOJZ REBULA

njunih letih mogoče, poglobljenemu duhovnemu življenju, za spreobrnjenje grešnikov darovala vse trpljenje in drugo, kar ju je doletelo v kratkem življenju. Razumela sta, da Bog noče smrti grešnika, marveč njegovo spreobrnjenje, spokoritev in večno življenje.

Z ozirom na krvavo zgodovino 20. stoletja, grozo dveh svetovnih vojn in drugih vojn po raznih delih sveta, koncentracijskih taborišč, etničnih čiščenj in preganjanj, terorističnih dejanj, ugrabitev in nasilja zaradi prodajanja in uživanja mamil je papež Janez Pavel II. ves svet pozval k spreobrnjenju. Marija v Fatimi je napovedala stiske in preizkušnje, ki so doletele ljudi, ter pokazala pravo pot iz njih. Kako jo najti, ni zaupala velikim in modrim, marveč preprostim pastirčkom, ki so pasli ovce v Irijski dolini, kjer danes stoji mogočno Marijino svetišče.

Ob novih blaženih, majhnih, vender velikih pričevalcih za vero in onstranstvo, se je papež spomnil tudi spominske slovesnosti, ki jo je v nedeljo, 7. maja, zvečer vodil pred rimskim Kolosejem, namenil pa mnogim mučencem 20. stoletja; med njimi tudi številnim iz Slovenije.

Blaženima pastirčkoma iz Fatime se je zahvalil za njune molitve, žrtve in lep zgled, ki naj posebej priteguje otroke.

Po maši mu je kardinal Angelo Sodano čestital za bližnji 80. rojstni dan 18. maj. Povedal je, da se je Janez Pavel II. s svojim tokratnim svetoletnim romanjem v Fatimo prav posebej želel zahvaliti Mariji za varstvo med papeško službo. To varstvo je - posebej v zvezi s tako imenovano tretjo fatimsko skrivnostjo - mogoče primerjati s preroško vizijo Svetega pisma. Ta skrivnost ni bila objavljena, marveč jo je vidkinja Lucija pisno zaupala papežu Piju XII., ta pa svojemu nasledniku na Petrovem sedežu. Prvi dve skrivnosti sta napovedovali veliko vojno po prvi svetovni vojni in spreobrnjenje Rusije. Vse tri je treba brati v simboličnem smislu. „Fatimska vizija zadeva predvsem boj ateističnih sistemov proti Cerkvi in kristjanom ter opisuje velikansko trpljenje pričevalcev za vero v zadnjem stoletju drugega tisočletja. Gre za neskončen križev pot, ki so ga vodili papeži 20. stoletja,” je dejal kardinal Sodano. Upoštevajoč ta celovit okvir, je

Če je v zadnjih sto letih prišlo do posega nadnarave, ki bi bil moral tako rekoč potisniti moderno nevero ob zid, je bil „sončni čudež” v Fatimi na Portugalskem. Poseg pa ni bil naraven zato, ker ga astronomske opazovalnice niso registrirale.

Bilo je 13. oktobra 1917. Nad množico kakih 70.000 ljudi, ki so pričakovali tri mesece vnaprej napovedani dogodek, je nehalo deževati. Prikazalo se je sonce kot srebrna plošča, a brez bleska, da so lahko gledali vanj. Začelo se je vrteti okrog svoje osi in sipati nekakšen ognjemet najrazličnejših barv. Vrtenje se je trikrat ponovilo. Potem se je sonce nenadoma strmoglavo pognalo proti zemlji, da je nepregledna množica zarjavela od groze...

Pojav so videli tudi do štirideset kilometrov daleč, trajal je deset minut in ujeli so ga v fotoaparate. Skupinska prevara je bila torej izključena. Na Portugalskem verjetno še živijo ljudje, ki so bili priča dogodku.

Torej poseg nadnaravnega, da bi bila morala vsaka nevera onemeti. A čudež ni prepričal niti vseh Portugalcev (kakor jih ni pozneje prepričalo nad tisoč primerov naravno nerazložljivih ozdravljenj v Fatimi), sicer ne bi bili imeli po Salazarju močne komunistične partije z zagrizenim Cunialom na čelu. Ne vem, koliko se je dogodek dotaknil portugalske kulture. Vsekakor se ni dotaknil

nobelovca Samariaga, ateista in stalinista.

Čudeži ne spreobračajo. O tem je nekaj povedal sam Kristus s priliko o Lazarju in bogatinu. Tudi če bi kdo vstal od mrtvih, mu ne bi verjeli...

Vzemimo tisto peščico naših sicer provincialnih antikristkov, ki jih Slovenija zmore, od marksoliberalnega tiska do kakšne kontinuitetne fakultete. Recimo, da bi jim res prišel nekdo povedat iz groba, da obstaja posmrtno življenje. Koliko bi se jih spreobrnilo? Koliko bi se jih rajši sklicevalo na „neznane sile narave” in ne verjelo?

Nekoč sva govorila z znancem, neverujočim človekom, o lurških čudežih. Med drugim o tem, kako doslej nikomur ni tam zrasla roka. „Bi ti verjel, če bi jo videl zrasti?” sem ga vprašal. „Ne,” je odgovoril.

No, v Fatimo katoličanu ni treba verjeti. Zanj je pomembno samo Razodetje. Sicer pa marsikateri vernik (in tudi kakšen škof...) ob Fatimi viha nos. V račun mu ne gre tisti pekel, ki ga je Marija tako „nepedagoško” pokazala otrokom.

13. maja letos je Janez Pavel II. prišel med blažene dva od treh vidcev, Jacinto in Frančiška, nežno sedemletno Jacinto in dečkovsko samozavestnejšega devetletnega Frančiška, dva otroka, prekaljena v trpljenju, s težo odraslih svetnikov. Tudi to je katolištvo.

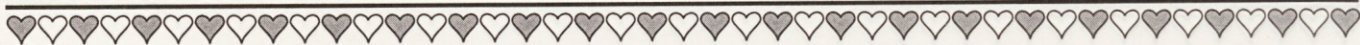
mogoče razumeti tretji del fatimske skrivnosti, ki zgoščeno in simbolično govori o „škofu, oblečenem v belo”, ki „pade na zemljo kot mrtev, pod streljo iz ognjenega orožja. „Čprav je podoba, da so dogodki, na katere se nanaša tretji del fatimske skrivnosti, že preteklost, pa Marijin klic k spreobrnjenju in pokori, ki ga je izrekla na začetku 20. stoletja, še danes ohranja svojo spodbudno aktualnost,” je poudaril kardinal Sodano. „Vztrajno Marijino vabilo k pokori je izraz njene materinske skrbi za usodo človeške družine, ki potrebuje spreobrnjenje in odpuščanje.”

Papež Janez Pavel II. je Kongregaciji za verski nauk naročil, naj zaradi boljšega in pravilnejšega razumevanja

sporočil Marije v Fatimi objavi tretji del fatimske skrivnosti s komentarjem.

Postopek za razglasitev Frančiška in Hijacinte Marto za blažena se je na škofijski ravni začel leta 1952. Junija 1999 je Kongregacija za zadeve svetnikov priznala potrebni čudež: Portugalka Maria Emilia Santos je leta 1997 ozdravela, potem ko je bila 22 let hroma.

Janez Pavel II. se je prvi dan obiska na Portugalskem po pristanku letala na libbonskem letališču srečal z državnim predsednikom Jorgejem Sampaio (ta ga je pozdravil) in predsednikom vlade Antoniom Gutterresom, prišli pa so ga pozdravit tudi portugalski škofje. Nato je nadaljeval pot v Fatimo.

Zakladnica družinskega spomina

MARKO KREMŽAR

Junij je mesec spomina na pomorjene domobrance, spomina na junake in na mučence, spomina na vse skrite, tihe, nepoznane žrtve komunistične revolucije v Sloveniji. Ta nepozabni in v svoji strašni resničnosti mogočni spomin je prva desetletja obdajal črni pajčolan žalovanja. Polagoma je črnina dobivala modre odtenke upanja. Ko mineva petinpetdeset let od velike morije, pa opazimo, da je postal spomin ves bel, svetel, bleščeč. Minil je veliki petek, minila velika sobota, zgodovinski spomin postaja veličastno jasen v luči, ki jo izžarevata slava zvestobe in veselje Vstajenja.

Narodi pred spomeniki svojih junakov ne žalujejo. Ponosni so nanje. Cerkev ne žaluje ob spominu na mučence. Hvaležna jim je, veseli se z njimi, priporoča se jim. Tudi v našem junijskem spominjanju hvaležnost, ponos in veselje polagoma nadomeščajo naravno žalovanje. Slava junakov traja in blaženost mučencev ne mine, medtem ko je žalovanje za kristjane le časen izraz človeške narave. Nekdanji rablji in njih dediči nam očitajo, da gojimo maščevalnost. Vemo, da to ni res. Niti v letih največje žalosti nad pomorjenimi in preganjanimi žrtvami komunistov nismo klical ali po maščevanju. Spomin na junake in na mučence ni bil nikdar onečaščen s strastjo maščevalnosti. Njim, ki so se bojevali za pravico, njim, ki so iz zvestobe Bogu in narodu darovali svoja življenja, nismo nikdar storili krivice s tem, da bi ob spominu nanje gojili maščevalnost.

Želimo, da bi se vsi, ki so krivice prizadevali, spokorili. Kesamo se tudi svojih napak. Že več kot pol stoletja sprejemamo kot svoje besede, ki jih je 1. avgusta 1945 zapisal škof dr. Gregorij Rožman v pismu Piju XII., da so se „nekajkrat tudi od strani protikomunističnih borcev mere nezadolženih varnostnih ukrepov in zapovedi krščanske ljubezni prekoračile, kar sami zelo obžalujemo.“ Res, vse svoje med revolucijo storjene moralne prekrške obžalujemo ter prosimo Boga in bližnje zanje oproščenja, vendar se za pričetke bratomorne revolucije, za množične moritve po njej ne moremo opravičevati, ker jih nismo zakrivali. Lahko jih le odpuščamo. Kot kristjani vemo, da moramo odpuščati, kot so odpuščali

junaki, ko so iz dna kraških jam vzdihovali: „Gospod, odpusti jim...“. Za isto milost prosi Boga že desetletja tudi skupnost preživelih.

Vemo, da bo nekoč resnica o dogajanju v Sloveniji v času vojne in komunistične revolucije ter v desetletjih, ki so ji sledila, poznana vsem in da bo žrtvam priznana čast, ki jo zahteva pravica. Upamo, da bodo to storili rojaki. Trdno pa verujemo, da je Bog naš skupni Oče v svojem neskončnem usmiljenju končni porok pravičnosti. Vanj zaupamo.

Ne smemo živeti zaverovani v preteklost. Gledati moramo naprej in se soočati z izzivi novih časov. Vendar pogled naprej je tem jasnejši, čim bolj ga bistri spomin. Ko stopamo po novih stezah sedanjosti in tipamo v skrivnostno prihodnost, si svetimo z lučjo spomina. Zato ljudje od nekdanj postavljajo spomenike, se poglabljajo v zgodovino in Cerkev se vedno znova spominja. Zgledi velikih ljudi, poznanje pomembnih dogodkov olajšajo človeku in družbi iskanje novih, dobrih smeri.

Pri nas žrtve komunistične revolucije še nimajo spomenikov, komaj imena na črni pokopališčnih ploščah. Pri nas spomin na pomorjene junake in mučence ni ohranjen v šolskih knjigah in v uradni zgodovini je še vedno pomešan z lažjo. V družbi, kjer ni spomenikov iz marmorja in bronu, je spomin ohranjen predvsem v srcih ljudi. Kjer pravega spomina na preteklost ne gojijo v šolah in ustanovah, je ta zaupan pripovedi mater in očetov. Zgodovina se ne hrani le iz znanosti strokovnjakov. Živi in raste iz družinske tradicije, o kateri šepetajo matere še ne rojenim otročičem in o katerih pravijo očetje svojim hčeram in sinovom.

Zgodovinski spomin na dobo revolucije in na čas po njej je še vedno zaupan slovenskim družinam. Že nad pol stoletja ga hranijo v svoji sredi družine beguncev in zdomljev, pa tudi družine v domovinah, ki so ga obvarovale v časih preganjanja. Za dragoceno dediščino, ki jo predstavlja spomin na ljudi in na dogodke, o katerih uradna zgodovina molči ali laže, so družine odgovorne pred svojimi rajnimi pa tudi pred tistimi, ki še niso rojeni. Ne le zase, zanje in za vse narodno občestvo

hranijo eno najdragocenejših izkustev, ki jih je doživel in preživel slovenski rod. Zanje čuvajo v svoji sredi spomin na plemenite odločitve, na izredna junaštva, na neuklonljivo vero prednikov, pa tudi na strahotne posledice zmote.

Vsaka naša družina ima svojo dragoceno zgodbo. Osvežiti si jo mora, v kolikor bi v teku let obledela; če treba, naj jo izkoplje izpod kupa naplavin, ki so jih nakopičila leta, da bo vreden dar rodu, ki prihaja. Otroci, vnuki in pravniki naj bi zgodbo svojega rodu spoznavali s srcem in z razumom iz pripovedi staršev. Dolžnost starejših je, da zapišejo in posredujejo novemu rodu svoja in svojih dragih izkustva. Življenje nam je bilo ohranjeno in podarjeno, ne le v naše dobro, marveč tudi da zapišemo, kar smo slišali in doživeli. Poklicani smo, da smo priče. Odgovorni smo za delček spomina, ki nam je bil zaupan, da ne utone v morju pozabe. Zgodovinski spomin je podoben mozaiku. Ni razpoznaven, če preživeli ne vložijo vanj vsak svojega drobnega kamenčka, zapisane pripovedi, ki je del celotne resničnosti. Tudi drugi in tretji rod nimata pravice, da bi pričevanje svojih prednikov zanemarila. Le zapisano bo našlo slej ali prej mesto v zgodovini Slovencev.

V skupnosti, v tisku in na junijskih proslavah se spomin utrjuje, se krepi zavest, se izrekajo hvaležnost, priznanje in občudovanje, vendar ta potrebni, a splošni spomin dobiva konkretnost le v družinah. V družinah dobijo junaki ime in priimek. V družini postane mlademu rodu junaštvo osebna lastnost in mučenišтво dosegljiva krepost. V družini raste iz živega spomina upravičen, zdrav - ponos.

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA JULIJ

Splošni: Da bi se pripadniki različnih verstev med seboj vse bolj spoštovali in sodelovali pri utrjevanju pravičnosti in miru v svetu.

Misijonski: Da bi vsi, ki trpijo zaradi bolezni in osamljenosti, skupaj s Kristusom darovali svoje trpljenje za spreobrnjenost sveta.

Slovenski: Da bi vsa vprašanja in nesoglasja, ki se pojavljajo zaradi morebidnih na novo ustanovljenih škofij, reševali na miren način in po evangeljskih načelih.

ORGLE V KAPELI

PAVLA HRIBOVŠEK

Pred dnevi mi je ob branju Družine obstal pogled na sliki novih orgel, ki so jih blagoslovili v kapeli zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu. Stisnilo me je pri srcu. Kapela v škofovih zavodih... Kraj, kjer je v maju in juniju leta 1945 več sto slovenskih mož in fantov, slovenskih domobrancev, čakalo na smrt. Med njimi je bil tudi moj brat, pesnik Ivan Hribovšek.

Kapelo je zgradil in posvetil velik škof in Slovenec, da bi v njej verniki molili in čistili Boga. Nikoli se ni iz tega posvečenega kraja dvigalo k Očetu toliko molitve, nikoli se ni dvigalo iz zavodske kapele k Njemu toliko žrtev kot v tistih povojnih mesecih, ki Sloveniji niso prinesli svobode, marveč so jo za pol stoletja pogreznili v še večje trpljenje.

Kapelo so gradili verni Slovenci, da bi v njej novi rodovi rasli v modrosti, da bi poglobljali v sebi ljubezen in dobroto, da bi si razvijali čut za lepoto. Na tem kraju zbrane duhovnosti je desetletja med vojno in po njej vladala surova sila dveh totalitarizmov, z njo pa brezumje, sovraštvo in zločin. Moč temnih sil je bila videti brezmejna po tem, ko je v krvi zadušila življenje vernih in je v posečenih prostorih uničila vsako sled lepote.

Kapela naj bi bila središče duhovnega življenja mladih. Osvojili so si jo z nasiljem, najprej tujci in nato domačini, ki so zanimali duhovnost, ki so uničevali življenje in pod imenom svobode oklepali cele rodove v verige brezumja. Mladino so oropali vrednot in jo vabili za seboj v uničujoči vrtinec materialističnega brezsmisla.

Oskrunili so kapelo, zavod okrog nje in življenje v njej so uničili, niso pa mogli uničiti svetosti prostora. Nasprotno. Kraj, ki je bil posvečen s kadilom in z blagoslovljeno vodo, je ponovno blagoslovljen s krvjo mučencev.

Niso mogli uničiti lepote. Na videz umazan, uničen božji hram je pol stoletja hranil v sebi skrit zaklad lepote. Ta se je razlivala iz ranjenih src in je prekipevala iz duš mož in fantov, ko so se na trdem, mrzlem tlaku pripravljali na vstop v večnost. Nezapete pesmi pesnika so se

dvigale v nebo med šepetanjem molitev. Duhovne pesmi, ki so jih hoteli za vedno pregnati s tega kraja, so se skozi zaprta usta za vedno vtisnile v stene prostora, ki je čakal pol stoletja na novo posvečenje.

Tudi življenja niso mogli uničiti. Desetletja je na tem kraju vladala smrt, pa je njen temni krik moral utihniti ob

Ivan Hribovšek (1923-1945)

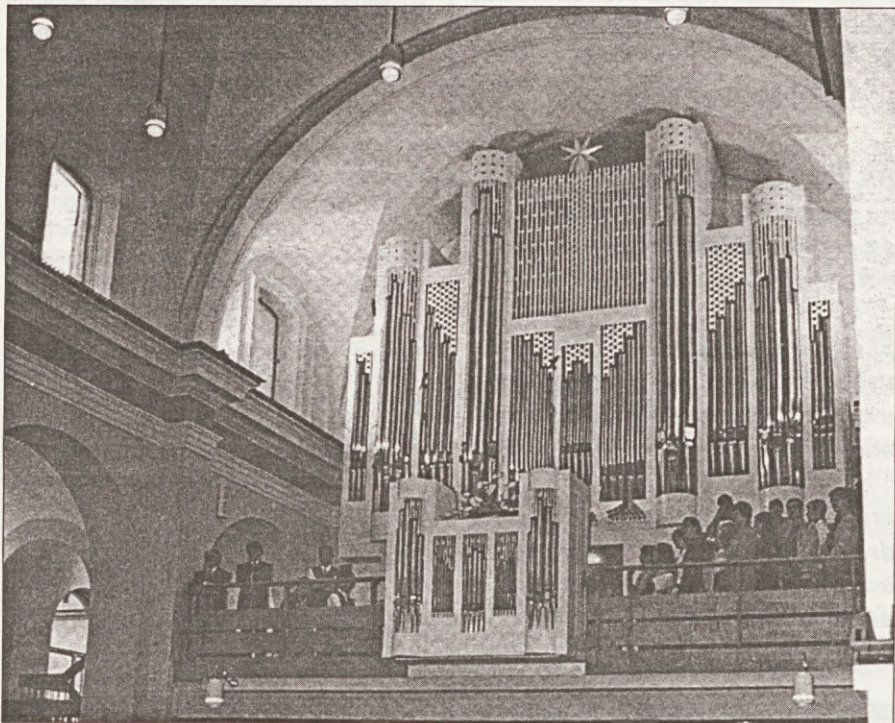
France Hribovšek (1924-1945)

veličastni pesmi Vstajenja. Z življenjem se je vrnila na ta kraj, ki je simbol naše dobe in ljudstva, tudi duhovnost. Nov rod se zdaj pripravlja v teh prostorih, da ponese po vsej Sloveniji veselje polnega, smiselnega življenja.

Ko berem, da doni na tem svetem kraju ob mogočnem glasu orgel spet pesem v božjo čast, se ne morem znebiti občutka, da sta tega vesela tudi moja brata Ivan in France, ki sta nekoč kot gojenca prepevala pod istimi oboki. France, mlajši, vedno vesel in nasmejan, je daroval svoje življenje kot domobranec v aprilu istega žalostnega leta. Ivan pa je s sotrpini delil milosti tistih poslednjih duhovnih vaj, katere so sestradani in zapuščeni opravljali v zavodski kapeli. Zdaj gledata iz večnosti, da v domovini zmaguje življenje nad smrtjo, da lepota ponovno brsti iz svetega kraja, da se širi milost po duhovno upostošeni deželi in da se uresničuje Ivanov privid o tistem poslanstvu pokojnih, „ki smo v zemljo vsajeni, da kakor nov kruh bomo čudežno zrasli za svatbeni čas...“

Orgle, najmogočnejše glasbilo, se mi zde, na pragu stoletja, kot skrivnostni glasnik novega časa, o katerem so sanjali za svoj narod naši dragi, padli in pomorjeni, vse svoje mlade dni, prav do konca. Prepričana sem, da kadar zadonijo, skrivajo v svojih zvokih rahel odmev neštetih molitev pa tudi nadih neizpete pesmi.

V mojo domovino se vrača lepota, vrača se modrost, daj, Bog, da bi se vrnila tudi dobrota.

NOVE ORGLE v zavodu sv. Stanislava v Ljubljani

24. aprila je nadškof Rode blagoslovil nove orgle med mašo v cerkvi zavoda sv. Stanislava v Šentvidu v Ljubljani. Njihov dobrotnik je slovensko podjetje SCT, ki je obnavljalo zavod od leta 1991, ko je bila stavba v zelo slabem stanju zopet vrnjena Cerkvi. Z nadškofom Rodedom sta somaševala nadškofa dr. Franc Perko in dr. Alojzij Šustar. Pel je komorni zbor Ave. Med udeleženci so bili številni ugledni gostje iz kulturnega sveta (rektor SAZU dr. Jože Bernik, rektorja univerze dr. Jože Mencinger iz Ljubljane in dr. Ludvik Toplak iz Maribora), dobrotniki in prijatelji. zavod je imel nekoč dvojne orgle: večje Milavčeve iz leta 1906 in manjše Gorčičeve iz leta 1866. Prve so bile uničene po vojni, druge pa so bile uničene že na začetku vojne.

V obnovljenem zavodu so zadnja leta važna zborovanja in prireditve. V njem je bilo tudi prvo sinodalno zasedanje katoliške Cerkve na Slovenskem. Ker se tudi ob takih priložnostih ne omenja trpljenja slovenskih katoličanov v tej zgradbi, je dr. Marko Kremžar zapisal 25. novembra 1999 v Svobodni Sloveniji naslednje misli, ki izražajo čutenje marsikaterega rojaka.

RAST

IVAN HRIBOVŠEK

*Ah, legel bom v razmočeno zemljo,
da udje se ko roža mi odpro,
da čuti v toplem vetru razcveto,
oči zaprl bom z ilovo prstjo.*

*Skoz mene zdaj tipaje naj gredó
vsa dobra sémena in naj na dno
me grenko spravijo in naj glavó
mi z brstjem okrasijo, naj zrastó*

*mi iz oči globokih pod nebo
drevesa črna, v veke naj pojo
o moji grozi, slasti in kako
mi je iz dna rastočega lepo.*

BOGOSLUŽNI KOLEDAR

V JULIJU

3. julij: Sv. Tomaž, apostol: O „nevernem Tomažu“ poroča prastaro izročilo, da je deloval v Indiji in prestal mučeniško smrt za Kristusa v Madrasu v Južni Indiji leta 57.

4. julij: Sveta Elizabeta Portugalska: Elizabeta Portugalska (1271-1336) ali Izabela je kot portugalska kraljica v duhu svoje tete Elizabete Turinške izvršila mnogo del usmiljenja, kot vzorna žena reševala družinska vprašanja in si prizadevala za mirno sožitje v okolici.

5. julij: Sv. Ciril in Metod, slovanska apostola. Sveta brata Ciril (ok. 826-869) in Metod (ok. 812-885) nista prva širila med našim ljudstvom Kristusov nauk, pač pa sta ga tako oznanjala, da sta po letu 863 zanj pridobila vse in postavila temelje slovanski krščanski kulturi. Uvedla sta slovanski jezik v bogoslužje in dala našemu ljudstvu bogoslužne knjige v domačem jeziku, kar je potrdil papež Hadrijan II. Učeni sv. Ciril je sicer v Rimu umrl 869, sv. Metod pa je postal panonski nadškof. Njegovo delo je podpiral slovenski panonski knez Kocelj, umrl pa je 885.

6. julij: Sv. Marija Goreti, devica in mučenka: Sv. Marija Goreti (1890-1902) je v zgodnji mladosti 6. julija 1902 umrla pod nožem 18.letnega mladostnika, ko se mu ni hotela predati. Njeno telo počiva v mestu Nettuno v južni Italiji.

11. julij: Sv. Benedikt, opat: Sv. Benedikt (ok. 480-547) je znan kot oče zahodnega meništvá. Na Monte Cassinu pri Neaplju je ustanovil znamenit samostan in v njem napisal pravilo za samostansko življenje. Njegovi redovni sinovi - benediktinci - so po preseljevanju narodov položili temelje evropske kulture, zato je sv. Benedikt tudi „zavetnik Evrope“.

12. julij: Sv. Mohor, škof, in Fortunat, diakon, mučenca: Sv. Mohor in Fortunat (+ok. 303) sta prestala mučeništvo za Kristusa v Sirmiju (Sremski Mitrovici). Med preseljevanjem narodov so njune ostanke prinesli v Oglej, odkoder se je njuno češčenje razširilo tudi v Slovenijo. Škof Slomšek je hotel pod njunim zavetjem dati čim več dobrih knjig.

13. julij: Sv. Henrik: Sv. Henrik II. (rimsko-

ko-nemški cesar 1002-1024) je svoj vladarski vpliv zastavil za poglobitev krščanske vere in se odlikoval po osebni pobožnosti, spokornosti in velikodušnosti. Njegova žena je bila sveta Kunigunda.

15. julij: Sv. Bonaventura, škof in cerkveni učitelj: Sv. Bonaventura (ok. 1218-1274) je bil učenjak, vrhovni predstojnik frančiškanskega reda in kardinal. Umril je 1274 med II. vesoljnim cerkvenim zborom v Lyonu.

16. julij: Karmelska Mati božja: V 12. stoletju je na Gori Karmel v Palestini zaživela družba, posebej Mariji posvečenih puščavnikov. Iz njih se je kasneje razvil red karmeličanov in karmeličank.

17. julij: Sv. Aleš, skrivni spokornik: Legenda pripoveduje o sv. Alešu, da je na poročni dan zapustil mlado ženo in dobre starše ter na skrivaj izginil od doma. Potem se je kot berač 17 let potikal po Siriji in Mezopotamiji. Nato se je ves spremenjen vrnil v očetovo hišo v Rim, kjer so ga iz usmiljenja sprejeli, ne da bi ga spoznali, on sam se pa tudi domačim ni dal spoznati. Živel je na pograda pod stopnicami, zaničevan od služinčadi. Šele ob smrti se je razodelo, kdo je.

20. julij: Sv. Marjeta Antiohijska, mučenka: Mučenka iz leta 307 častimo v skupini 14 velikih pomočnikov v sili. Nekateri jo imajo celo za kraljično, ki naj bi jo sv. Jurij rešil pred zmajem. V Sloveniji ji je posvečenih veliko cerkva (v krajih z imenom Šmarjeta).

25. julij: Sv. Jakob, apostol: Sv. apostol Jakob Starejši, brat Janeza, iz Betsajde ob Genezareškem jezeru, je prvi od apostolov dal življenje za Kristusa, o veliki noči 44. Njegovo telo častijo od 7. stoletja dalje v Kompostelji na Španskem, kamor so hodili romati tudi naši predniki.

26. julij: Sv. Joahim in Ana, starši Device Marije: lče in mati Device Marije sta se imenovala Joahim in Ana, kot pravijo stara poročila. Njuno češčenje, zlasti sv. Ane kot vzornice krščanskih mater, se je posebno razširilo v zgodnjem srednjem veku.

31. julij: Sv. Ignacij, duhovnik: Sv. Ignacij Lojolski (1491-1556) je v Parizu leta 1534 ustanovil Družbo Jezusovo, jezuite, v posebno oporo papežu pri prenovi Cerkve, zlasti med izobraženci.

ZAKLADI, ki si jih zlahka pridobimo - ČE HOČEMO

VLADIMIR KOS

Ti zakladi, ki nas čakajo, so odpustki - se pravi, da nam po njih naš Gospod odpusti odškodnino, ki bi jo morali plačati na tem svetu ali pa v vica. Na vsak način nam Gospod odpusti del odškodnine. Lahko pa se zanašamo na Njegovo Srce, da nam je pripravljen izbrisati celotno odškodnino - če Ga imamo radi. Posebno takrat, ko hočemo s pomočjo odpustka prejeti Njegovo kar se da temeljito odpuščanje, čeprav se odpustek - kot pravimo - nanaša le na delno odpuščanje odškodnine. Da na prenekaterih delnih odpustkih utripa možnost popolnega odpuščanja, je razvidno iz dejstva, da pod določenimi pogoji delni odpustki lahko postanejo popolni. Tako prejmemo zmeraj delni odpustek, če vsaj pol ure molimo Gospoda v presvetem Zakramentu; ali vsaj pol ure pobožno beremo sv. Pismo; ali opravimo sv. križev pot; ali zmolimo enega treh delov sv. rožnega venca v kakšni cerkvi in pomolimo po namenu sv. očeta vsaj očenáš in zdramamarijo (ali pa kakšno drugo primerno molitev v isti namen). Sv. spoved, sv. obhajilo, in molitev po namenu sv. očeta so trije nujni pogoji za prejem popolnega odpustka - z izjemo smrtne nevarnosti, ko ni mogoče priti do duhovnika, srce pa je razpoloženo za Boga, ker je bilo navajeno na vsaj nekaj molitev ali molitvic.

Vrnimo s k delnim odpustkom. Zlahka si jih pridobimo, ker niso vezani na zgoraj omenjene nujne pogoje za prejem popolnega odpustka. Seveda je tudi pri delnih odpustkih najvažnejše srce, s katerim hočemo opraviti predpisano opravilo. V nas mora biti želja, da prejmemo za skesane (in kakor nanese prilika, tudi spovedane) grehe ali poškodbe stvarstva - kar se da velik izbris odškodnine. Razmerje med poškodbo in odškodnino nam nudi vsakdanje življenje. Recimo, da ga spijemo - vede - en kozarec preveč in se z izpo-

sojenim avtom zaletimo v drog telefonske napeljave... brez odškodnine normalizacija ne bo mogoča, če se seveda ne požvižgamo na vrednote, ki jih normalno življenje predpostavlja.

Vrnimo se znova k delnim odpustkom. Prejmemo jih, kadarkoli med delom, ki ga moramo opravljati, ali pa med neprivjetnostmi, ki jih prinaša življenje, dvignemo duha k Bogu s ponižnim zaupanjem Vanj, in to zaupanje izrazimo - vsaj v duhu - s kakšno pobožno besedo. Delne odpustke prejmemo tudi takrat, ko iz vere in usmiljenja dajemo nekaj od sebe ali od svojih dobrin bližnjemu v pomoč; tukaj pridejo v poštev le tista dela, ki pomagajo bližnjemu v potrebi; n. pr. žrtvovati čas za tolažbo bližnjega v nesreči. In še nekaj nam nudi tovrstne odpustke: ko se v duhu pokore odrečemo temu, kar sicer smemo uživati.

Imamo torej tri življenjsko dostopne možnosti, da se znebimo odškodnine, ki bi jo sicer morali „plačati“ pred vstopom v Nebesa.

Poleg teh življenjsko dostopnih možnosti naj omenim še to in ono, kar je morda dostopno bolj ob določenih prilikah.

Zgoraj omenjeni obisk presvetega Zakramenta, tudi za kratek čas, nas obdari z delnim odpustkom; za popolni odpustek je treba seveda prebiti vsaj pol ure v

Njegovi navzočnosti (in izpolniti tiste tri pogoje, zgoraj opisane). Podobno velja za branje sv. Pisma; tudi nekaj minut tega branja nam podari delni odpustek; za popolni pa je treba vsaj pol ure pobožnega branja. Podobno nam lahko že ena desetka sv. rožnega venca pridobi delni odpustek; za popolni pa je treba zmoliti vsaj pet desetk po vrsti.

So pa še druge lepe možnosti za izbris odškodnine: prebiti nekaj časa v meditaciji; učiti koga krščanski nauk ali pa se mu sam/sama posvetiti v boljše razumevanje; duhovno se združiti z Jezusom kot sv. Hostiji - z besedami kakšne od Cerkve odobrene formule; pobožno se prekriti z besedami V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha, amen; obnoviti krstne obljube s kakršnokoli formulo v rabi.

Nekatere molitve so obdarjene z odpustki, kar naši molitveniki po navadi posebej omenijo. Nekaj pa bi rad posebej omenil: če pobožno obiščemo pokopališče in tam pomolimo za umrle, se obogatimo z delnim odpustkom, ki pa ga lahko darujemo le umrlim. Ta odpustek lahko postane popoln - pod tistimi tremi pogoji - vsak dan od 1. do 8. novembra, a le za umrle.

Odpustke, namenjene živim, ne moremo darovati za kakšno drugo živo osebo - so čisto osebni. Lahko pa vsakršni odpustek darujemo umrlim.

Ali niso odpustki zakladi, ki si jih zlahka pridobimo? Vsak izbris ali odpis odškodnine je povezan s podelitvijo milosti: ali čisto na novo ali s povečanjem tiste, ki jo že imamo. Toda ali nas ne pusti hladne že sama beseda „milost“? Kot da ni nič posebnega. Kot da nam je vsa stvar dobro znana - zakaj bi se neki ob njej ustavljali?

Toda - milost lahko pomeni poseben uspeh v poslovanju... ozdravljenje tudi težke bolezni... doživetje nečesa izredno prijetnega ali osrečujočega... nekaj zares ljubeznivega s strani človeka, od katerega bi to najmanj pričakovali... izpolnitev želje, za katero smo že dolgo molili... Okrepitev srca v stvari, ki nam je doslej povzročala nepremostljive težave... nenadno veselje do tega ali onega dela, o katerem vemo, da je v veliko božjo čast ali kar vsaj tako doživljamo... ali pa enostavno zavest, da mi ne bo treba v zapor Vic za nebeško dolgi čas (Vice se ne ravna po zemeljski uri).

Menim, da lahko ta drobni esej končam s Pavlovim prepričanjem, kot ga izraža v pismu Filipljanom: „Moj Bog, bogat kakor je, bo razkošno potešil vse vaše potrebe v Kristusu Jezusu“ (4;19).

„Moja hiša naj bo hiša molitve...“

WILHELM HÜNERMANN

Srebrnojasno donenje trobent na mogočnem tempeljskem obzidju. Jutranja zarja je pordela pobožja in belo kamenje. Duhovniki, ki so bdeli na obzidju, so naznanili začetek prazničnega dne. Mogočna vrata so se široko odprla. Več tisočglava množica je preko marmornatih stopnic vzvalovila k svetišču. To je bilo res ljudstvo z vseh vetrov: romarji iz Palestine, pokriti s črno belimi molitvenimi rutami, orientalci, ki so po brezkončnih karavanskih poteh prepotovali puste stepe in puščave, Judje iz Egipta, Italije in sončne Grčije. Vsi ti tisoči, desetisoči, stotisoči so prispeli na cilj svojih želja. Privedlo jih je domotožje po božji hiši, saj je bilo to mogočno zidovje, v katerem je prebival njihov Bog, srce in luč njihove vere. Dolga leta je ciprski kmet vztrajno polagal denar k denarju, dokler ni privarčeval toliko, da je lahko tvegala veliko romanje. Sedaj je tu. Joka od veselja in ganjenosti. S solzami v očeh se vrže na tla in poljublja posvečeno zemljo. Vse je pozabljeno! Vsi tisti naperi, vsa pritrgovanja, vse skoraj skopuško varčevanje. Pozabljena je utrudljiva vožnja v prenatrpani tovorni

ladji. Dolge dneve je prečepel v zatohli luknji med sodi ribjega olja in smrdljivim katranom. Uspel je. Tu pred njim se odpirajo vrata Gospodovega svetišča. Pristopil bo k svetemu oltarju in Večnemu izročil svoj dar.

Gorečnost vernikov, žar v njihovih očeh, ogromni beli zidovi in modro nebo - to je bil pogled, ki je Jezusa in njegove učence ganil v dno srca.

Množica jih je skoraj nesla skozi sveta vrata v preddverje poganov. Od tu jih je človeški veletok odplaval mimo orjaških stebrov v kraljevo dvorano. Sto dvainšestdeset mogočnih stebrov je krasilo ta veličastni prostor.

Jezus še predobro ve, kaj se tu dogaja. Tu imajo trgovci svoje stojnice ter kriče ponujajo svojo robo. Prodajalci živine so sem prignali cele črede volov, bikov in ovac. Njihovo zateglo mukanje in blejanje se je mešalo s prerekanjem mešetarjev. Kraljeva dvorana, polna kričanja, smradu, gnoja in plesnive slame, je postala en sam razkričan živinski sejem.

Ciprski Jud je obstal sredi te ogromne tržnice zaprepaščen in nebogljen. Rad bi si kupil velikonočno jagnje, toda

nihče mu ga ni hotel prodati za denar, ki ga je s tresočo roko jemal iz svojega možnjčka. Končno je odšel k menjalcem, da bi mu ga zamenjali za srebrnike. Tečaja seveda ni poznal. Menjalec, ki je to opazil, se je grabežljivo zarežal skozi orumenele zobe in ga nesramno opeharil. Tudi za jagnje je prodajalec zahteval trojno ceno. Neizkušeni tujec mu je pomenil manj kot njegova živina. Sočutno je Jezus gledal zbegani obraz romarja, ki je na mizo našteval srebrnike.

Na drugi strani so se revni pastirji iz Idumeje, ki niso imeli ne denarjev, ne srebrnih seklov, drenjali pred tempeljskim zakladničarjem. S prikrito bojznijo so ponujali vsakovrstne reči. Zakladničarji so prezirljivo ocenjevali tanke zlate obročke, razne iz roda v rod podedovane dragocenosti, ki so jih prednje polagali brezdomni nomadi. Posmehljivo so jih odpravljali z nekaj srebrniki.

Med vsem tem direndajem hodijo vzvišenih obrazov in v škrlat oblečeni duhovniki in njihovi sinovi - resnični gospodarji tega sejma. Izdajajo stojnice in od vsake prodaje dobivajo odstotke.

V razkošnih svilenih oblekah se med pisano množico napihujejo saduceji. Ker ne verujejo v neumrljivost duše, niti v vstajenje mrtvih, iščejo svojo srečo samo na tem svetu ter si pohlepno grabijo bogastvo. Tudi farizeji so tu. Ovijajo se v dolga čipkasta oblačila s številnimi cofi ter skrbno pazijo, da se jih ne bi dotaknil kdo od te nepismene in neumne kmečke sodrge.

Ubogci ciprski romar je šel ponizno mimo številnih stojnic. Sadjar mu je ponujal svoje lepljivo sladke smokve, ki jih je obletaval cel roj debelih mesarskih muh. Kmet je vzdihnil ter šel mimo. Ob praznem žepu si pač ne more privoščiti te poslastice!

„Bedak!“ se je prodajalec zadrhl za njim. Ciprčan ni razumel žalitve. Z jagnjetom na ramenih je stopal skozi zapornice, kjer je viselo opozorilo, pisano v vseh jezikih sveta, da je prehod poganom pod smrtno kaznijo prepovedan. Hvala Bogu, Izraelec je! Nemoteno gre lahko skozi vrata in daruje svoje jagnje Gospodu. Umazana kupčija pa se tudi tu ni nehala. Najrevnejši, tisti, ki si niso mogli kupiti niti najbolj zanikrnega jagnjeta, so se drenjali pred stojnicami s tesnimi lesenimi

V nedeljo, 21. maja, so imeli mendoški rojaki svoje letno marijansko romanje v Guaymallén. Dopoldne so imeli koncelebrirano sv. mašo, popoldne pa molitev rožnega venca in péte litanije Matere Božje. - Foto: Pavle Malovrh

kletkami. Golobi so se v njih plašno zaletavali v paličaste rešetke. Pa tudi ti so bili obupno dragi.

Jezus je gledal do ogabno početje, to onečaščenje svetega kraja. Vse v njem je vrelo, butalo ob oznojena senca, obupno razbijajo v prsiah. Besno je stiskal pesti. Oči so mu srdito pobliskavale po smrdljivih grabežljivcih, po mastnih obrazih nesramnih dobičkolovcev.

Obstal je pred sejmarjem, kateremu so se med prsti hudičevsko svetili srebrniki, zgrabil nekaj koncev vrvi, jih zavihtel, da so kot bič počili skozi zrak. Hrup velike tržnice je tedaj preglasil mogočen glas razjarjenega moža:

„*Pisano je: Moja hiša naj bo hiša molitve, vi pa ste naredili iz nje jamo razbojnikov!*”

Kot bi trenil so prodajalci in nakupovalci utihnili, zastrmeli so se v visokoraslega moža, ki je stal ob kamnitem stebru. V sveti jezi je bil njegov pogled neizprosni, silovit, ožarjen z nadzemsko močjo. Zdelo se je, da bo z nenavadnim bičem, ki ga je vihnel v mišičasti desnici, zdaj zdaj planil nadnje.

„Kaj je? Kaj hoče?” so nekateri prestrašeno, drugi posmehljivo spraševali.

„Ha, ha, Galilejec! Samo da zine, ga spoznaš!”

„Kaj hoče ta norec iz Galileje?”

„Pa to je on!” vzklikne vrvar z Genzareškega jezera. „Jezus iz Nazareta, veliki čudodelnik!”

„Čudodelnik? Ta da je čudodelnik!”

„Hudiča, navaden obsedenec je!”

Mnogi so že slišali zanj. Vsepovsod so ga poznali. Nekateri so govorili, da je rešitelj, drugi so ga imeli za upornika, kakor je bil Juda iz Gamale ali strašni Baraba, ki je s svojimi drznimi pajdaši gnezdil v votlinah Judejskega pogorja ter napadal Rimljane in njihove prijatelje.

Tedaj skoči Jezus od stebra med prodajalce. Na vse strani udarja s svojim bičem po mešetarskih hrbtih. Dobičkarji osuplo vreščijo. Zdelo se je, da Jezusa zdaj nobena sila ne bo več zaustavila. Menjalcem prevrača mize. Denarji in srebrni sekli se žvenketaje kotrljajo po marmornatih tleh. Menjalci zatulijo. Poženejo se kot sestradani psi za uhajajočimi kovanci in grabijo za njimi s skopuško skrčenimi prsti.

Nastane splošna zmeda. Širokopleči Nazarečan v sveti jezi srdito udarja s svojim bičem, razbija, prevrača; nihče ni

varen pred njim. Živina splašeno muka in se zaganja na svojih kratkih povodcih. Zdajci se približa golobarjem. Jezus pokaže na kletke, ki se jih njihovi gospodarji obupno oklepajo, in reče z glasom, ki ne trpi ugovora:

„*Spravite proč vse to in ne delajte tržnice iz hiše mojega Očeta!*”

Nekaj golobov je ušlo in se prhutaje zaletavalo v prevrnjene stojnice. Prodajalci živine so se preklinjaje podili za pobeglo živino. Mladi Janez je strmel. Že precej dolgo pozna Odrešenika, toda nikdar doslej ga še ni videl tako srditega. Ko ga je gledal, kako neusmiljeno vihti bič, je sam pri sebi pomislil: je to sploh še tisti, ki je revne in bolne imenoval svoje brate, ki je storil čudež, da bi nesrečnemu ženinu pomagal iz zadrege, mož, ki je z vsem svojim bitjem izražal dobroto in milobo, Učenik krotkosti in veselja?

Res, neizmerno mora ljubiti svetišče, da ga je njegova skrunitev tako razjarila!

Še bolj kakor Janez je ob neurju, ki je doletelo mešetarsko svojat, užival Simon. Tudi on je vzplamtel v sveti jezi in bi bil najraje še sam prijel za bič ter udaril po ničvredni sodrgi.

Medtem so si nenadno opomogli. Trgovci in menjalci so se besnih obrazov obrnili proti Jezusu. Duhovniki in farizeji so ga divje gledajoč obkolili.

„Kdo si, da nastopaš, kakor bi bil gospodar templja?” so se drli. „Kaj tako neumno govoriš in zakaj imenuješ svetišče za hišo svojega očeta?”

„Kakšno znamenje nam boš dal, da lahko to delaš?”

Nevihta v Jezusovih prsiah se je še bolj razbesnela. Bič je zagnal v bližnjo stojnico. S srditim obrazom je sekal po razburjenih obrazih, spačenih od sovraštva.

Potem je ponovno odgovoril:

„*Poderite ta tempelj in v treh dneh ga bom postavil!*”

Med sejmarji je izbruhnil bučen smeh. Nekdo je vzkliknil:

„*Šestštirideset let so gradili ta tempelj, ti pa ga bos postavil v treh dneh?*”

Prodajalci živine so se od smeha tolkli po kolenih.

„Ta Galilejec, ha, ha! Zmešalo se mu je!”

Medtem ko se je Jezus zaradi oskrujenja templja silno razjezil, pa na žalitev, ki je njega osebno zadevala, sploh ni odgovoril. Molče je odhajal. Učenci so ga spremljali.

NAPREJ S TOKOM ČASA!

NADISLAVA LAHARNAR

Vinc,

Nadislava Laharnar Vas pozdravlja in Vam pošilja „Vodič za univerzitetni študij” - v gotovosti, da imate pogoje za veliko in nujno odločitev, razviti svojo osebnost do čim večje polnosti. Pospesovalni momenti so dani: imate dom, mamo, zdravje in mladost, ta-lente in tudi neko obzorje. Imejte še pogum in odločno voljo! Potem bo zmaga Vaša - v Vašo srečo in veselje, pa tudi v zadoščenje vseh, ki Vam želimo dobro!

Bs. As., 10. junija 2000

Vinc je dobil v dar Revijo o poklicih (Revista Vocacional).

Devetsto akademskih poklicev naj bi imel na izbiro! 900, devet sto, DEVET STO!!!

Kaj?! Pri več kot 40-letih naj bi se spoprijel s študijem! Ko pa še srednje šole ni končal! In sit je že vseh tozadevnih pripomb in opazk in pridig in prigovarjanja in pregovarjanja... Sit do ámena! Saj vendar sam vé.

No ja! Res je, da je veliko brezposelnih in tudi on nima stalnega dela. In sosedov Anžé je na začasni zaposlitvi prišel na dan z nekim papirjem, češ da je v večernih urah končal trgovsko srednjo šolo in se vpisal na Ekonomijo. Pa prej ni nikoli znil, kaj ima za bregom!

Pravzaprav je po časopisih, na TV in po radiu veliko govora o raznih tečajih in o krajših ali daljših pripravah in šolanju za celo vrsto tradicionalnih in modernih načinov delovnega uveljavljanja. Naš čas pač zahteva stalno izobraževanje in izpopolnjevanje - do sivih las in še čez. S tem problemom se ukvarja tudi sodobna pedagogika. Če s časom ne greš naprej, zaostaneš brez nadaljnega! Še več: postaneš nemogoč.

Končno tudi ne moreš spregledati dejstva, da dekleta prav tako, kar po vrsti, hodijo v službo in študirajo...

Oh, pustite me vendar že pri miru s tisto vsakdanjo in vedno isto pesmijo!

Stvar je ta, da sem si moral sam priti na jasno, kaj hočem. Potreboval sem nekaj časa, a sedaj točno vem! Sem se že odločil, kako in kaj, pa povem, ko končam. Da boste vedeli! Pa mirna Bosna!

„Bil sem prepričan, da moram sodelovati, kjer me potrebujejo“

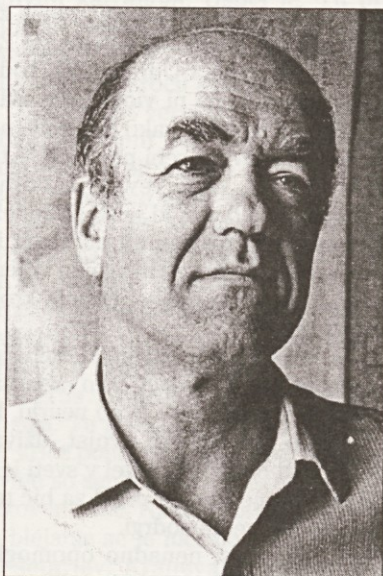
Pogovarjal se je Jože Škerbec

Gospod arhitekt, povabim vas, da nam ob vaši 60-letnici kaj poveste o vašem otroštvu. Otroška leta ste doživljali med okupacijo in revolucijo. Se tega kaj spominjate? Pri vaših petih letih se je vaš+ oče skupaj z reko beguncev umaknil pred partizani, sami pa ste z materjo, sestro in bratom ostali v domovini. Kako ste doživljali ločitev družine in leta pod komunističnim režimom? Ali ste v tistih letih lahko ohranjali kake stike z očetom?

Iz dobe pred koncem vojne se komaj kaj spomnim. O tem sem slišal veliko kasneje, že v Argentini. Tako se ne spominjam, da so pred hišo, v kateri smo stanovali prva leta vojne, pred železniško postajo v Spodnji Šiški, komunisti ubili mojega strica, policijskega inšpektorja Kazimira Kukoviča. Ali da so ubili drugega strica, Jerneja Vombergarja, pa še vrsto bratrancev. Več se spomnim iz kasnejše dobe, proti koncu vojne, ko smo se preselili v Zgornjo Šiško, v lepše in večje stanovanje, nasproti velike osnovne šole. Spominjam se odhoda očeta. Vsa družina ga je spremljala peš do Celovške ceste, nato pa se je odpeljal s kolesom, menda za nekaj tednov. Ti so se nato spremenili v skoraj 10-letno odsotnost.

Zelo dobro imam v spominu dobo po vojni. V bližini, kjer smo stanovali, je bila meja in t. im. blok, vse okrog pa polno podzemskih bunkerjev. V bližnji šoli je bilo skladišče orožja, municije, bomb in granat, do katerih smo otroci imeli dostop (!). To so bile igrače nas, povojnih otrok, bunkerji pa igralni prostori in skrivališča. Vsak dan so bile po Sloveniji nesreče zaradi eksplozij. Mnogi otroci so bili ubiti ali pa postali invalidi.

Prvo leto osnovne šole sem napravil v Kamniku, kjer sem živel v družini svoje tete in kjer je bilo osem otrok. Ko sem se po letu vrnil v Šiško, so medtem novi oblastniki mojo družino preselili v bližnje Koseze, v majhno podstrešno stanovanje. Če so nas komunisti s tem hoteli ponižati in prizadeti, niso uspeli. Novi sosede so bili do nas zelo dobri in prijaz-

ni. Ko smo se leta 1954 poslovili in odšli v Argentino, smo vsi jokali. Sploh smo imeli srečo, da smo naleteli na mnoge dobre ljudi, ki so nam pomagali.

Mama je imela srečo, da je kmalu dobila službo, kar je bila redkost v tistih časih za žene beguncev. A otroci smo ostali prepuščeni sami sebi. Kasneje smo po šoli hodili v t. im. Dom igre in dela (DID), kjer smo preživeli dan, dokler ni mama prišla domov. V šoli sem bil odličnjak in zato določen, da v začetku pouka stopim pred razred, dvignem roko in s stisnjeno pestjo zakličem: „*Za domovino*“, sošolci pa odgovorijo: „*S Titom naprej*“. To so bila leta, ko je imel šolski učbenik v začetku celostransko sliko Stalina in Tita, ko smo prepevali partizanske pesmi, tudi tiste o Stalinu, o „mornarju sovjetskega naroda“ in druge prevedene sovjetske pesmi, za katere bi danes mnogi rajši videli, da jih ne bi bilo.

Po končani osnovni šoli sem šel na klasično gimnazijo v Ljubljani, kamor sem se vsak dan vozil s tramvajem. Po tragični smrti ravnatelja Kosmatina je nastopil ravnatelj Ravbar in za otroke „klerikalcev“ ni bilo več možnosti za vpis. Tako moja sestra in moja bodoča žena nista več mogli v to elitno šolo. Na

klasični gimnaziji sem imel sošolce, ki so danes v Sloveniji znani profesionalci, umetniki in politiki.

Z očetom smo si redno in precej dopisovali. Omenil bi le to, da so bila imena v pismih spremenjena, že otroci smo vedeli, da jih berejo nepoklicani. Čeprav nam mama ni govorila o medvojnih in povojnih dogodkih, da nam prihrani težave, ki jih je sama imela, smo vendar otroci marsikaj slišali in videli, kar ne bi smeli. Sošolec iz Podutika mi je že v osnovni šoli pripovedoval o krvavem in smrdljivem potoku, ki je tekel mimo njegove hiše, pa tudi zakaj tako. Ko sem se s tramvajem vozil v Ljubljano, sem si v višini tovarne Litostroj zmeraj rado vedno ogledoval taborišče, iz katerega se je izza visokih sten večkrat slišalo vpitje, jok in lajež psov. Tudi sem na tramvaju doživel, da je na lepem kdo od potnikov pobesnel, začel rjuti in se premetavati; sopotniki so rekli, da ima „partizansko bolezen“.

Vse to malo bolj na široko opisujem, ker se o življenju družin, ki so ostale doma, malo ve.

V Argentino ste prišli za očetom leta 1954, ko so ZDA zahtevale od režima, da pusti iz zaslužnjene domovine najbližje družinske člane, da se združijo z očetmi. Zapustiti dom, prijatelje, rodno deželo, v kateri ste preživeli otroška leta, in priti po tolikih letih k očetu in v drugo deželo, je bil gotovo velik notranji pretres. Kako ste doživljali to spremembo?

Ko smo zvedeli, da gremo v Argentino, je bilo za nas otroke veliko veselje, pričakanje velikih doživetij: „V Ameriko gremo!“. A ko smo prišli v Argentino, smo se zavedli, da smo prišli na slabše, kar je predvsem mamo zelo potrlo. Skoraj desetletna ločitev družine je tudi imela negativne posledice.

Po letu 1953 je v Argentino prišlo veliko otrok povojnih slovenskih emigrantov. Takoj smo se vključili v slovenske mladinske in kulturne organizacije. Prinesli smo novo slovensko zavednost in zagon. Še danes smo takratni prišleki in naši otroci med delavnimi člani slovenske skupnosti.

V novi domovini ste vzpostavili stike z dotlej neznanimi rojaki, našo narodno in versko skupnostjo, z domačini, drugačnim okoljem. Ali ste kmalu nadaljevali šolanje? Kako ste v tedanjih razmerah zmogli doštudirati za arhitekta?

Prva leta smo živeli v Liniersu, v hiši,

kjer je živel še drugih osem Slovencev. Kuhinjo in kopalnico smo imeli skupno. Zato je večkrat prihajalo do konfliktov, kar je zame bilo zelo mučno.

Dokler otroci nismo imeli vsaj osnovnega znanja novega jezika, nismo mogli v šolo. Jaz sem se zaposlil v mizarški delavnici za stilno pohištvo. Tja me je priporočil eden od sostanovalcev, ki je tam delal in je bil izurjen rezbar. Ta me je tudi učil in me navduševal za to umetno obrt. Zvečer sem hodil v „Academia Pitman“ in se sistematično učil kasteljanščine. Štiriletno učenje latinščine v klasični gimnaziji mi je pri tem zelo pomagalo. Po dveh letih sem napravil izpit čez „sexto grado“ in se vpisal v srednjo šolo. Omenjeni študiji so mi tudi omogočili, da sem 5 let gimnazije opravil z odliko v treh letih (dve leti z „examen libre“ čez vse predmete). Z 18 leti sem končal gimnazijo in se vpisal na univerzo; v osmih letih sem jo končal. Danes ne morem razumeti, kako sem zmogel tolikšen napor. Istočasno, ko smo študirali, smo otroci pomagali pri družinski ekonomiji: delali smo kar-tonaste škatljice, kasneje šivali nogavice („remallado“), nato izdelovali otroške volnene obleke na pletilni stroj in „overlock“. Za mamó sploh ne vem, če je kaj spala: ko sem šel spat, je še delala, ko sem se zbudil, je bila že pokonci. Nismo imeli lastne hiše oz. stanovanja. Večkrat smo se selili: iz Liniersa v Castelar, od tam v Capital, nato spet v Castelar, zatem v Ramos Mejíjo. Vsaka selitev je bila travmatična za nas vse. Po eni teh je tragično preminul moj mlajši brat.

Obiskovali ste umetniško šolo Slovenske kulturne akcije. Bi nam kaj povedali o njej, kdo so učili in kdo so se učili?

Imel sem dobrih 15 let, ko sem v Svobodni Sloveniji bral, da se bo v okviru SKA ustanovila umetniška šola. V tem času sem se, kot že rečeno, intenzivno ukvarjal z rezbarjenjem v lesu. Zato sem se vpisal v kiparski oddelek. A ker sva bila le dva vpisana v ta oddelek, le-ta ni zaživel, zato sem se vpisal v slikarsko-grafičnega. Bil sem najmlajši izmed vpisanih, a sem bil sprejet kot enakovreden član. Kako je delovala ta šola, sem opisal v Zborniku SKA ob 40-letnici. Najbolj je vplivala name slikarica Bara Remec, ki je kas-

neje postala tudi moja soro-dnica, kot teta moje žene. Zelo jo cenim kot slikarico in kot človeka, ter ohranjam lepe spomine nanjo.

Vaš oče je bil znan in cenjen pisatelj dramskih del, gle-dališki igralec, pel je pri Gallusu in se udeleževal v javnem življenju. Tudi vi ste kmalu peli in igrali. S katerimi fanti in dekletki ste se najbolj povezali?

Verjetno se mnoge lastnosti prednikov dedujejo po genih. Tako sem precej sodeloval v slovenskem gledališču, bodisi kot igralec, scenograf in po potrebi celo režiser. Vidim, da imajo tudi nekateri moji otroci veselje s tem. Tudi „pevske gene“ smo otroci in vnuki dobili po mojem očetu. Odkar pomnim, sem se zanimal za kulturne dejavnosti. Že kot otrok sem ogromno bral, šahiral, risal in pisal, pel v zborih in se zanimal za nešteto stvari. Kasneje v Argentini nisem zamudil nobenega kulturnega večera SKA. Tam (v začetku „pri Bullrichu“) sem se srečeval s sovrstniki, univerzitetnimi študenti, ki so imeli podobna zanimanja in ideale. Po kulturnem večeru smo se redno sestali v kakem baru in debatirali o aktualnih kulturnih in političnih vprašanjih. S temi smo se še potem, skozi desetletja, ko smo imeli vsako svojo družino, srečevali na Markeževini. Kar dar je iz Slovenije prišla kaka važna

osebnost, smo se redno srečali z njo na prijateljskem „asadu“. Danes pa se s to prijateljsko „klapo“ srečujemo na porokah naših otrok.

Ali imate pregled pisateljskega opusa vašega očeta? Ga je literarna zgodovina prav ovrednotila?

Oče je bil že pred vojno znan in uspešen pisatelj ljudskih iger (Voda, Zlato tele, Vrnitev), predvsem pa je v zgodovini slovenskega slovstva priznan kot začetnik slovenske slušne (radijske) igre. Imel je velik smisel za humor. Te svoje sposobnosti je razvijal tudi kasneje v begunskih taboriščih in v Argentini. Poznani sta njegovi igri Napad in Martin Krpan, poleg številnih šaljivih enodejank. O očetu je doslej največ pisal dr. Tine Debeljak, v zadnjem času pa dr. Taras Kermavner, kateremu sem izročil literarno zapuščino.

V vašem poklicu ste delali načrte in vodili gradnje le za družinske hiše ali tudi za kaj drugega? V naši cerkvi Marije Pomagaj ste oblikovali spominsko steno, tabernakelj, oltar, ambon, krstilnik, vitraje, zunaj cerkve pa mozaik sv. Cirila in Metoda in steno z reliefi grbov slovenskih mest...

V 30 letih poklicnega dela sem napravil več desetih družinskih hiš, večnadstropne stavbe, načrte za tovarne,

Vombergarjevi, od leve, pred zofo: Lučka, Tomaž in Marko; na zofi, od leve: Andrejka, Pavlinka, oče arh. Jure Vombergar, mati Meta Debeljak, Veronika, Mojca in Ivan.

delavnice in pisarne, cerkve in kapele; šole, telovadnice ter druge športne prostore in objekte.

Vedno me je veselilo tudi likovno oblikovanje v vseh mogočih materialih in velikostih, kjer večji del opravi lastno-ročno. Vendar delam po naročilu, ne pa iz kake notranje nuje. Morda mi je od vsega najbolj leži izdelovanje vitrajev, kar pa je sicer zelo zamudno delo.

Poročili ste se z Meto Debeljak, hčerko dr. Tineta Debeljaka, in ustvarili družino z osmimi otroki. Kako ste mogli preživljati tako številno družino? Kako je sedaj z otroki, kakšne poklice so si izbrali in kaj doštudirali?

Ko sem končal univerzo, sem nato skozi 20 let imel veliko dela. Preživljanje številne družine ni bil problem. Otroci, ki so se rojevali, so bili ljubeče sprejeti tudi pri sorodnikih. Stare mame, tete in stare tete so nam bile v pomoč. Žena, ki je istočasno kot jaz končala univerzo, se je zaposlila na univerzi in pričela pripravljati doktorat. Ob rojstvu tretjega otroka pa je pustila delo in se posvetila družini. Oba sva (bila) prepričana, da je vzgoja otrok bolj pomembna kot doktorat. Univerzitetni študij v nobenem primeru ni zgubljen: dá človeku širše obzorje, bolj širok pogled na življenje in svet, pripomore k osredotočenju pozornosti, zahteva zbranost in samodisciplino, zahteva racionalen pristop k reševanju problemov. Najini otroci, razen naj-mlajšega, imajo višje šole, večina na univerzi. Z ženo jih nisva silila k študiju, ves domači ambient jih je k temu navajal.

Dolga leta ste živeli v isti hiši z dr. Tinetom Debeljakom in gospo Vero. Kakšne vtise ste ohranili o „patriarhu slovenske književnosti v Argentini“?

Na dr. Debeljaka imam najlepše spomine in razloge za hvaležnost od vsega začetka mojega življenja v Argentini. On je poizvedel, kje morem opraviti prve šolske izpite čez „sexto grado“ in me nagovarjal, da študiram naprej. Ko sem se kasneje poročil z njegovo hčerko Meto, sta nama z ženo omogočila, da sva si sezidala stanovanje nad njihovo hišo. Bila sta res ljubeča stara starša najinim otrokom, vedno nam pomagala in bodrila. Nepozabni so bili razgovori po skupnih kosilih, ki so se zavlekli v pozne popoldanske ure. Debeljak je bil živa enciklopedija in duhovit sogovornik. Poznal je vse predvojne slovenske javne delavce, njihovo intelektualno delo in njihove intimne lastnosti. Poslušali smo ga z odprtimi usti. Življenje v njegovi

bližini je bila zame velika milost v življenju.

V skupnosti ste opravljali in še opravljate veliko funkcij: pri Zedinjeni Sloveniji (ZS), Slovenski kulturni akciji (SKA), Slovenskem srednješolskem tečaju (SSTRMB). Imeli ste predava-nja, govore na proslavah in obletni-cah, pisali in brali uvodna in vezna besedila za kulturne prireditve, igrali ste in recitali.

Prepričan sem, da mora vsak rojak v naši skupnosti nekje sodelovati, ne le svetovati, kaj naj drugi naredijo, oziroma ocenjevati, kar so drugi naredili. Nekateri imajo bolj razvit čut odgovornosti, drugi manj. Sam sem bil vedno prepričan, da moram sodelovati, kjer me potrebujejo. Bila so leta, ko sem si naložil kar nekaj obveznosti. Tako sem si leta 1986 zapisal naslednje funkcije: podnačelnik SLS za Argentino, član širšega odbora društva ZS, likovni referent pri SKA, poslevodeči podpredsednik konzorcija SS, odbornik Počitniškega doma dr. Rudolfa Hanželiča, profesor zgodovine na SSTRMB v dveh letnikih, član pripravjalnega odbora za II. katoliški shod Slovencev v Argentini, predsednik odbora staršev Slomškove šole, član kulturnega oddelka Slomškove-ga doma in odbornik letovišča KZ Sloge. Ob tem sem še kdaj predaval in napisal kak članek za naše revije in časopise.

V zadnjih letih sva z ženo precej sodelovala v argentinski krajevni župniji in v farni šoli, kamor hodi najin najmlajši sin. Bila sva voditelja družinskega ve-rouka („guias de catequesis familiar“) za skupine družin, katerih otroci se pripravljajo na prvo sv. obhajilo.

Vašega sina Ivana, pianista in organista, ki je od lanskega leta korepetitor v ljubljanski Operi, pogrešamo pri naših mašah in prireditvah, saj je vedno povsod rad sodeloval. Kako je z njim?

Sodeč po e-mailih, ki jih redno pošilja dvakrat na teden, razberem, da je zadovoljen z delom in da se je vživel v ambient v Sloveniji. Poleg delovanja v ljubljanski Operi tudi orgla po raznih cerkvah v Ljubljani (uršulinska cerkev, cerkev sv. Jožefa) in spremlja soliste na samostojnih koncertih, porokah in podobno. Piše nam tudi, da veliko kolesari po Sloveniji ter se udeležuje mladinskih verskih srečanj v Stični in drugod.

Čeprav živite nekoliko oddaljeni od Slomškovega doma, ste vsako

IZ NAŠE KRONIKE

Na občnem zboru Slovenske kulturne akcije 15. aprila je bil izvoljen odbor, ki ga sestavljajo: predsednik arh. Marjan Eiletz, podpredsednika dr. Katica Cukjati in dr. Jure Rode, tajnica Milena Ahčin, upravnik Lojze Rezelj, v nadzornem odboru arh. Jure Vombergar in Milan Volovšek; člani odbora so tudi vodje odsekov: za literarni odsek Tine Debeljak, Vinko Rode in Tone Rode; za filozofski odsek dr. Mirko Gogala in Martin Sušnik, za teološki odsek dr. Jure Rode, za družbeno-zgodovinski odsek dr. Katica Cukjati, za gledališki odsek Lojze Rezelj, za glasbeni odsek prof. Ivan Vombergar in Marijana Jelenc, za likovni odsek Milan Volovšek in Andrejka Dolinar Hrovat, za prirodoslovno-znanstveni odsek Tine Debeljak.

nedeljo z vso družino pri slovenski maši; tudi vaši odrasli otroci. Kako ste jim vcepili tako močno narodno zavest in pa zavest, da se kot člani določene verske skupnosti redno udeležujejo verskih opravil v svojem bogoslužnem občestvu?

Vsem v družini je naravno in samoumevno, da se udeležujemo verskih opravil v najbližjem slovenskem verskem občestvu pa tudi v verskem središču v Slovenski hiši. Oba z ženo navajava otroke, da sodelujejo pri dejavnostih krajevnega doma, v mla-dinskih organizacijah in paziva, da se ne zagrenijo in ne pestujejo zamer, kar je sicer naša splošna družbena hiba. Seveda je pri tem treba dajati zgled: ne kritizirati naših javnih delavcev, kar je druga naša bolezen, in ne gojiti kompleksa manjvrednosti, ki se kaže v preziranju slovenskega jezika, kulture in običajev po eni strani in v odporu do najbližjih (slovenskega rodú) po drugi strani.

Imate poleg poklicnega in družinskega dela tudi kak „konjiček“?

Od otroških let rad telovadim in uganjam razne športe, vendar nič tega redno. Tudi intelektualnih „konjičkov“ sem imel celo vrsto. V zadnjem času se ukvarjam z genealogijo svoje družine. Rad bi napravil tudi seznam vseh družin Slovencev v Argentini, predvsem naše emigracije. S pomočjo še drugih „zanesenjakov“, osrednjega društva ZS in ne zadnje pomoči iz Slovenije, bi to bilo možno.

Opremili ste nekaj letnikov naše revije in občasno tudi pišete vanjo. Hvaležni smo vam in računamo z vašim sodelovanjem še za naprej.

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

VOLILNI SISTEM

Poleg zahteve ustavnega sodišča, da poslanci uzakonijo dvo-krožni volilni sistem kot izraz ljudske volje, je ta sistem v sedanjih slovenskih razmerah edino primeren. Edino ta je sposoben, da prekine ribarjenje v kalnem, kar počenja partija že več kot pol stoletja. Glumaštvu malih strank, ki so se na zunaj kazale samostojne, dejansko so pa igrale vlogo partijskih transmisijs, bo dokončno odklenkalo. Glasovi poslancev ne bodo po volitvah več na prodaj. Prav tako ne bodo več možne povolilne koalicije idejno nasprotnih strank in s tem izgubljanje časa in energij z neskončno trajajoči-mi sklepanji kompromisov med nji-mi. Itd.

Kdor danes zagovarja čim prejšnje volitve po starem volilnem zakonu, zagovarja protius-tavnost in si želi še naprej prevlado starih sil. Ni čudno, da vse leve stranke, poslanca italijan-ske in madžarske manjšine in večina visokih državnih funk-cionarjev zagovarjajo ta način poti iz krize. To je pa tu zelo jasno znamenje, katere sile danes obvladujejo slovenski politični prostor. Seveda je to za Slovenijo katastrofa.

Voliti ali ne voliti? Dr. Jure Zupan, *Demokracija* (13. aprila):

Glavni adut strank konti-nuitete pred volitvami je siste-matično, večletno obdelovanje volivcev s trditvijo, da se ne splača iti na volitve, češ „da so tako ali tako vsi politiki enaki in se z volitvami nič ne bo spre-mnilo, ker se ne da spremeniti“. Vsak državljan se mora zavedati dejstva, da so se stvari v Slove-niji pa tudi drugje po svetu spre-menile edino takrat, kadar je šlo na volišča zelo veliko ljudi.

Osebnost me kot državljana Slovenije boli, da ljudje obupajo nad volitvami in ne gredo volit. To je najslabša možnost, ki jo lahko kdo „izvoli“. Z neudeležbo na volitvah namreč tudi volimo; vplivamo na izid volitev, a hi-

navsko nočemo prevzeti odgo-vornosti!

27. APRIL - PARTIJSKA MANIPULACIJA

Za 26. ali 27. aprila 1941 je Kidrič sklical dva tovariša z vrha partije in pet levih sopotnikov v Vidmarjevo vilo pod Rožnikom v Ljubljani in jih prepričal, da so prikimali partijski ustanovitvi Proti-imperialistične fronte slovenskega naroda (PIF). Ker so v partijski govorici veljali za imperialiste Američani,

Angleži in Francozi - ti dvoji so se že dve leti dajali z nacizmom - ni nobenega dvo-ma, proti komu je PIF usme-rila kanone. To je Kidrič tudi pisno ugotovil: krivdo za okupacijo Slovenije nosi imperi-alizem. Slehernemu Slo-vencu je bilo jasno, zakaj ne pokaže s prstom na dejanska krivca, na fašizem in na-cizem: Stalin in Hitler sta namreč še prijateljevala.

Za KPJ se je druga sveto-vna vojna začela šele 22. junija 1941, ko je Nemčija napadla Sovjetsko zvezo. Oborožen upor je Titu naročil Stalin: partizani naj bi z zaposlovanjem okupatorjevih vojakov razbremenili sovje-tsko armado.

KPS je svoje nemoralne načrte, to je revolucijo za boljše vladavino Slovenije, skri-la pod krinko NOB in s tem mnoge idealiste zavedla, da so v prepričanju, da se boju-jejo za slovensko svobodo, krvaveli za komunizem, na desetisoče nedolžnih pomo-rila, ves narod pa za pol stoletja zasužnjila. V skladu

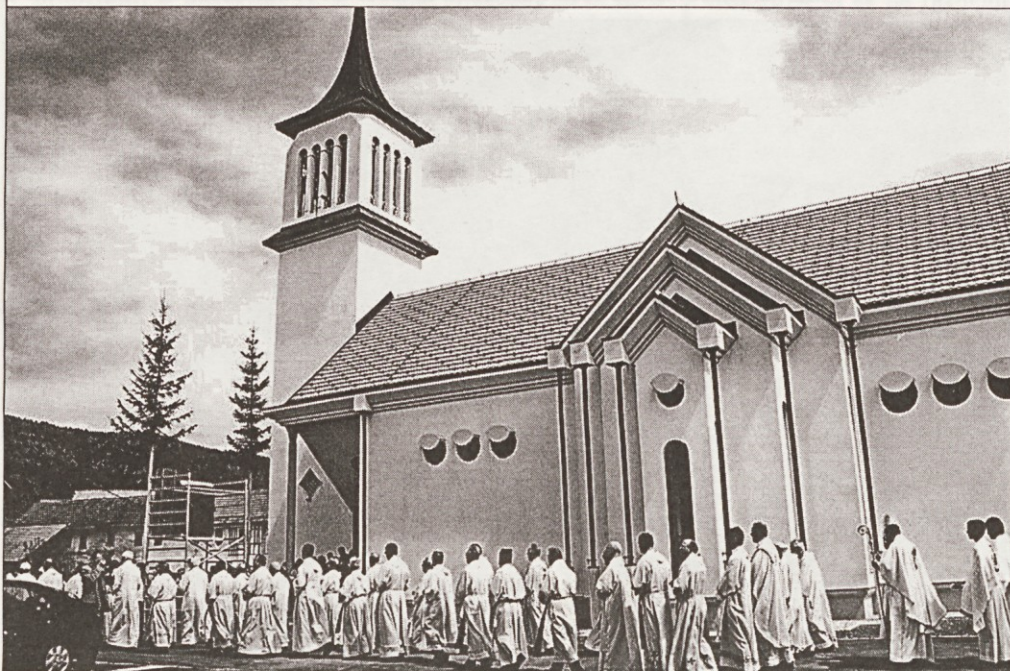
z zgodovinsko resnico bi morali 27. aprila praznovati z zastavami, spuščeni na pol droga.

Dobro je vedeti - Franc Blatnik, *Delo* (25. aprila):

Še tako čednostno zveneče besedilo partizanske prisega (ki ga je S. P. navedel v Delu) je odvečno, če se celo v uvodni točki besedila glasi, da bo borec „ob boku slavne delavsko kme-čke armade Sovjetske zveze dal vse svoje moči za to borbo“ itd. Le čemu poudarjanje istovetenja ali zavezništva z armado, ki je imela v tistem trenutku enak sloves, kot ga je imela Hitlerjeva mašinerija?! Obe armadi sta si v zavezništvu razdelili Evropo. KPS oz. kasnejše vodstvo NOB spremuja podlost (le spomniti se je treba), da je dve leti pove-ličevala tako zasužnjeno Evropo in niti enkrat z eno samo besedo sočustvovala z žrtvami tega zasužnjenja!

Izdajstvo KPS je v tem, da je odpor povezovala s sovjetizacijo kljub strahotnim zločinom, ki so pred vojno pretresali deželo gorja. Tako naravnana NOB je bila prepoznavna ob vsaki priložnosti. Razglasi vodstva NOB kot „Pod zastavo Marxa, Engelsa, Lenina in Stalina (voditelji zahodnih zaveznikov niso bili omenjeni ali pa le za zunanjo rabo - op. B. F.) bo KPS nada-

Slovesnost posvetitve nove cerkve Marije Brezmadežne v Grahovem, 27. aprila 2000.

ljevala boj...”, „Vsak partijec je dolžan braniti SZ, vsak partijec je danes rdeči vojak” itd., so pretresali vsak zaselek okupirane dežele. Tega navdihla, da se bodo morije enako kot v deželi obupa nadaljevale po vojni tudi pri nas, borci ob pristopu k omenjeni izjavi niso mogli spregledati in se danes ne morejo izgovarjati na nevednost.

Za Škofjeloški pasijon nič celih nič tolarja - Igor Guzelj, *Mag* (26. aprila):

Kaj imajo ustvarjalci, organizatorji in okrog šeststo nastopajočih od tega, da so pripravili ter lani in letos nadvse uspešno izvedli Škofjeloški pasijon, izjemni kulturni spektakel, ki si ga je ogledalo na tisoče navdušenih obiskovalcev? Marsikom se zdijo zadnji primerki že zdavnaj izumrle sorte ljudi, pripravljениh, da na prostovoljni osnovi, torej zastorj, zasnujejo in speljejo projekt, ki je po zahtevnosti vsaj enak snemanju kakšnega filma.

Gospod Jožef Školč, kulturni minister, se je očitno že na začetku odločil, da bo Ločanom pri izvedbi nekakšne cerkvene procesije po predlogi patra Romualda namenil nič celih nič tolarja. In ker je zelo načelen mož, si ni premislil niti po ogledu ene od lanskih ponovitev

igre, katere sporočilnost je bržkone malce navzkriž z njegovim umetniškim in idejnopolitičnim okusom. Pri sprejemu najbolj zaslužnih za pasijon, z režiserjem in loškim županom na čelu, v kristalni dvorani palače na Gregorčičevi je žal manjkal glavni govorec. Školč, ki je zadnji hip sporočil, da ga spričo drugih, neodložljivih obveznosti ne bo.

ZASIJALO JE NOVO UPANJE

Z izvolitvijo dr. Andreja Bajuka za predsednika nove vlade se je v Sloveniji zgodilo veliko več, kot se zdi na prvi pogled. To ni le zmaga pomladnih strank in poraz levice, ki se še vedno napaja iz „vrednot” revolucije, ampak veliko več: zmaga, ki je obenem simbol. Nujen pogoj za to, da v Sloveniji demokracija polno zaživi, je namreč ta, da prevzamejo oblast ljudje, ki jih komunizem ni okužil ali ki so se od njega nedvoumno in dokončno poslovili.

Sloveniji je zasijalo novo upanje. Zmaga ljudi, ki so odločeni, dosledno uresničevati zahteve resnice, poštenosti in strokovnosti, je najlepše darilo Sloveniji v začet-

ku novega tisočletja.

Cvet nacije - Janez Markeš, *Mag* (26. aprila):

Parlamentarna razprava o mandatarju minuli teden je pokazala naslednje: če velja geslo, da je slovensko državo in nacijo pravzaprav ustanovila kultura, potem je reči, da politični cvet slovenske nacije (parlament) dokazuje, da so Slovenci akulturno pleme. Če je kje dokaz, da slovenski šolski sistem od sebe ne da niti temeljne civilizacijske omike, se ta dokaz skriva v klopeh poslancev, njihovih poslanskih skupin in ob ognjišču klanskega vodje ali več vodij tega barbarskega plemena. Ne vsebinsko licemerje in skrajna površinska (brezvsebinska) prevrtljivost komunolevice sta se v slovenski politiki utrdila kot večšina. Vse to se vidi, ko se obnje postavi nekdo, ki je drugačen. Dr. Bajuk je s svojo pojavo to razliko (drugačnost) in ves ta primitivizem nesporno naredil javno vidna. Beda in akulturnost tega političnega plemena poslej vsekakor bolj očitno zijata s slovenske sončne strani primitivizma.

Poslovno zaledje levice - Silvester Šurla, *Mag* (26. aprila):

Nekdanji socialistični direktorji so svoje položaje obdržali

tudi v tržnem gospodarstvu in jih še utrdili. Posocialistična nomenklatura se je že od Karla Marxa naučila, da politična moč temelji na ekonomski moči. Ko so Demosovci uresničevali projekt osamosvojitve Slovenije, je ona v ozadju na veliko lastnina nekdanj družbeno premoženje. Slovenska levica po desetih letih tako obvladuje vse gospodarske panoge. V njegovo poslovno zaledje sodijo vsa večja podjetja, banke in zavarovalnice ter gospodarska zbornica.

Neresnica in žalitev - Komentar, *Zaveza* (št. 36):

Predsednik RS je v intervjuju za dnevnik Večer, 19. februarja, rekel, „da je okupatorju Slovence uspelo spreti in naščuvati na bratomorno vojno”. Stavke je neresnica in žaljiv. Neresnica: Okupator je Slovence združil in ne sprl. Sprla je Slovence KPS, ki je sredi okupacije udarila s terorjem in lansirala totalitarni projekt. Žaljiv, saj pomeni: ko je prišel okupator, so nekateri Slovenci zagledali svojo prihodnost v njem: teh je bilo toliko, da se je začela bratomorna vojna s tistimi, ki so hoteli ostati to, kar so vedno bili.

LEKCIJE Z LEVE

Oh, kako so pametni! Več kot pol stoletja so dajali narodu lekcije iz čebinskih učbenikov, ki so se izkazale za povsem zgrešene. Sedaj pa, ko so morali prepustiti vlado pomladnikom in ko bi bilo najbolj modro, da bi se za nekaj časa zavili v molk, vesoljni Sloveniji spet na vsa usta dopovedujejo, kako da je pomladna odločitev za sestavo nove vlade povsem napačna. Kaj so res vso pamet zajeli s tako veliko žlico, da jo za pomlad ni nič ostalo? Le za koga se imajo in za koga imajo pomladnike?

Seveda ni težko razumeti, da je spustiti vajeti iz rok po petdesetih letih zelo težko. A zahteva družbene higiene je to storiti z nekim dostojanstvom, ne pa z jezni in užaljenimi obrazi, podtikanji in očitki, izmišljotinami, da je bil njihov poraz pravzaprav njihova zmaga in podobnimi miselnimi akrobacijami. Predvsem pa bi bilo prav, da bi svojo modrost

Romanje Slovencev v Oglej, 17. maja. Somaševanje v mogočni oglejski baziliki Marije Vnebovzete je vodil ljubljanski nadškof dr. Franc Rode.

ohranili zase in si ne jemali pravice demokratično mislečim Slovincem dati lekcij. Teh je bilo v preteklosti že zadosti in preveč.

Zanimivo je tudi razpravljanje o „jezičku na tehtnici“, to je o desnem glasu po volitvah 1996, ki se je znašel na levi, in o dveh neodvisnih glasovih po letošnji nezaupnici vladi, ki sta se znašla na desnici. Očitek levice je, da je desnica takrat ogorčeno protestirala, ob letošnjem primeru pa molči. Seveda molči, saj je med obema primeroma bistvena razlika. Leta 1996 je desnica zmagala za 20.000 glasov, darovani desni glas levi je pa desnici, ukradel prevzem vlade. Sedanja dva neodvisna glasova, oddana desnici, sta samo popravila tisto krivico.

Pritlehnost

Kandidat za predsednika vlade dr. Bajuk je v državnem zboru predstavil tako kvaliteten vladni program, kot ga po mnenju strokovnjakov naš parlament še ni slišal.

In kako so nanj odgovorili poslanci? Del levih je, namesto da bi se spoprijeli s programom, skušali diskreditirati dr. Bajuka. Vsakega normalnega Slovence je moralo biti njihovega primitivizma dobesedno sram.

Najbolj pritlehen je bil „očitek“, da gospod prihaja iz emigracije. To pomeni, da prihaja iz vrst Slovencev, ki so izgubo domovine doživljali kot težak davek. Namesto da bi prišel kdo od bivših vodilnih revolucionarjev, zrelih za Haag, in se gospodu opravičil za to, da so gospodu ukradli petinštirideset let domovine, mu očitajo kot greh nesprejemanje partijskega totalitarizma. Kje vendar živimo?

Mediji - Dejan Steinbuch, *Mag* (10. maja):

Sistemske deformacije precejšnjega števila slovenskih „mnenjskih voditeljev“ so se pokazale že dan po Bajukovi izvolitvi. Večina se je resda še nekaj dni držala na nekakšni previdni distanci, toda med vrsticami je bilo že čutiti sopihanje, škrtanje z zobmi (in protezami) ter prve govornice. Slednje so že od Cankarjevih časov

prava slovenska nočna mora.

Če smo v čem svetovna veselila, so to izjemne sposobnosti obrekovanja in manipulacij. Spomnimo se samo tistih neverjetnih štorij, ki so jih pred desetletjem razširjali na prvih svobodnih volitvah: o dr. Pučniku so govorili, da je poročen z Nemko (ježeš!), da dobiva nemško pokojnino in da bo - groza! - našim upokojencem uknil penzije. Takšnih neslanosti niso širili samo shizofreni borčevski upokojenci in zapiti udbovci za gostilniškimi omizji: kar nekaj tovrstnih oslarij se je pojavilo tudi v tisku.

Problem ni to, da so se denimo novinarji nacionalnega radia tako poistovetili z doseđajo oblastjo, da so minuli teden po parlamentu hodili povsem blede, pač pa je mnogo preprostejši: novinar je tisti, ki se od oblasti distancira in jo, če je treba, neusmiljeno kritizira. V nasprotnem primeru se v ničemer ne razlikuje od ljubkih labodov v ljubljanskem živalskem vrtu.

ČAS LAŽI - PRED NAMI ALI ZA NAMI?

„Pred Slovenijo je čas sprenevedanja, ponarejanja, dvojne morale in laži,“ so bile „nelahke besede“ generalnega sekretarja LDS na tiskovni konferenci 16. maja v Ljubljani, s katerimi je poskušal pokazati na „očitne in nesramne poskuse, da bi laž v tej državi postala princip“. Pri tem je seveda imel v mislih nekatere desne politike.

Tak čas, kot ga je omenjeni funkcionar opisal, je v Sloveniji dobil domovinsko pravico že pred pol stoletja. In prav takrat je v tej državi postala laž tudi princip. Z začetkom demokracije se ta čas počasi izteka.

Pred zadnjo vojno si bile pri nas splošne človeške vrednote priznane in v glavnem tudi spoštovane. Potem je prišla okupacija, za njo revolucija, z njo pa nova morala, ki je staro v marsičem odpravila, saj je bilo za revolucijo dovoljeno vse. Dobesedno vse. Tudi laž, kraja in umor. In revolucija je začela nova (ne)moralna

načela s pridom uporabljati. Po koncu vojne je nova oblast to prakso nadaljevala, v začetku zelo krepko, kasneje v zmanjšani meri. Ta načela se tudi sedaj, v demokraciji, še marsikje uporabljajo, na primer polresnice, zakrivanje resnice, pa tudi prave laži v medijih.

Zadnji čas, da desnica prevzame oblast, je tudi v tem, da bo začela uveljavljati v našem prostoru splošno veljavna etična načela.

Rdeča bandera in peterokrake

Ko gledam po TV že močno osivele možičke, kako stojijo v pozoru na borčevskih proslavah in držijo v rokah drogove z rdečimi prapori in peterokrako, se mi zasmilijo. Najbrž se niti ne zavedajo, da z revolucionjskimi emblemi dokazujejo točno tisto, kar jim zgodovina očita, da je bila namreč enobe samo celofan, v katerega je bila skrbno zavita revolucija.

Razumem jih, da se čustveno težko odlepijo od nečesa, za kar so z vsem mladostnim idealizmom ljubezni do domovine nosili glave na prodaj, in da se še po petdesetih letih težko sprijaznijo s spoznanjem, da so jih njihovi šefi prevarili: ni šlo za svobodo domovine - povojni totalitarizem je to dokazal - ampak za oblast partije.

Čas bi že bil, da bi se ti nosilci revolucionjskih bander nehali smešiti ter obenem ponarejati zgodovino in rdeče prapore in zvezde pustili doma. Zgodovina jim bo težko odpustila polstoletno dokazovanje, da so se šli revolucijo.

KAKOR V „DOBRIH“ STARIH ČASIH

Razprava v državnem zboru o kandidatih za ministre v vladi dr. Bajuka se je odvijala po dnevnem povelju, da je treba kandidate umazati, tudi če s še tako z etiko in pametjo skreganimi „argumenti“. Kakor v Orwellovi politični satiri na račun stalizma *Živalska farma*.

Nekakšen hlapec Jernej se je spravil h govorniškemu pultu, z Bog se usmili preprostimi stavki zdeklamiral prazne fraze proti pred-

laganim kandidatom, dodal še nekaj duhovitosti, ki to niso bile, in se samega sebe veseli spet odpravil na dobro plačani sedež. Ali nesimpatični stari partijec, ki je brez slehernega sramu očital predlaganim članom vlade političnost in nestrokovnost, ne da bi za hip pomislil, kako zelo je bila nekdanja partijska oblast „nepolitična“ in „strokovna“. In pa nestrpna poslanka z očitkoma revanšizma in lustracije - kot da bi bila zahteva po lustraciji greh - ne da bi se spomnila na krvavi revanšizem povojnih morišč, grenki sad revolucije, ki jo je prav v njenem vodstvu pomagal graditi tudi njen bližnji sorodnik.

Čeprav je res, da po mnenju poznavalcev tako kvalitetne vlade, kot je predlagana, slovenski parlament še ni videl, je tudi res, da ima ta ministrska ekipa lepotno napako - ne zagovarja revolucionjskega vrednostnega sistema.

Inkvizicija z leve - Dr. Janez Juhant, *Delo* (20. maja):

Tomaža Mastnaka najdemo na isti fronti z Markom Kerševanom, Tineto Hribarjem in drugimi v borbi zoper krščanski svetovni nazor, torej temeljno človekovo in družbeno pravico. Tudi zdaj ni težko prepoznati strategije, ki se na različnih ravneh - od državnega zbora prek medijev in celo prek samega predsednika Kučana - vali po deželi z enim samim sporočilom: Nobene drugačnosti in seveda tudi ne udejanjene demokracije. Predsednik države zlorablja za tako revolucionarno metodo kar obletnico osvoboditve dežele in tako vključno potrdi, da obletnica tega dogodka in tudi obletnica plebiscita ter vse dogajanje prej in potem služi le revolucionarnemu vzdrževanju oblasti, ne pa resnični osvoboditvi človeka in družbe.

Spomin Angele Vode - Alenka Puhar, *Delo* (18. maja):

Ne, Angela Vode se ni pustila ustrahovati in je zmeraj znova zastavljala vprašanja, celo v OF leta 1941. Iz gneva, ki ga je s tem sprožila, ji je postalo jasno, da OF obvladujejo stalnisti in da se je bati najhujšega.

+ ODŠLA JE +

Marjanca Kralj,
roj. Škulj

Rojena je bila 18. marca 1921. v fari Devica Marija v Polju. Osnovno šolo je opravila v domačem kraju, srednjo šolo pa v dekliški meščanski šoli v Ljubljani VII.

Ker je bila rahlega zdravja in zelo kratkovidna, je imela težave pri učenju-študiju. V pomoč ji je bila starejša sestra Ema, s katero sta bili zelo povezani, tudi starši so ji veliko pripomogli pri učenju. Po končanem študiju je imela težave pri zaposlitvi. Takrat ravno ni bil majhen problem zaposlitve. Predvsem zato je začela opravljati razne tečaje in predavanja, tudi po raznih krajih v domovini, tako se je temeljito pripravila za vodstvo dekliških

nastopov pri Slovenski dekliški organizaciji, obenem pa si je tudi opomogla z zdravjem. Ob prvem javnem nastopu Slovenske dekliške organizacije je bila načelnica odseka te organizacije v Devici Mariji v Polju in je vodila dekleta pri nastopih. Ne samo v domači fari, ampak tudi po drugih krajih, na stadionu i.t.d.

Končno sta se s sestro Emo zaposlili v prehranjevalnem zavodu v Devici Mariji v Polju, kjer sta bili zaposleni do meseca maja 1945, ko se je naša družina odločila za pot v begunstvo, ker so naši nasprotniki grozili z uničenjem. Za begunstvo sta se tudi odločila oče in mati in tako smo se vsi razen starejšega brata Gabrijela, ki je bil zelo kratkoviden, skoro sklep. Pa tudi njemu niso prizanesli. Tudi on je moral na pot, ki so mu jo rdeči oblastniki določili: vzeli so mu zaposlitev, vzeli volilno pravico in končno so ga zaprli za dve leti.

Ko je tam okoli leta 1929. prišel v našo faro mladi kaplan Ivan Sladič in ustanovil „Marijin vrtec za dečke in deklice“, je tudi Marjanca vstopila vanj. Po par letih je postala članica Marijine kongregacije in, mislim, bila skoro vse življenje članica. Po zgledu očeta in mame je zelo rada molila rožni

Iskalec Boga

Dušan Pirjevec (1921-1977), „krvavi Ahac“ imenovan, je bil kot mlad partizanski oficir tako krut, da ga je moralo revolucionarno vodstvo predstavljati v kraje, kjer ga ljudje niso poznali, da ne bi kompromitiral revolucije. Po vojni je poučeval na ljubljanski filozofski fakulteti literarno zgodovino.

Nekaj ur pred smrtjo je prosil za duhovnika. Namesto tega so mu dovolili psihiatra, dr. Milčinskega. Po dvehurnem pogovoru z njim je znova prosil za duhovnika. Med čakanjem je prijel za roko bolniško sestro in jo vprašal: „Sestra, ali so tudi zame kje kakšna nebesa?“ Umrl je, ne da bi duhovnika dočakal.

venec. Po zgledu staršev je v globoki veri častila Mater Božjo.

V mesecu maju leta 1945. smo končno zapustili domovino in se podali na pot begunstva. Srečno smo prestali vse težave in končno smo se vsi skupaj znašli, to je bil prvi del naše begunske poti, v Avstriji.

Po predhodnih pripravah zlasti za pridobitev vselitvenega dovoljenja za v Argentino se je dokončno pričakal dan: ko smo se vkrcali na preokoceanski parnik General Stuart Haintzelman, ki nas je pripeljal po 17 dneh v Argentino.

Takrat je bil v Argentini največji problem stanovanje. Dela je bilo takrat dovolj, kdor ga je le hotel.

Velika večina se je takrat zaposlila v tekstilni industriji; v Tintorería Morón je Marjanca delala dvajset let, nato se je

morala iz zdravstvenih razlogov upokojiti.

Poročila se je z Janezom Kraljem. Skupaj z starejšo sestro Emo so si zgradili prijeten dom v San Antonio de Padua.

Sestra Ema je umrla 16. aprila 1975, Marjančin mož Janez pa konec junija 1987.

Marjanca je tudi po več različnih krajih vadila mladenke in maraščajnice za telovadne nastope.

Ob zaključku tega izrekam globoko hvaležnost družini Miloša Mavriča, žene Elizabete, roj. Petkovišek, otrokom Matiju, Nadiči in Luku, ki so imeli mojo pokojno in ljubo sestro skozi vse neprijetnosti in težave v njeni dolgi boleznini in trpljenju v prijetnem družinskem okolju. Bog naj jim vse stotero povrne!

Brat Rajko in družine

IZ SLOVENIJE

414 žrtev komunizma v Šentjerneju

Na cvetno nedeljo, 16. aprila, so se zbrali župljani župnije Šentjernej na Dolenjskem ob 414-ih imenih, napisanih na plošči (največ žrtev od vseh župnij v Sloveniji), ki so bili žrtve komunističnega nasilja med revolucijo in po njej. Ob 14. uri so se zbrali v nabitno polni cerkvi, vsaj toliko ljudi pa je ostalo zunaj, kjer je pomožni škof Jožef Kvas opravil pogrebno mašo ob somaševanju dekana Antona Trpina in dekanijskih duhovnikov ter rojakov. Po maši je bil na pokopališču blagoslovljen simbolni grob-sarkofag, v katerega so položili žaro s posmrtnimi ostanke žrtev iz Kočevskega Roga, s Teharij in z drugih morišč. Pel je cerkveni pevski zbor.

Po maši se je slovesnost nadaljevala na pokopališču z govori župana Franca Hudoklina, predsednika odbora za postavitev spomenika Silvestra Goloba in prof. Pavla Kogoja iz društva Nova slovenska zaveza. Umorjena sta bila tudi kaplan Vinko Kastelic in župnik Franc Cerkvonik.

V Grahovem posvetitev nove cerkve

Ljubljanski nadškof dr. Franc Rode je 27. aprila v Grahovem

posvetil novo župnijsko cerkev Marije Brezmadežne. Dveurno bogoslužje je s petjem spremljal 50-članski zbor (otroški in mladinski) iz Cerknice ob mladinskem orkestru pod vodstvom Daše Jazželj. V zboru okrog 50 somašnikov iz cerkniške dekanije in od drugod je bil tudi novi beograjski nadškofov pomočnik Stanislav Hočvar.

V Grahovem je bila med revolucijo posadka vaških stražarjev. V noči med 23. in 24. novembrom 1943 so jih obkloplili partizani. Pobili in zažgali so 36 fantov, med njimi pesnika Franceta Balantiča in Franceta Kremžarja.

Župnik Metod Lampe je zaprosil za gradbeno dovoljenje leta 1990, podjetje SCT iz Ljubljane je začelo z deli avgusta 1992, 11. oktobra je škof Jožef Kvas blagoslovil temeljni kamen, decembra je bila cerkev že pod streho, načrte je napravil dipl. inž. arh. France Kvaternik, križev pot je naslikal akad. slikar Tomaž Perko. Za to priložnost je dr. Bogdan Kolar napisal brošuro Župnija Grahovo, v kateri opisuje kraj, ljudi, dušne pastirje ter pomembnejše dogodke v zgodovini. Župnik Metod Lampe si je za 10-letne napore za grajenje cerkve zaslužil priznanje in hvaležnost faranov in vernikov vse nadškofije.

VII. TABOR SLOVENCEV PO SVETU

Društvo Slovenija v svetu organizira svoj tradicionalni tabor vsako poletje, ko izseljenci obiščejo domovino. Izseljenski strokovnjaki iz matične domovine in sveta razmišljajo o perečih vprašanjih slovenskih izseljencev.

Letos so želeli razjasniti bistvo tistega dela izseljencev, ki se ne asimilirajo v novo okolje, pač pa se integrirajo vanj in pričajo o svojem izvoru.

Tudi letos je bil VI. Tabor v zavodu sv. Stanislava v Šentvidu - Ljubljana. Tema tabora je bila: „Republika Slovenija - mati ali mačeha Slovencev po svetu.“

Ob 9. uri je somaševanje vodil nadškof Rode.

Predavali so: dr. Marjan Drnovšek (ZCR-SAZU): Odnos totalitarne oblasti v matični domovini do poveljnih izseljencev; dr. Marina Lukšič Hacin (ZCR-SAZU): Odnos poveljne matične države v primeru do Švedske; dr. Andrej Vovko (ZCR-SAZU): Kako naši učbeniki prikazujejo izseljence; mons. Janez Pucelj (Slovenska katoliška misija v Evropi): Slovenski izseljenski duhovniki in matična domovina; David Taljat (Slovenska katoliška misija v Nici): Slovenski duhovniki v soočenju z integracijo in asimilacijo svojih ljudi; Zorko Simčič: Odnos matične domovine do slovenskih izobražencev na tujem; dr. Jože Bernik (Svetovni slovenski kongres): Osebnost izkustva intelektualca živečega v tujini.

RASIZEM PO SLOVENSKO

Politični predstavniki, predvsem pa tisk in druga javna občila tistega političnega spektra v Sloveniji, ki neposredno izhaja iz mesa in duha prejšnje komunistične tiranije, ki je desetletja dolgo pridigal vodo „bratstva in enotnosti“, čeprav je že prej na skrivaj pil novo vino prikritega nacionalizma in verske nestrpnosti, so ob kandidaturi dr. Bajuka za mandatarja slovenske vlade brez vsakega sramu zagnali divji hrup... „Nam bodo vladali tujci?“ je bilo in je deloma še naprej geslo teh nekdanjih „internacionalistov“... in že davno znanih rasistov... Pri tem so ti domačijsko preplašeni tovariši prezrli, kako je vsa njihova nekdanja oblast prišla iz emigracije. Že njihov duhovni oče dr. Marx je bil emigrant, večino svojega življenja celo; Lenin je bil emigrant, Josip Broz, Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Prežihov Voranc -

sami emigranti. Z bistveno razliko: ti so emigrirali, ker so doma, vsak po svoje, nastavljali in sprožali bombe in zganjali teror - družina Bajukovih pa je morala v emigracijo, da bi se istorodnemu terorju izognila! Bi bilo preveč pričakovati, da bi se spomnili, kako je nekaj največjih, med njimi celo nekaj njim bližnjih evropskih politikov zasedlo najvišja mesta po vrnitvi iz emigracije: Charles De Gaulle, Willi Brand, Bruno Kreisky... **Vinko Ošlak, Družina 22**

PREMIER BAJUK o našem jeziku in pisani besedi

Predsednik slovenske vlade Andrej Bajuk, ki je pozdravil številne navzoče na osrednji proslavi ob 450-letnici izida prve slovenske knjige na Trubarjevi domačiji na Rašici v nedeljo, 11. junija, je v nagovoru poudaril veliko vlogo slovenske besede in njenih ustvarjalcev pri ohranjanju narodove samobitnosti in pri osamosvojitvi. Teža država ne sme pozabiti, je opomnil premier in dodal, da tega tudi ne smemo pozabiti kot posamezniki: jezik, kultura in država namreč lahko živijo in se razvijajo, samo če se posamezniki dobro zavedamo, kaj smo in odkod prihajamo in če vsak na svojem področju sprejemamo izzive novih časov, a si obenem zavzeto prizadevamo, da bomo nanje odgovorili kot Slovenci,

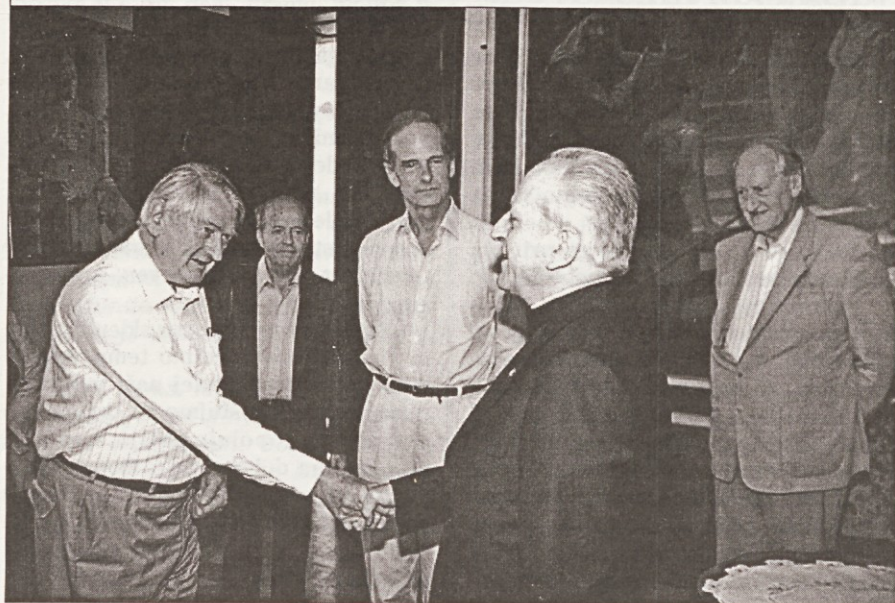
Bajuk je najprej izrazil veselje, da po

imenovanju nove vlade prvič javno spregovori prav ob tej priložnosti, zanj je to „še posebej dragoceno naključje“. „Kultura, zlasti pa jezik in pisana beseda ima za nas, Slovence, še posebno velik pomen. Skozi stoletja je bil naš jezik najmočnejši dejavnik ohranjanja in razvijanja naše identitete. Prav zato se mi zdi današnja slavnost še posebno pomembna za nas vse,“ je poudaril premier Bajuk.

Ko je ocenil pomen knjige za kulturni obstoj naroda, je govornik dejal, da je knjiga najodličnejša oblika, v kateri živi pisana beseda; brez pisane besede je kultura vsakega naroda negotova, nesamostojna in zapisana pozabi. Kot so vedeli že Latinci, „je zapisana beseda tista, ki ostaja; je tista, ki omogoča posamezniku in narodu, da vstopita v skupni zgodovinski spomin“.

„Slovenci pa svoje preživetje in razvoj dolgujemo knjigi še bolj kot mnogi drugi,“ je opozoril Bajuk, „skozi stoletja je namreč bistrila in utrjevala samozavest slovenskega človeka in mu je bila takorekoč domovina. A ne le dela umetnikov, tudi molitveniki, učbeniki, zbirke ljudskih pesmi in preproste knjige za vsakdanjo rabo, vse to je oblikovalo slovenskega človeka in mu pomagalo preživeti brez opore političnih institucij. Slovenska beseda in njeni ustvarjalci, zlasti umetniki, so odigrali veliko vlogo pri ohranjanju narodove samobitnosti in pri osamosvojitvi. Teža država ne sme pozabiti. Prav tako pa tega ne smemo pozabiti kot posamezniki: jezik, kultura

Nadškof Rode s Corsellisom, Tolstojem in Nicholsonom v dvorani filozofske fakultete 15. junija v Ljubljani.

GOSPA LINA KAMBIČ,

vdova Zajec

Gospa Lina je pred nekaj meseci dopolnila 90 let. Kljub lepi starosti ima izredno bister spomin in - predana v božjo voljo - zmeraj bodrilno vpliva na vse, ki so ob njej. Zvezni odbor slovenskih mater in žena jo je naprosil, če bi kaj povedala iz svojega bogatega življenja. Gospa se je rada odzvala. Na pogovor jo je pripeljala Marjeta Stariha,

žena njenega pokojnega nečaka Božota, ki je bil dolgo let predsednik Zedinjene Slovenije. Gospa je s svojim živahnim pripovedovanjem vse navzoče povedla v dobo pred 50. leti, ko se je v naši domovini odigravala največja in najbolj žalostna slovenska tragedija. Z njenimi spomini smo navzoče hodile po naših krajih, z njo smo ponovno doživljale italijansko in nemško zasedbo in z njo smo tretjale pred komunističnim nasiljem. Ob njenih besedah smo popotovale po svetu, dokler nismo končno ustvarile nova družinska ognjišča v tujini.

O sebi pa je takole pripovedovala:

Rodila sem se v Črnomlju dne 17. decembra 1909 v družini Skubic-Kambič. Oče je imel mizarско podjetje v mestu Črnomelj, mama pa je bila babica. Z nami je živela tudi očetova mama, katera nam je bila v veliko pomoč, kajti bilo nas je sedemnajst otrok.

Imela sem dvanajst bratov in pet sester, ki pa so že v zgodnji mladosti pomrli. Na žalost smo ostali samo trije: brat Vilko (umrl 37 let star), sestra Ana pa v 57. letu. Tako sem ostala sama.

Mladost sem preživela v šoli, v prosvetnem domu, pri cerkvenem petju, posebno pa še v dramatičnem odseku.

Pri Orlicah sem bila najprej v otroškem naraščaju, nato pri mladenkah in nazadnje sem postala članica. Že s 17. leti so me izbrali za načelnico Orlic. Z Orli ranje vsega tega v lastni svet ni napredka in ni upanja na pristno in duhovno bogato življenje ne za družbo ne za posameznika," je opozoril predsednik vlade in dejal, da moramo to imeti pred očmi vsi, „ne le književniki, temveč tudi tisti, ki delamo v politiki, v znanosti, gospodarstvu, pravu ali kjerkoli drugje" - tudi kot „visok, zahteven, a opogumljajoč zgled".

Bajuk je svoj nagovor sklenil z željo in pozivom, naj sledimo temu zgledu, tako kot so mu doslej naši predniki: „Varujmo in spoštujmo to dragoceno dediščino, dopolnjujmo jo s svojim ustvarjalnim duhom, da jo bomo lahko kot neprecenljivo bogastvo, v katerem so zbrane izkušnje preteklih rodov in upi za prihodnost, izročili generacijam, ki prihajajo!"

sem potovala v Prago, kjer je nasto-pilo 15 tisoč Orlov. Deležni smo bili velike pozornosti in gostoljubnosti. Seveda nas je pozdravil predsednik tedanje čehoslovaške države - Tomaž Masaryk. V Pragi smo si ogledali mesto in njegove znamenitosti in nazaj grede smo obiskali še Velehrat na Moravskem in Olomuc. Najlepše pa je bilo na Du-naju. Bila sem v katedrali svetega Šte-fana, na cesarskem dvoru Schönbrunnu in spoznala še druge znamenitosti. V Judenburgu smo imeli sveto mašo za vse padle slovenske voja-ke. Daroval jo je pokojni nadškof Jeglič, pel pa je pevski zbor „Ljubljana". Obiskali smo cerkev „Gospe Svete" in molili na grobu svetega Modesta.

Po dolgih šestih letih od razpusta Orlov so se ustanovile prosvetne orga-nizacije.

Prvi tabor prosvetne organizacije je bil napovedan v Celju leta 1937 in sicer samo za fante. V ogorčenju, da tabora ni bilo tudi za dekleta, sem zbrala tri prijateljice in tri fante (oblečeni smo bili v belokranjske narodne noše). Osem fantov pa je šlo v novih fantovskih krojih s slovensko zastavo. S težkim srcem smo prispeli v Celje, kjer pa nismo imeli težav. Spustili so nas na prireditveni prostor in sicer pred tribuno in ob njej. Menda ni bilo drugih narodnih noš, če se prav spominjam.

Ko so se obnovile naše organizacije, so bile vsako nedeljo kje prireditve. Poleti pa tabori, kjer smo plesali belo-kranjski kolo, in vsemogoče prireditve, pozimi pa v Prosvetnem domu telovadba, sestanki, pevske vaje in igranje. Igrala sem: Kralj Lear, Črna žena, Miklova Zala, opereto Pri belem konjičku kraj jezera, Deseti brat, Hlapec Jernej, Divji lovec in druge.

Do vojne je bila ena sama pesem, a tudi ena sama priprava na žrtve in smrt.

Prvo so nas zasedli Italijani. V mestu smo bili za žico, ker je bila vsa dežela odprta komunističnim namenom. Po odhodu Italijanov in vaških straž smo bili tudi v Črnomlju nezaščiteni. Že 12. septembra 1943 smo bile zaprte: moja sestra Ana, pokojna Anica Weiss-Loh in jaz z drugimi nesrečneži.

Prvo skupino 14 oseb so iz naših zaporov že poslali v smrt. Nato pa so 21. oktobra 1943 pridrli s tako hitrostjo Nemci v Črnomelj, da smo na srečo ostali živi. Moja mama je z dvignjenimi rokami tekla proti tankom in v nemščini vpila, naj hitijo v zapore. Naši komu-nistični pazniki so zbežali v gozd in na mizi pustili odprte bombe, ki bi jih morali zmetati na nas. Ker se Nemci v Beli krajini niso držali,

smo se morali umakniti z njimi tudi ženske in ostali bivši zaporniki preko Kočevja v Ljubljano.

V Ljubljani smo organizirali takoj nedeljsko sveto mašo v Vajeniškem domu in seveda tudi pevski zbor.

S sestro Ano sva dobili skromno zaposlitev v dobrodelni pisarni, prenočitev pa sva imeli v Križankah, Kolodvorskem misijonu in nazadnje v Kotnikovi ulici. Tam sva se že dobili z nečakom Božotom Stariho, za nečaka Francija pa nismo vedeli nič in še do danes ne vemo, kje leži ubit.

Malo pred odhodom iz Ljubljane sva doživeli bombni napad. Bila sem ranjena nad kolenom. Ker je bil bližje že peti maj, sva morali na pot v begunstvo. Srečno smo prišli s prvimi begunci čez Ljubelj v Celovec in nato v Beljak. Iz Beljaka so nas 12. maja 1945 prepeljali Angleži v Videm in od tam naprej v Treviso, oziroma Monigo.

V Trevisu sem bila s sestro Ano uslužbena v zavodu Pio X., kjer so se hranili naši duhovniki.

V naslednji postaji Servigliano sem bila že toliko poznana med dekleti, da so me izvolile za sobno starešinko. Sestra Ana pa je takoj dobila delo na ambulanti kot zdravniška sestra in babica.

V začetku leta 1948 smo s sestro in nečakom prišli v Argentino. Tu sta se sestra in nečak sešla s svojim možem in očetom, ki je bil že od leta 1927 tu, pa mu je do tedaj Argentina prinesla le malo sreče.

Naša „strega“ je gostoljubno sprejemala vsakogar, ki nas je obiskal, posebno še iz našega bivšega zavoda v Adroguetu. Tako smo sprejeli kljub stanovanjski stiski v družino tudi Anico Weiss. Loh. Ločili sva se na veliki šmaren 1953, ko sem se poročila z Janezom Zajcem in sem odšla z njim na njegov dom v Ensenado.

Leta 1955 je prišla od doma moja mama, ki je osamela doma trpela, brez vsakih sredstev. Prepovedali so ji opravljati njen poklic.

Po nekaj za begunce kar srečnih let, je na nas vse pritisnil velik in težak križ. Zbolela je sestra Ana za rakom. Dve leti je še zdržala skupaj s svojo mamico. Ponovno se ji je povrnila bolezen. Upanja ni bilo nobenega. Ker je zbolel tudi svak Jože, sem se kar preselila na njihov dom. In leta 1964 je umrla sestra Ana, mama Malči pri meni v Ensenadi istega leta in decembra istega leta še svak Jože. Življenje je teklo naprej. Delala sem kot ovrlokistka še precej let. Leta 1983 pa sem pokopala tudi moža Janeza. Moji

IZ AFRIKE PIŠE misijonar PEPI LEBREHT

20. maja 2000

**Vsi dragi v Duhovnem življenju,
Gospod naj vam da svoj mir!**

Priložnost se je ponudila, da vam na kratko pišem. Najprej hvala za redno pošiljanje Duhovnega življenja, ki je za oba (za p. Milana K. in mene) velika spodbuda in bogata duhovna hrana. Zelo sva vesela vsake številke. Naj vas Gospod še naprej spodbuja pri vašem delu in trudu.

V Nadobi se veselimo prvega obilnejšega dežja, ki naznanja deževno dobo. Takoj, ko je padel dež, je narava ozelenela. Voda daje življenje. Ob tem kar spontano žejno srce vzklika: „Gospod, daj nam žive vode, da bo Tvoje življenje napajalo naša siromašna in poganska srca...”

Vsi frančiškani v Togu se pripravljamo na pogreb msgr. Bartelemija Henriena, prejšnjega frančiškanskega škofa v Dapaongu. Na praznik Marije Pomočnice (24/5) dopoldne ga bomo slovesno pokopali v stolnici. Umrl je v Orsayu v Franciji in v prihodnjih dneh

pranečaki so radi zahajali v Ensenado in rada sem zbirala okoli sebe domačinke in tudi žene staroslovencev. Seveda pa sem rada zahajala v staro salezijansko cerkev Marije Pomočnice v Ensenadi. Sedaj pa preživljam svoja „jesenska leta“ v Adroguetu pri ženi pokojnega nečaka Božota v miru, delu, branju, molitvi in čakam na glas, ki me bo poklical iz te zemlje. Včasih se sama sebi čudim, kaj še delam tu!

Le Bog usodo vodi, kjer reven človek blodi!

Teta Lina, tako jo namreč radi nagovarjamo, nam je vzor slovenske žene, ki zmore kljubovati življenjskim neprilikam in udarcem. Ostala je trdna in ni klonila tudi v najtežjih preizkušnjah in je vedno bila zvesta svojim načelom.

Misli mons. Metoda Piriha, koprškega škofa, se gotovo istovetijo z njenim mišljenjem. Gospod škof je napisal: Zvestoba je krepost in življenjska drža, ki je izrednega pomena za naše človeško in duhovno življenje.

Paulina Dobovšek

bodo njegovo krsto z avionom prepeljali v Togo. Njegova izrečna predsmrtna želja je bila, da bi bil pokopan med svojimi verniki in ljubljanim plemenom Moba. Isto željo pa ima tudi sedanji škof Jacques in vsa duhovščina njegove škofije.

Deževna doba nam vedno bolj grozi, zato z afriško „naglico“ nadaljujemo z že začeti gradnjami na misijonu in v okolici. Zamenjujemo preluknjano pločevino na strehah nekaterih hiš katoliških gibanj.

Ljudje se pa še kar naprej nacejajo s čukutujem. Tako moramo preživljati vsakdanje pogovore z ljudmi, ki imajo klecava kolena, medle oči in misli. Čukutu pa nekaterim zastruplja tudi srce, saj postajajo nasilni, nevljudni in bruhaajo iz sebe lavo nesramnih in lažnih besed... Ne ostane drugega, kot da kličemo Gospodovo usmiljenje: „Gospod, usmili se!”

Te dni mnogi domačini popravljajo tudi svoje stanovanjske hiše-trdnjave, imenovane „tata“. Če vas o njih zanima kaj več, si lahko preberete na naslovu: <http://www.rkc.si/ofm/misijon/>.

Prisrčen pozdrav vsem. Molimo drug za drugega! Gospod nas v molitvi povezuje in nam daje svoje življenje. Naj bo lep tudi Marijin mesec. Slovenske vernike družijo „šmarnice“, pri nas pa molimo vsaj rožni venec in litanije Matere Božje.

Vdana in hvaležna frančiškanska
patra

Milan Kadunc in Pepi Lebreht,
Nadoba, Togo, Afrika

V OGLEJU VEČ TISOČ SLOVENSkih ROMARJEV

Več tisoč slovenskih romarjev, ki so jih vodili slovenski škofje z ljubljanskim nadškofom Francem Rodetom na čelu, se je 27. maja zbralo pri sveti maši v romarškem središču v starokrščanski baziliki v Ogleju. Svetoletno romanje slovenske Cerkve v jubilejnem letu 2000 v Oglej, „mater mnogih Cerkva“, nosi naslov Svetoletno romanje h koreninam naše vere.

Več sto duhovnikov in večina slovenskih bogoslovcev je spremljala krajšo procesijo, ki jo je vodil slovenski metropolit dr. Franc Rode, ob njem sta bila še pomožna ljubljanska škofa Andrej Glavan in Alojz Uran in še koprski škof Metod Pirih in novi pomožni koprski škof Jurij Bizjak, mariborski nadškof Franc Kramberger, goriški nadškof Dino De Antoni in naslovni goriški nadškof v pokoju Antonio

Vitale Bommarco.

V nabitu polni oglejski baziliki je slovenske vernike, ki so v Oglej prišli zvečine z avtobusi, najprej nagovoril goriški nadškof Dino De Antoni, ki se je med drugim spomnil oglejskih mučencin in dejstva, da je bila prav Oglejska Cerkev tista, od koder se je krščanstvo razširilo med Slovence.

V pridigi med sveto mašo pa je ljubljanski nadškof Franc Rode med drugim dejal: „Naša navzočnost v starodavni oglejski baziliki v tem svetem jubilejnem letu je najprej dejanje hvaležnosti Bogu za neprecenljivi dar vere, ki se je iz tega krščanskega središča skozi stoletja širila med slovenskim narodom, hkrati pa je tudi osvežitev našega zgodovinskega spomina, ki naj nas potrdi in utrdi v naši istovetnosti naroda, ki ga je bistveno zaznamovala krščanska kultura.“ V svoji pridigi je Rode orisal oglejsko Cerkev in njen vpliv na slovenski narod, kajti prav oglejskemu patriarhatu se imamo Slovenci zahvaliti, da je naše ozemlje ostalo slovensko, zato „priznajmo danes Ogleju to širino, in izrazimo mu hvaležnost za evangelij, ki smo ga od njega prejeli, pa tudi za spoštovanje samobitnosti slovenskega naroda“.

**Jubilant Ivan Žnidar iz Carapachaya
in njegova žena gospa Vera
v družbi devetih vnukov**

IVAN ŽNIDAR, 80-LETNIK

Slovenska skupina v okrožju Carapachay šteje med svoje pomembne člane Ivana Žnidarja, ki je pravkar dopolnil 80 let bogatega življenja.

Jubilant se je rodil v Suhadolah pri Komendi v družini s sedmimi otroki. Družina se je vzdrževala s kmečkim delom, oče pa je dobival nekaj dohodkov tudi s krojaštvom. Otroci so tako že od mladega rasli v zavesti, da si je za življenje treba prizadevati s trudom in odpovedmi.

Ivan je res vedno bil delaven z umom in rokami. Ni mu bilo dano, da bi dobil višjo šolsko izobrazbo, a se je vedno sam prizadeval za izobraževanje. Nagibe in oporo mu je dajalo sodelovanje v Fantovskih odsekih, najprej v Mengšu, kjer je telovadil in igral na gledališkem odru ter se idejno oblikoval pod vodstvom kaplana Antona Oreharja. Ko se je pozneje v Komendi uvajal v frizersko obrt, je pri mladinski organizaciji prevzel vaditeljstvo mladcev in naraščajnikov. S tem je že takrat pridobival izkušnost za poznejše delo z ljudmi.

Okupacija tudi njemu ni prizanašala s hudim, ki je prizadelo Slovenijo, in mu tudi ni bilo prihranjeno razočaranje nad domačini, ki so ga po namenih revolucije očrnilli pri Nemcih ter ga hoteli spraviti na „prevzgojo“. Leta 1943 je bil mobiliziran

v nemško vojsko in poslan najprej v Francijo ter nato v Nemčijo. Zaradi pomanjkljivega vida je bil dodeljen v pekovsko enoto blizu Münchna in od tam poslan v Grčijo. Pred tem je bil na kratkem dopustu doma, kjer so ga partizani hoteli pripraviti do tega, da se jim pridruži. Ker je Ivan vedel, da ga imajo partizani za nasprotnika njihovih revolucionarnih naklepov in kako ravnajo s takimi v njihovih vrstah, se jim je v zadnjem trenutku izmaknil.

Ob umiku nemških enot iz Grčije je Ivan Žnidar prebegnil h grškemu odporiškem gibanju. Ker pa ni hotel služiti komunistom, je bil kot ujetnik izročen Angležem, ki so ga šteli za prebežnika, torej na pol begunca. Poslali so ga v Italijo v zbirna taborišča, kjer so vzdrževali nekdanje prisilne mobilizirance kot rezervo za svoje vojne načrte. Vabilom v partizanske prekomorske brigade pa se ni odzval in je bil tako obvarovan „čistke“ na otoku Visu in potem v Istri. Po koncu vojne je prebil nekaj let v civilnem begunskem taborišču Trani.

Leta 1948 se je priselil v Argentino in je najprej delal pri gradnji naselij ob letališču Ezeiza. Po enem letu se je ustanovil v Carapachayu, odprl frizerski salon in si z ženo Vero Zavrl ustvaril dom in družino.

Tam se je takoj vrgel tudi na delo za rojake, ki so se naseljevali v tistem območju. Oprijel se je zamisli o ustanovitvi društva in postavitvi društvenega doma, pri katerem je od začetka član vodstva, nekaj časa pa je bil tudi njegov predsednik. Zavezan je predvsem skrbi za vzdrževanje stavbe in opreme, saj ga vidimo delavnega vedno, kadar se pokaže potreba po vzdrževanju reda in popravilih. Vedno tudi sam poprime za kakršno koli delo. Nemir za vse dobro ga priganja, da pobuja dejavnosti, ki domu dajejo smisel in ga poživljajo. Predvsem je bila njegova skrb, da se je v domu vpeljavala redna slovenska služba božja in da se je ustanovil slovenski dopolnilni šolski tečaj. Ves čas vestno skrbi, da je vsa skupnost obveščena o delovanju „karapačajske“ družine, o čemer piše časopisna poročila. Rad pomaga pri ohranjanju tovariških vezi, ki so se spletle v taboriščih, s spominskimi članki pa časti življenjske jubileje in osvežuje pogled na nekdanje pomembne dogodke. Nihče ne more zaznamovati vseh njegovih dobrih dejanj rojakom v stiski. Samo ti vedo, kolikim je pomagal z obiskom, dobro besedo, nasvetom in tudi z materialnim

ZDRAVNIK SVETUJE

Piše dr. Anton Prijatelj, spec. medicine dela

VISOKI KRVNI TLAK

Krvni tlak je mera za stanje ožilja. Njegova naloga pa je preskrbeti tkivom dovolj krvi. Vrednost krvnega tlaka izražamo v milimetrih stolpca živega srebra - mm Hg ali v kilopaskalih - kpa. Imamo dve vrednosti krvnega tlaka. Prvo imenujemo diastolna vrednost (diastoli), druga, višja, pa je sistolna vrednost ali sistolni krvni tlak, ki nastane, ko se srce skrči (sistola). Nekateri spodnjo, to je diastolično vrednost imenujejo tudi srčni krvni tlak, kar pa ne drži, saj sta oba srčna.

Nekoč so trdili, da je vrednost sistoličnega krvnega tlaka 100 + leta. To že dolgo ne drži več! Tudi vrednost, ki jo Svetovna zdravstvena organizacija ima za normalno, se znižuje. Najvišja zgornja normalna vrednost sistoličnega krvnega tlaka je 140 mm Hg, diastolnega krvnega tlaka pa 90 mm Hg.

Cez dan se vrednost krvnega tlaka spreminja. Najvišja je med 17. in 19. uro. Tudi po zaužitem obroku hrane se sistolični tlak dvigne za 5 do 10 mm Hg. Diastolni tlak se čez dan praviloma ne spreminja, po obilnem obroku pa se lahko celo nekoliko zniža.

Naprav za merjenje krvnega tlaka je več vrst. Najnatančnejša je tista, ki jo uporabljamo v ambulantah, z živosrebrnim stolpcem. Pa še to enkrat letno preverja posebni državni urad. Obstajajo tudi aparati na pero. V zadnjem času pa imamo mnogo tako imenovanih električnih aparatov. Pri meritvah v ambulantah pogosto ugotovljamo, da je vrednost krvnega tlaka bistveno višja, kot če ga bolnik meri sam doma. Kaže, da je pri nekaterih pacientih stres že to, da so prišli k zdravniku. Zato ta pojav imenujemo zvišan krvni tlak „bele halje“.

prispevkom.

Pri javnem nastopanju pa je slavljenec vedno prijazen in skromen ter z vsem dokazuje, da ne išče svoje slave, ampak samo duhovno in telesno dobro ožje in širše skupnosti, ki ji je zavezan.

Bog naj ohranja Ivana Žnidarja pri zdravju in moči ter mu daje srečo z ženo, tremi otroki in devetimi vnuki. Pretekle težave, sedanja prizadevanja in tragični dogodek v družini pa naj mu bodo zaradi vdanosti v višje načrte v zaslužnje prihodnjega plačila.

Predno se začnemo pogovarjati o zdravilih, se pogovorimo, kaj lahko stori vsak sam za znižanje krvnega tlaka.

Eno prvih pravil je **znižanje telesne teže** pri predebelih. Prevelika telesna teža vodi do preobremenitev srca, poslabša se toleranca za krvni sladkor, kar lahko vodi k sladkorni bolezni.

Zmanjšanje soli v prehrani. Večja količina natrija, ki je sestavni del soli, zvišuje krvni tlak. Z leti pa se poveča tudi preobčutljivost na sol.

Uporavljati moramo živila z malo maščobami in z mnogo vlakninami.

Omejitev pitja alkohola na zmerno količino.

Redno izvajanje zmerno napornih telesnih vaj.

Sprostitveno zdravljenje.

Omejevanje pitja kave in kajenja.

Uživanje sadja in zelenjave.

Medicina še vedno ne pozna vzroka zvišanega krvnega tlaka. Bolniki se morajo sprijazniti s tem, da bodo jemali zdravila vse življenje. Zdravil je vedno več. Za vsa zdravila pa je skupno to, da jih morajo bolniki jemati točno po zdravnikovem navodilu. Žal pa pogosto bolniki prenehajo jemati zdravila, ko se je krvni tlak normaliziral. Narobe! Količino lajko znižajo po posvetu z zdravnikom. Včasih bolniki opustijo jemanje zdravil zaradi stranskih učinkov. Katero zdravilo pa jih nima? Če bo bolnik z visokim krvnim tlakom upošteval tudi nasvete o zdravem življenju, bo verjetno potreboval manj zdravil, in nevarnost za posledice visokega krvnega tlaka se bo zmanjšala.

SRČNA KAP - SRČNI INFARKT

V slovenski reviji smo lahko prebrali grozljiv naslov: „Vsak drugi Slovenec s srčnim infarktom“ in podnaslov: „Zaznamovani z nepotrebno boleznijo.“ V besedilu pa je to bilo malo natančneje napisano: da grozé vsakemu drugemu Slovencu po petinštiridesetem letu srčno žilne bolezni, ki so od te starosti naprej pri nas najpogostnejši vzrok smrti.

Kaj je srčna kap ali srčni infarkt? Vzrol srčnega infarkta je zamašitev žile, ki oskrbuje srce s krvjo. Tem žilam rečemo venčne žile ali koronarke. Njihova posebnost pa je v tem, da nimajo stranskih žil - kolateral, ki bi ob zamašitvi lahko prevzele vlogo zamašene žile. Žila se zamaši in del srčne

mišice propade. Propade tisti del, ki je ostal nepreskrbljen s krvjo.

Na infarkt opozori nenadna nevdržna, pekoča bolečina sredi prsnega koša. Bolnik težko diha, duši ga, prestrašen je, boji se smrti. Obliva ga hladen pot. Včasih ga sili na bruhanje in tudi bruha. Krvni tlak pade ali pa je nespremenjen. Bolečina pogosto izžareva po levi roki navzdol ali pa celo nazaj v hrbet. Izjemoma pa se bolečina seli v zgornji del trebuha. Tedaj je nevarno, da bi infarkt zamenjali za katero drugo bolezen. Bolnik izgubi zavest.

Diagnozo postavi zdravnik na podlagi EKG. V bolnišnici potrdijo to diagnozo še z laboratorijsko ugotovljeno vrednostjo encimov, ki se sproščajo v kri iz poškodovane srčne mišice.

O zdravljenju ne bom pisal. Morda kdaj drugič o rehabilitaciji po preloženem infarktu.

Prof. Jerše je v svoji knjigi „Srčni infarkt“ dejavnike tveganja razdelil takole:

„*Pomembni - glavni dejavniki tveganja.* Obilna, bogata prehrana. Vsebnost krvnih lipidov, visok krvni tlak, kajenje cigaret, kombinacija dejavnikov tveganja.

Drugi dejavniki tveganja za IBS: sladkorna bolezen, zvišana sečna kislina v krvi, prekomerna telesna teža in debelost, sedeči način življenja, stres in osebnost, pojavljanje arterioskleroze in/ali visokega krvnega tlaka v družini, nenormalnosti v zapisu EKG, trdota vode, kontracepcijske tablete.

Dejavniki tveganja, na katere lahko vplivamo: kajenje, debelost in zvišana telesna teža, telesna neaktivnost, visok krvni tlak, jemanje kontracepcijskih tablet.

Dejavniki tveganja, na katere lahko le delno vplivamo: značajska vzorec (osebnost). „A“, zvišana vsebnost lipidov v krvi in nizek holesterol HDL, sladkorna bolezen, zvišana sečna kislina.

Dejavniki tveganja, na katere ne moremo vplivati: moški spol, starost, krvna skupina A in B, vpliv dednosti.“

Torej če ste prebrali članek o visokem krvnem tlaku pa še tega o infarktu, se lahko vprašate, ali ste v nevarnosti? Kajenja se ni lahko odvaditi. Lahko nehate kaditi in to popolnoma. Samo če hočete! Prevelika telesna teža. Tudi shujšati se da. Postopoma, počasi. Se pa da. Mlajši shujšajo hitreje. Starejši bolj počasi. Se pa da.

Gibanje, sprehodi, nekaj telesnih vaj. Samo čas si moramo vzeti ali pa kot sem že napisal: „Peljite psa na sprehod, tudi če ga nimate“.

IZ NAŠE KRONIKE

Novi odbor Društva Slovenska vas, izvoljen na 48. občnem zboru 26. marca v Hladnikovem domu, sestavljajo: predsednik Stane Jemec, podpredsednik Ciril Jan, tajnik Franci Urbančič, blagajnik Andrej Goljevšček, gospodar Marko Zorko, kulturni referent Martin Sušnik, knjižničarka Zali Virc, športni referent Franci Sušnik, gradbeni referent Jože Čampa, odborniki Janez Petek CM, Peter Rot, Jože Mehle, Janez Kocjančič, v nadzornem odboru dr. Andrej Fink, Rotija Grbec in Pavlinka Grbec.

Na sestanku ZSMŽ 3. maja je bil pogovor z gospo Lino Kambič, ki je pred kratkim spopolnila 90 let.

Mladinska maša v cerkvi Marije Pomagaj je bila v nedeljo, 7. maja, po maši pa mladinsko srečanje.

Praznovanje 40. obletnice Slovenskega doma v Carapachayu pod geslom „Iz ljubezni do domovine“ je bilo v nedeljo, 7. maja; ob 10,30 sta Maks

Skarlovnik in Helena Gričar dvignila zastavi, predsednik SD Franci Korošec pa pozdravil predstavnike ustanov in Domov ter vse navzoče; somaševala sta delegat Jože Škerbec in dušni pastir Franci Cukjati, ljudsko petje je na harmoniju spremljal Janez Žnidar; po skupnem kosilu je bil ob 15,30 kulturni program, ki ga je pripravila Ani Klemen: po pozdravnih besedah Marjane Pirc in opolnomočenega ministra RS mag. Tomaža Kunstlja je imel slavnostni govor lic. Marko Oman; mladina, učenci Jurčičeve šole in učiteljice so nastopili z recitacijami Slomška in Prešerna; folklorna skupina „Maribor“ je zaplesala narodne plese, sopranistka Vera Golob je zapela nekaj uglasbenih Prešernovih pesmi, šolski otroci od vrta do 5. razreda pa so voščili Domu za 40. rojstni dan.

Predstavitve knjige Božidarja Finka Na tujem v domovini je bila pod okriljem Sloge v Slomškovem domu 12. maja; po pozdravnih besedah predsednika Sloga Francija Tomazina je vsebino knjige predstavil arh. Jure Vombergar, za njim pa je o svoji knjigi sprego-

voril še avtor.

Svetoletno romanje v Luján je bilo v nedeljo, 14. maja; ob 10. uri je bila sveta maša za žive in rajne Slovence v Argentini, maševal je delegat Jože Škerbec, asistiral je diakon Igor Jereb, ljudsko petje med mašo in pri popoldanski pobožnosti je vodila skupina mož in fantov pod vodstvom Andreja Selana ob orgelski spremljavi Anke Savelli Gaser; mašni napovedovalec je bil Tone Rode, berili sta brala Metka Slabe in Marcel Brula; dušni pastirji so spovedovali; popoldanska pobožnost se je ob 13,45 začela s pesmijo in nagovorom o jubilejnem letu dušnega pastirja Tonija Bidovca; zaradi dežja je bila procesija znotraj bazilike; za križem (Martin Vomberger) in zastavami je šel lic. Andrej Troha z banderom Svetogorske Kraljice, šolski otroci z učiteljstvom, kip lujanske Marije, narodne noše, podoba Marije Pomagaj, ministranti in duhovniki (prelat Jože Škerbec, dr. Lojze Kukovica, Toni Bidovec, Jaka Barle, Franci Cukjati, prelat Jože Guštin, dr. Jure Rode in Franci Šenk); med procesijo smo molili rožni venec in med desetkami peli

Marijine pesmi; po procesiji so bile pete litanije Matere Božje, posvetilna molitev Mariji, zahvalna pesem, blagoslov z Najsvetejšim in za sklep pesem Marija skoz življenje; hudo neurje je bilo ponoči in ves dan, vendar se je kljub temu zbralo veliko rojakov k jubilejnemu romanju.

Dušni pastir Franci Cukjati je v spremstvu diakona Igorja Jereba obiskal versko skupnost v Mendози; v petek, 19. maja, je vodil duhovno obnovo, v soboto dopoldne maševal šolskim otrokom, popoldne se srečal s srednješolci, zvečer z mladino, v nedeljo pa vodil romanje z mašo in popoldansko pobožnost; v ponedeljek, 22. maja, je obiskal rojake v San Luisu.

Na kulturnem večeru SKA v mali dvorani Slovenske hiše je bil v soboto, 20. maja, projektiran film o „življenju in delu Bare Remec“; uvodne besede je spregovoril arh. Jure Vombergar.

Slovenski dom v San Martinu je praznoval svojo 40. obletnico v nedeljo, 21. maja; ob 11,30 je delegat Jože Škerbec imel zahvalno mašo v zavodu Srca Jezusovega; med mašo je pel Slovenski pevski zbor San Martin pod vodstvom Lučke Marinček Kastelic ob spremljanju na harmoniju Anke Savelli Gaser; ob 13 je bilo v Domu slavnostno kosilo; kulturni program se je začel ob 16; po sprejemu zastav in petju himen je predsednik SDSM inž. Tone Kastelic pozdravil predstavnike in zbrane rojake, slavnostni govor je imel Anton Paulič, v prizoru pa so s pesmiji in recitacijami nastopili Slovenski pevski zbor San Martin, učenci šole škofa Rožmana, recitatorji Lojze Rezelj, Natalija Jerman, Helena Žužek, Andrej Rezelj, Vera Breznikar Podržaj, ki je prizor zasnovala, učiteljice Rožmanove šole Saša Golob, Monika Filipič, Nina Pristovnik Díaz, Regina Leber, Irena Peršuh, Marta Škulj, Vera Podržaj in Lučka Kastelic; program je napovedoval Jože Rupnik, sceno pa pripravil Anton Paulič; Vera Podržaj se je pietetno spomnila pok. režiserja Maksa Borštnika;

Obhajanje 50-letnice mladinskih organizacij v Slovenski hiši v soboto, 17. junija. V predverju Dvorane škofa Rožmana je bila razstava fotografij iz življenja krajevnih odsekov in tudi skupnih nastopov in prireditev SFZ-SDO. - Foto: Marko Vombergar

praznovanje je bilo pod geslom: „Slovenija, moj dom brez mej, ker nosim te s seboj“; praznovanja so se udeležili tudi nekdanji predsedniki SD: Janez Dimnik, Franc Zorec, Anton Žagar, Franc Fajfar, Stanislav Župančič, Marjan Boltežar, Mari Keržič, Jože Zihler ml. in Andrej Peršuh; umrla sta Polde Novak in Franc Zorko.

Dan duhovnosti za dijake Slovenskega srednješolskega tečaja RMB v soboto, 27. maja, so vodili Franci Cukjati, Janez Cerar CM in diakon Igor Jereb.

Žegnanje pri Mariji Pomagaj v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja je bilo v nedeljo, 28. maja; ob 11,30 je bila slovesna sveta maša; z delegatom Jožetom Škerbcem so somaševali vicedelegat dr. Lojze Kukovica in dušni pastirji Jaka Barle CM, Toni Bidovec, Franci Cukjati, prelat Jože Guštin in Franci Šenk; mašni napovedovalec je bil Tone Bidovec, berili sta brala Marjetka Selan in Stane Snoj, med mašo je pel Mladinski zbor Slomškovega doma pod vodstvom Pavla Erjavca ob orgelski spremljavi Anke Savelli Gaser; ob 13 je bilo v Dvorani škofa Rožmana slavnostno kosilo, ob 15 pa v cerkvi pete litanije Matere Božje in blagoslov; slavlja so se udeležili zastopniki vseh društev, ustanov in krajevnih domov in drugi rojaki, ki so napomnili cerkev in nato dvorano; med kosilom se je delegat Jože Škerbec posebej zahvalil Francetu Bidovcu za nesebično delo v Slovenski hiši, ki ga zastopnik opravlja že vse desetletja.

Ob tej priložnosti je bila v dvorani tudi razstava umetniških fotografij slovenskih cerkva in verskih znamenj po slovenskih gorah fotografa Cirila Velkovrha iz Ljubljane, katero je pripravil arh. Jure Vombergar. Fotograf Ciril Velkovrh je pripravil v Sloveniji doslej že 33 podobnih razstav, tri v Kanadi, eno v Avstraliji in dve v Argentini; še pred razstavo v Slovenski hiši so bile iste fotografije razstavljene tudi v Barilochah.

Na duhovniškem sestanku zadnje srede v maju je dr. Mirko Gogala govoril o posebnih

pravicah spovednikov v jubilejnim letu in o odpustkih.

Osrednja žalna svečanost za pobite domobranci in druge žrtve komunistične revolucije je bila v nedeljo, 4. junija, v Slovenski hiši; ob 16. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj koncelebrirana maša za nagovorom mons. Jožeta Škerbca; z njim so somaševali Janez Petek CM, Toni Bidovec in Franci Cukjati, asistiral je diakon Igor Jereb; pel je Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar z orgelsko spremljavo Anke Savelli Gaser; berila sta brala prof. Neda Vesel Dolenc in Marjan Loboda, napovedoval je Marjan Jože Loboda; pred mašnim darovanjem so prinesli darove k oltarju Emil Cof, Avgust Jeločnik, Jože Markež in Franc Oblak; po maši je bil poklon junakom in mučencem pred spomenikom: venec sta prinesla predstavnika borcev lic. Ivan Korošec in Slavko Urbančič v spremstvu domobranskega polkovnika Emila Cofa in predsednika ZS Toneta Mizerita, Franci Žnidar je na trobento zaigral Tišino, po odkritju spominske plošče ob 55. obletnici poboja domobrancev je delegat Škerbec blagos-

lovil ploščo in vodil molitve za pobite, vsi navzoči pa so zapeli Mi legionarji, mi domobranci; v dvorani škofa Rožmana je imel slavnostni govor Franc Zorec, odrski prikaz Martina Sušnika „Jaz sem vstajenje“ so pod vodstvom arh. Jureta Vombergarja in Toneta Mizerita recitali Cecilija Grbec, Pavla Grbec, Nevenka Jelenc, Nežka Štefe, Tone Erjavec, Gregor Modic, Marko Pallota in Marko Štrubelj; scenski prostor sta pripravila Andrej Golob in Dani Čop, luči in zvok pa so urejali Damjan Ahlin, Ivan Albreht in Aleksander Šuc; udeležba rojakov je bila zelo številna; naslednjo nedeljo so bile žalne proslave po krajevnih središčih.

Na junijskem sestanku Zveze slovenskih mater in žena je o tuji okupaciji med drugo svetovno vojno, o komunistični revoluciji in uporu proti njej govoril Stane Snoj.

Praznovanje 50-letnice mladinskih organizacij - Slovenske dekliške organizacije in Slovenske fantovske zveze - je bilo v soboto, 17. junija, v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja; ob 19. uri je zahvalno mašo daroval mladinski duhovni vodja Franci Cukjati s so-

maševalcem prelatom Jožetom Guštinom; mašne dele je napovedovala Nevenka Godec, berili sta brala predsednik Aleksander Zarnik in tajnica lic. Sonja Avguštin, petje je pa vodila skupina mladih; akademija je bila v Dvorani škofa Rožmana; po pozdravnih besedah predsednika mladinskih organizacij Aleksandra Zarnika in čestitkah in dobrih željah delegata Slovenskega dušnega pastirstva Jožeta Škerbca je imel slavnostni govor Dominik Oblak; odrski prikaz v režiji dr. Štefana Godca sta predstavila poleg režiserja Veronika Godec in Dani Grbec, Župančičevo Dumo so recitali Martina Andrejak, Vera Breznikar Podržaj, Pavlinka Dobovšek Lenarčič, Kristina Kremžar Rode, Marjan Jože Loboda, Klavdija Malovrh Jakoš, Franci Papež, Polona Pintar Lazar, Tone Podržaj in Alenka Smole Bokalič; vezno besedilo je napisal Martin Sušnik, brala sta ga Danica Malovrh in Emil Urbančič, pesmi je pel Mešani pevski zbor San Justo (Andrejka Selan Vombergar), sceno je pripravil Dani Čop s pomočniki, za luči in zvok so skrbeli Damijan Ahlin, Ivan Albreht, Bogdan Magister in Ale-

Po predstavitvi knjige Božidarja Finka *Na tujem v domovini* pod okriljem Sloge v Slomškovem domu 12. maja je avtor podpisoval knjige udeležencem sestanka. - Foto: Marjan Šušteršič

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Ko bomo izpeljali tranzicijo do konca, bo vse spet tako, kot je bilo.
- V mladosti sem bil zelo drag, v srednjih ste me lahko kupili s popustom, zdaj sem zastoj.
- Ljudje umrejo dvakrat; drugič, ko jih pokopljejo.
- Če zapiha nov veter, se najprej upognejo prazne glave.
- Marsikdo, ki pravi, da je za demokracijo, ugotovi pozneje, da demokracija ni zanj.
- Čim manj posluha ima dirigent, tem daljšo palico potrebuje.
- Mnogo jih je za domovino umrlo. Ampak še več jih živi na račun domovine.
- Napredek mora biti zelo težak, ker potrebuje toliko nosilcev napredka.
- Absurdno je, če reče slovenski Hamlet, da je nekaj gnilega v deželi Danski.
- Zgodovine se ne da ustaviti, lahko pa se jo potisne nazaj.
- Najbolj ubogljive so marionete, ki imajo vrvice zavezano okrog vratu.
- Lepšo prihodnost, ki so jo ven in ven napovedovali, so komunisti dočakali v kapitalizmu.

ks Šuc, razstavo fotografij iz 50-letne zgodovine SDO in SFZ so pripravile Nevenka Jelenc, Lučka Oblak, Veronika Malo-vrh in Sonja Zarnik; v družabnem delu so igrali Rock and Polka, Trio mi štirje in Štirje

fantje špilajo; med prireditvijo so imenovali in navzoče poklicali na oder vse predsednice in predsednike SDO in SFZ vseh 50 let; pripravljalni odbor je tudi izdal brošuro „Z veseljem in upanjem v tretje tisočletje“.

malo za šalo...

SLAVA - Učitelj: „Ali bi bil Prešeren tako slaven, če bi živel še danes?“ Učenec: „Še bolj, saj bi bil star dvesto let.“

DEDIČ - „Gospod Truden, slišal sem, da boste kmalu dobili dediča,“ pravi šef enemu od uslužbencev. Ta odvrne: „Gospod direktor, pri takih dohodkih, kot so moji, ne dobiš dediča, ampak samo otroka.“

STARE SLIKE - Maksi in Damjan brskata po škattli s slikami iz otroških let. „Maksi, ali ni zanimivo,“ se oglasi Damjan, „da sva na najstarejših slikah videti najmlajša?“

VZGOJA - Mati očetu: „Ta fant poslušaj samo nasvete slabih tovaršev in največjih bedakov... Daj, pogovori se z njim.“

ZASEBNA PRAKSA - Mlajši zdravnik je pred pol leta začel z zasebno prakso. „No, kako vam gre? Ali dobro zaslužite?“ ga vpraša starejši kolega. „Hvala, kar dobro,“ odvrne mlajši. „Zdaj si že lahko privoščim, da vsakemu desetemu pacientu rečem, da je popo-

Inoma zdrav.“

TEŽA - Žena stopi s tehtnice: „No,“ pripomni mož, „nabrž bo kakšen kilogram preveč?“ „Ne, moja teža je čisto normalna, samo kakšen centimeter več bi morala imeti po tabeli, ki je na tehtnici.“

BOLNIK - Zdravnik preišče bolnega samostanskega brata in nato pomirjajoče pravi opatu: „Nič hudega ni. Čez štirinajst dni bo že spet na kolenih.“

PRETIRAVANJE - „Gospodična Kristina, vsak dan ste lepši!“ - „Oh, pretiravate.“ - „No, prav: vsak drugi dan!“

ZAHVALA - Monika dobi od tete deset dolarjev. Denar sprejme brez besed. „Monika, kako se reče?“ jo opozori mama. „Kako rečem jaz, ko mi oči da denar?“ Monika: „Ali je to vse?“

GOSPODAR - „Kdo je pravzaprav gospodar v tvoji hiši,“ vpraša Tone svojega prijatelja Pavleta. „Moja žena ukazuje otrokom, otroci skrbijo za psa, jaz pa za rože.“

KJE JE KAJ

<i>Jezus, Gospod zgodovine -</i>	
<i>Lojze Kukovica</i>	161
<i>Stanislav Hočevar posvečen</i>	
<i>v škofa</i>	162
<i>Novi slovenski škofje</i>	163
<i>Spominska plošča na rojstni</i>	
<i>hlši nadškofa Vovka</i>	164
<i>Janez Pavel II. - 80-letnik -</i>	
<i>Jože Pavlič</i>	165
<i>Sv. Faustina Kowalska</i>	166
<i>Papež je praznoval svojo</i>	
<i>80-letnico z duhovniki</i>	167
<i>Iz pisma misijonarja Roka Gajška</i>	
<i>z Madagaskarja</i>	167
<i>Mučenci 20. stoletja</i>	168
<i>Novomašniki v Sloveniji</i>	

<i>v letu 2000</i>	168
<i>Pričevanje za Kristusa</i>	169
<i>Papež Janez Pavel II. razglasil</i>	
<i>fatimska pastirčka za blažena</i>	170
<i>Čudeži ne spreobračajo -</i>	
<i>Alojz Rebula</i>	171
<i>Zakladnica družinskega</i>	
<i>spomina - Marko Kremžar</i>	172
<i>Orgle v kapeli - Pavla Hribovšek</i> ..	173
<i>Nove orgle v Zavodu sv. Stanislava</i>	
<i>v Ljubljani</i>	174
<i>Rast - Ivan Hribovšek</i>	174
<i>Bogoslužni koledar v juliju</i>	174
<i>Zakladi, ki si jih zlahka pridobimo -</i>	
<i>če hočemo - Vladimir Kos</i>	175
<i>„Moja hiša naj bo hiša molitve!“ -</i>	
<i>Wilhelm Hünermann</i>	176
<i>Naprej s tokom časa! -</i>	
<i>Nadislava Laharnar</i>	177

<i>„Bil sem prepričan, da moram</i>	
<i>sodelovati, kjer me potrebujejo -</i>	
<i>Jože Škerbec-Jure Vombergar</i>	178
<i>Slovenija danes - Branko Rozman</i>	
<i>Odšla je</i>	184
<i>Iz Slovenije</i>	184
<i>VII. Tabor Slovence po svetu -</i>	
<i>Razizem po slovensko -</i>	
<i>Premier Bajuk o našem jeziku</i>	
<i>in pisani besedi</i>	185
<i>Gospa Lina Kambič, vdova Zajec</i>	
<i>Iz Afrike piše misijonar Pepi</i>	
<i>Lebreht</i>	187
<i>V Ogleju več tisoč slovenskih</i>	
<i>romarjev</i>	187
<i>Ivan Znidar - 80-letnik</i>	188
<i>Zdravnik svetuje -</i>	
<i>dr. Anton Prijatelj</i>	189
<i>Iz naše kronike</i>	180, 190, 191

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIVA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

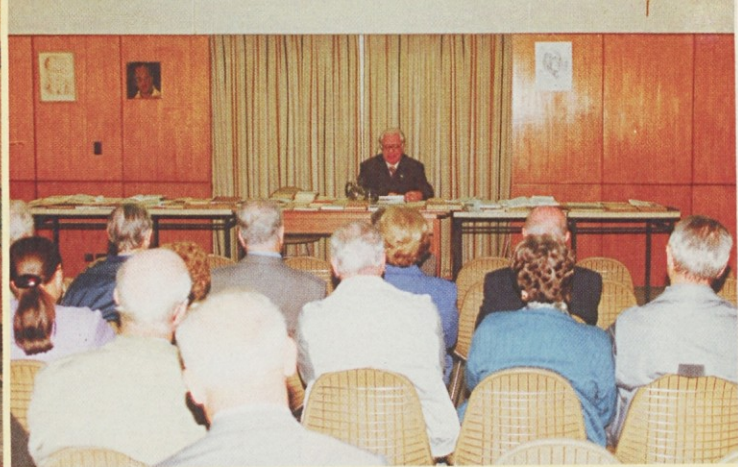
Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljene, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

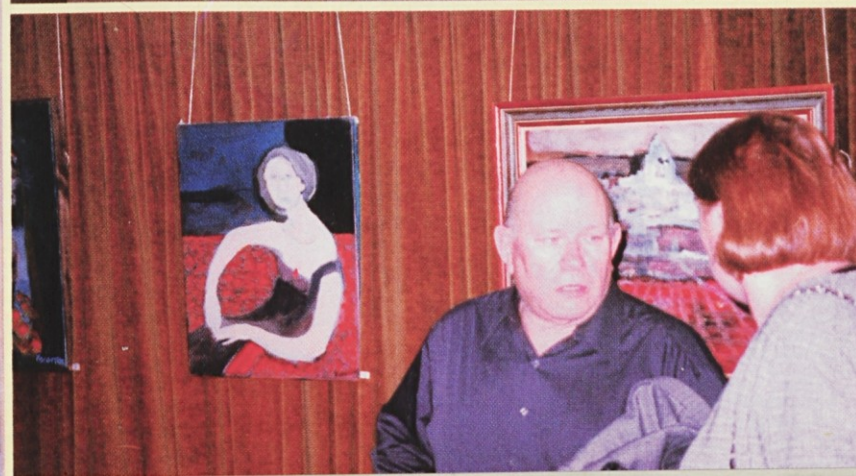
ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA: Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2000: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve: 1. Učiteljski zbor ob zaključku leta 1999: *od leve:* Vladko Žumer, Tončka Šmon, Urška Šmon, Erika Bajda, Stazi Mlinar Antón, Nežka Bajda Bellandi, Lenčka Božnar, Toni Štirin in Angelca Šmon Bajda. - 2. Tine Debeljak ml. govori v soboto, 8. aprila, na Večeru Tineta Debeljaka pod okriljem SKA v SH. - 3. Udeleženci Večera Tineta Debeljaka si ogledujejo njegove knjige in druge publikacije. - 4. Arh. Jure Vombergar je v soboto, 20. maja, povedal uvodne besede o slikarki Bari Remec na večeru, ki ga je SKA posvetila njenemu življenju in delu, o čemer je bil tudi projeciran film. **Spodnje tri fotografije:** 5., 6. in 7: Z razstave akad. slikarja Milana Volovška v mali dvorani Slovenske hiše v soboto, 29. aprila. Foto: Marko Vombergar

- Od zgoraj in od leve:** 40-letnica Slovenskega doma v San Martinu
1. Praznovanje je bilo pod geslom: „Slovenija, moj dom brez mej, ker nosim te s seboj.”
  2. Udeleženci na 40-letnici sanmartinskega SD.
  3. Pevski zbor San Martin pod vodstvom Lučke Marinček Kastelic na proslavi.
  4. Žegnanje pri Mariji Pomagaj v Slovenski hiši 28. maja.
  5. Javna zahvala Francetu Bidovcu za dolgoletno zastojnsko delo v Slovenski hiši.
  6. Na letošnjem žegnanju pri Mariji Pomagaj je bila tudi razstava umetniških fotografij slovenskih cerkva in verskih znamenj po slovenskih gorah fotografa Cirila Velkovrha iz Ljubljane.
Foto: Marko Vombergar
  7. Gospa Pavlina Fabian, roj. Bate, doma iz Grgarja in živeča v Sidneyu v Avstraliji, je bila ob obisku sestre gospe Brigite Humar na romanju v Lujanu. *Foto: Marjan Šušteršič*

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec

Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Correio Argentino Jc. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
Circulación N° 2550